
EX-LIBRIS
R·C·BOER

GYÐINGA SAGA.

GYÐINGA SAGA.

EN BEARBEJDELSE FRA MIDTEN AF DET 13. ÅRH.

VED

BRANDR JÓNSSON.

EFTER HÅNDSKRIFTER UDGIVEN

AF

GUÐMUNDUR ÞORLÁKSSON.

KØBENHAVN.

S. L. MØLLERS BOGTRYKKERI.

1881.

FORORD.

Nærværende saga støtter sig i den her foreliggende islandske bearbejdelse til flere forskellige kilder. Disse er fornemmelig den første Macchabæernes bog efter Hieronymi Vulgata, Petri Comestoris Historia Scholastica og Flavii Josephi Antiquitates Judaicae og De bello Judaico (den latinske oversættelse). Sagaens første del indtil Simons død (kap. I—XXI) er for störste delen en fri bearbejdelse af Macchabæernes første bog, idet forfatteren dog kun medtager det rent historiske og på enkelte steder supplerer det efter de ovenfor anførte kilder.

Kilderne til sagaens anden del er derimod mere forskelligartede; det første stykke (kap. XXII—XXIX) er således væsenlig taget (undertiden ordret) af de såkaldte «Historiae diversae», der følger efter Macchabæernes bøger i Hist. Schol. Dog ses Josephus også at have været benyttet ved siden af; men først i det næste stykke (kap. XXX—XXXII) bliver han hovedkilden, dog i en meget forkortet form, idet kun det historiske schema optages. Med kap. XXXIII forlader forfatteren såvel Josephus som Hist. Schol., og det næste afsnit (kap. XXXIII—XXXVIII) udgör en slags «Pílatus saga» med en indskudt legende om Judas Skarioth (kap. XXXIV). Dette afsnit findes trykt i prof. C. R. Ungers udgave af Postolasögur (s. 157—59) under det ovenfor anførte navn. Prof. Unger omtaler ikke i sin fortale originalen til dette afsnit, og det har heller ikke været mig muligt

trods ivrig søgen at opspore den. Kun så meget er sikkert, at disse legender har været meget udbredte i middelalderen og oversatte på flere sprog. Således er Pilatuslegenden oversat på dansk i det 17. årh. og trykt år 1663. Titelen lyder ordret som følger: «En kort Beskriffvelse om Pilati Fødsel, Herkomst, lefnet oc Endeligt, Desligest om Jesu Christi U-skyldige Død oc Pijne: Oc om hans Opstandelse oc Himmelfart: oc meget mere som denne Historie indeholder. Prentet i Kiøbenhaffn Aar 1663».[1]) Legenden om Judas er her udeladt, men ellers er fremstillingen i det væsenlige den samme som i nærv. saga, kun bredere anlagt og mere udsmykket foruden enkelte mindre uoverensstemmelser. Således kaldes Pilatus's fader her ikke Tirus, men Atus, og hans moders navn Sopila bliver forkortet til Pila (Pilla), hvilke sidste former öjensynlig er yngre og dannede ved folkeetymologi. Navnet Berseik er også udeladt her foruden flere andre; Vespasianus's sygdom er derimod beskreven meget vidtløftigere og noget anderledes her end i vor saga, men på en alt andet end smagfuld måde, og i det hele taget er den danske form af legenden uden tvivl yngre end den islandske. Denne danske oversættelse findes omtalt hos R. Nyerup i hans «Almindelig Morskabslæsning» (Kh. 1816, s. 176—78), der heller ikke kender originalen. — På islandsk haves denne legende i samme skikkelse som den danske og måske optagen efter denne i de såkaldte «Pílatus rímur» fra det 17. årh., der findes i det isl. literære selskabs håndskriftsamling nr. 183. 4to. Forfatteren er præsten Guðmundur Erlendsson på Fell i Skagefjorden, der foruden meget andet også har digtet «Rímur af Heródes ættum»,

[1]) Hr. prof. dr. theol. Fr. Nielsen har velvilligst henledet min opmærksomhed på denne bog, hvorfor jeg herved bringer ham min forbindtligste tak.

der findes sammesteds. Disse omhandler Herodesernes historie fra Herodes Ascalonita lige til Herodes Agrippas død, og adskiller sig væsenlig fra tilsvarende afsnit i nærværende saga såvel med hensyn til fremstilling som indhold.

Legenden om Judas, der i nærv. saga som før omtalt er indlemmet i Pilatus's historie, findes også på dansk i et skrift, hvis titel ifølge Nyerup (ovenanf. skrift s. 178) lyder således: »En kort og mærkelig Historie om den slemme og forgiftige Forræder Judas, hans Afkom, Fødsel og Levnet og hvad Synder han haver bedrevet i denne Verden fra hans Opvæxt indtil han blev Christi Apostel. Trykt i dette Aar. Et Ark 8vo«. Nyerup bemærker hertil, at denne oversættelse allerede nævnes i Peder Syvs Boglade, og følgelig ikke kan være yngre end fra det 17. århundrede.

Sagaens sidste kapitel (XXXIX) indeholder nogle afsluttende bemærkninger, hvis første del tjæner til i al korthed at indlemme «Pílatus saga» i den historiske ramme, og slutter med kejser Klaudius. Sagaen skildrer således i store træk Jødernes historie fra Alexander den stores død til Pilatus's død, eller omtr. fra år 333 f. Kr. — 50 e. Kr. Hermed har sagaen også oprindelig sluttet, og kapitlets sidste del skylder uden tvivl en afskriver sin tilblivelse, skönt den vistnok ikke er tilföjet ret lang tid efter sagaens tilblivelsestid, da den findes i alle hdskr., der ellers har slutningen. Her siges, at den hellige Hieronymus har oversat «bogen» (ɔ: sagaen) fra hebraisk til latin, men at præsten Brandr Jónsson, der siden blev biskop til Hólar, har oversat den på norrønt sprog tilligemed Alexander den stores saga. Som ovenfor anført er dog Hieronymus kun lagt til grund for den første og största del af sagaen. Men af ulige

EX-LIBRIS
R·C·BOER

GYÐINGA SAGA.

EN BEARBEJDELSE FRA MIDTEN AF DET 13. ÅRH.

VED

BRANDR JÓNSSON.

EFTER HÅNDSKRIFTER UDGIVEN

AF

GUÐMUNDUR ÞORLÁKSSON.

KØBENHAVN.

S. L. MØLLERS BOGTRYKKERI.

1881.

og Vitæ patrum. Det synes næppe at kunne være ældre end fra midten (eller slutningen) af det 15. årh. Dets ejere kan man ved hjælp af påtegninger i hdskr., sammenholdte med Árni Magnússons egne optegnelser i AM. 435 4to fol. 2[b], så nogenlunde følge temmelig langt tilbage i tiden. A. M. erholdt det år 1697 af sysselmand Ari Þorkelsson på Hagi (Bardestrand), der havde fået det af Eggert Sæmundarson på Sæból. Dennes fader Sæmundur Eggertsson sammesteds havde fået det af Magnús Jónsson på Miðhlíð, der igen havde fået det som «tannfé» (omkring år 1612) af Ormur Jónsson på Fremri-Gufudalur (jvfr. hdskr. fol. 1[b]). Man kan således følge dets historie op til det 16. årh., og i al denne tid har det været på Vestlandet, hvorfra da måske A også oprindelig stammer. En Bjarni Kálfsson nævnes også flere steder, således fol. 95[a], hvor den ovenfor nævnte Ormur har læst noget af hdskr. for ham. En påtegning fol. 107[a], der synes samtidig med teksten, indeholder navnet Teitur, og et ulæseligt eller næsten ulæseligt årstal: «dmxii», eller dmcxii (? ɔ: 1512 eller 1612??).

3) I nr. 229 fol. haves 2 brudstykker af et pergamentshdskr. af sagaen, der fuldstændig har tilhørt samme recension som A og B, om det end ikke ligefrem har stammet fra A. Hdskr. er fra omtr. 1500, i stort kvartformat, skrevet i hele linjer med omtr. 57 linjer på siden, med kapitelinddeling, men åbne pladser for overskrifterne. Brudstykkerne består af 2 løse blade, hvoraf det første, der er temmelig godt vedligeholdt, begynder i nærv. udgave s. 65^{23} og slutter s. 77^{10}. Det andet derimod er meget beskadiget, såvel beklippet i margen som hullet flere steder. På forsiden af dette står slutningen af sagaen (s. 96^{24}—110^{18}), og på bagsiden begyndelsen til «Samtal meistara og lærisveins»

(Elucidarius), der er meget vanskelig at læse. Disse brudstykker kaldes C i anmærkningerne.

4) 2 sammenhængende membranblade (fragm. 18) i 238 fol. i mindste kvartformat med røde overskrifter og initialer. Skriften er meget smuk, og hdskr. kan vistnok ikke være yngre end fra omtr. 1300. Sproget i disse brudstykker er meget mærkeligt og nærmest en blanding af islandsk og norsk; retskrivningen ligeså, ti den er en sammenblanding af gammelt og nyt, og man skulde nærmest tro, at en mand havde skrevet dem, som ligefrem skrev efter udtalen. Teksten stemmer i alt væsenligt med A, men foredraget er noget bredere. — Brudstykkerne, som A. M. ifølge en indlagt seddel har fået fra sin brodersön, præsten Snorri Jónsson på Helgafell, er trykte bagi (s. 102—107) som «Tillæg I».

5) 1 blad, i 655, 4to (fragm. XXV), fra omtr. 1300, smukt skrevet og med 30 linjer på siden. Såvel af de ydre som af de indre marginalier er noget beskåret og noget af teksten derved gået tabt. Denne afviger betydeligt fra A, og dette brudstykke hører derfor måske ikke til nærværende saga, men er snarest ligefrem en oversættelse af Macchabæernes første bog (og en bibeloversættelse?). Brudstykket er trykt her bagi som «Tillæg II».

Til slutning vil jeg i al korthed omtale det navn, som jeg har valgt til nærværende saga. Intet af håndskrifterne indeholder nogen vejledning i så henseende. I A er således den første overskrift helt udraderet. I 655 4to (Þórður Þórðarsons afskr.) kalder Árni Magnússon den «Historia Macchabæorum ex SS. Bibliis & Josepho», og dr. Guðbr. Vigfússon har i sin afhandling «Um Stjórn» (i «Ný Félagsrit» XXIII. årg.) kaldt den «Makkabea sögur»; men denne benævnelse kan kun passe på sagaens første del (kap. I—XXI), men slet ikke på det øvrige.

Gyðinga saga derimod forekommer mig at være en særdeles adækvat benævnelse, da det jo i et vist tidsrum udelukkende er Jødernes almindelige historie, der her behandles, og jeg betænker mig så meget mindre på at vælge dette navn, som det allerede i forrige århundrede har været brugt om sagaen og nu i dette har vundet hævd hos flere lærde.

Alexandr hinn *riki* ok hin mikli *kongr*. þa er *hann* hafdi sig*rat* ok und*ir* sik lagt allar þiodir iheimin*u*m sem f*yrr* *var* ritat. ok h*ann* *var* suikin*n* af s*inu*m m*onnu*m. þa skipti h*ann* r*iki* s*ino* med sinu*m* m*onnu*m xíj. ok tok sína Alexandriam hu*err* þ*eir*ra. þa e*r* h*ann* 5
hafdi g*era* latit. ok af s*er* sítt nafn gef*it*. Vrdu þo íííj. agiętazt*ir* af þ*ei*m xíj. m*onnu*m. Ein*n* af þ*ei*m het Selericus. h*an*s son *var* Anthioc*us* magn*us*. h*an*n lagdi vnd*ir* sik. Egipta l*an*d. ok Gydínga l*an*d. Sidan ętladi h*ann* at vin*n*a vnd*ir* sik oll þau r*iki* er Alexandr k*ong*r 10
hafdi adr vꝥ*it*. En*n* Romue*r*iar hnecktu h*onu*m. ok sor h*ann* þ*ei*m eida at strida æc*ki* ꜹstan yf*ir* Tauru*m* montem. þ*ei*r t*ok*o af h*onu*m i gislíng son h*ans*. er het Anthiocus illust*r*is. ok hofdu med s*er* i Rom. En*n* ept*ir* f*r*ettan dauda Anthiocus magn*us*. tok r*ik*it ept*ir* h*an*n. 15
Selericus brodir Anthioc*us* illustris. Ok er Anthioc*us* f*r*egn þ*at*. þa leit*ar* h*ann* b*r*ott leyniliga af Rom. ok kemr austr i Syríam. h*ann* f*er*r leyniliga. ok heimt*ir*

Pergamenthåndskriftet nr. 226 fol. i den arnamagnæanske samling er lagt til grund for teksten og kaldet A i anmærkningerne. Overskriften til første kapitel er her fuldstændig udraderet, men ellers er alle overskrifter gennemgående tilföjede med rødt blæk. Kapitelinitialerne er helt igennem meget store, pragtfulde og forskellig farvede. — Pergamenthdskr. nr. 225 fol., kaldet B, der iøvrigt fuldstændig stemmer med A, har her følgende overskr. med rødt: »Her seg*ir* f*ra* þui er tueir b*yskups* syn*ir* j Jer*us*alem deilldu vm b*yskups* tign z feck þ*ann* *(sic!)* sem færi tenad*ar* men*n* hafdi«. [8] Selericus] *Sål. bægge hdskr.*

þo sem h*ann* ma rik*it* vndir || sik. Litlu sidaʀ deyr
Selerikus. ok tekr þa rikít vnd*ir* sik Anthiochus illustrís
æ halfu*m* fiorda tigi ára aꝥ*ar*s hundrads Girkia kongs
r*ik*is. H*ans* r*iki* v*ar* s*va* hǒrmuligt. at heilog bok kallar
5 h*ann* syndaꝥa rót. þ*ui*at æ h*ans* dogu*m* hófz allr oroí.
ok illzka. su er yf*ir* geck allan Gydínga lyd. B*ysku*p
sa er þa v*ar* yf*ir* Gydíngu*m* andadiz. ok attí ept*ir* íj.
sonu vaxna. ok ein*n* vngan. Aꝥaʀ þ*eir*ra het Jes*us*.
en*n* aꝥaʀ Onias. Þ*eir* kepptuz um b*ysku*pdomin*n*. þ*ui*at
10 huaʀtueɢi v*ar* til borín*n*. En*n* þa tign matti þo engín
odlaz vtan med k*ong*s samþycki. Þ*eir* logdu s*va* mikít
kapp á þetta mál. at þ*eir* f*or*o bad*ir* æ k*ongs* fund. ok
hafdi huaʀtueɢi m*a*rga fulltíngs m*enn* m*ed* s*er*. ok þo
Jes*us* fleirí. k*ong*r v*ar* heidin*n*. ok blot m*ad*r mikill.
15 En*n* þot Onias hefdi sueít mín*n*í. þa hlyddi k*ong*r æ
h*ans* ord. þa m*ællti* Ónias. Vær uiliu*m* þ*ei*m lǒgu*m*
fylgia. sem þ*er* haf*it*. en*n* f*yrir* lata hín sem ek hef*ir*
adr fylgt. þ*ui*at ɢud man ydr þ*ui* s*va* hátt setía. ok
mikít lén i he*n*dr fá. at h*onu*m mv*n* lika yduaʀ sidr ok
20 trua. þ*ui* bidr ek at þ*er* lof*it* oss. at setia skola í H*ieru-
sa*lem. þ*ann* er m*enn* megi ne*m*a ydur lǒg ok frædí.
Sidan feck h*ann* allt þ*at* er h*ann* beiddiz af k*ong*i.
V*ar* h*ann* nu skipadr b*yskup* i Hier*usa*lem. h*ann* setr þ*ar*
skola. ok ne*m*a m*enn* þ*ar* heidin*na*. m*anna* sidu at hallda.
25 en*n* leɢia nídr vmskurdar skirn. ok eta suína kiǒt. J þen*n*a
tíma deyr Tholomeus k*ong*r á Egipta la*n*di. Mod*ir*
h*ans* v*ar* Cleopat*ra* syst*ir* þessa Anthiochi. h*ann* atti

---

for Seleucus. — [1] sik] *Her begynder den 593. spalte i A, og det betegnes fremdeles i margen, når en ny spalte begynder.* [3] kongs] *Skrevet hélt ud i A.* [4] heilog bok] ɔ: *Vulgata; jvfr. Lib. I. Machab. kap. 11:* »radix peccatrix, Antiochus illustris.« [8] Jesus] *I hdskr. altid forkortet:* ıħ͞c. *(idet* h *betegner det græske* H [η]). [18] fylgt] haft, *B.*

eptir íj. sonu unga. En*n* er Anthioc*us* sp*yrr* þetta. dregr h*ann* h*er* saman. ok f*err* til Egipta l*an*dz. ok kuedz vilia efla frędr sína ok skipa þ*eim* yf*ir* r*ik*i sitt. Eꝁ þ*at* bio þar vnd*ir*. at h*ann* uilldi taka r*ik*it vnd*ir* sik. En*n* er Egipti v*er*da þ*essa* uar*ir*. þa riss allr h*err*- 5
in*n* imoti h*onum*. ok reka h*ann* aptr naudgan. V*er*dr h*ann* reidr miǫk vid þ*essa* suíuirdíng ok snyr nu reidi sin*n*i vpp a Gydínga. Ok er h*ann* kom at Hier*usalem*. beiddiz h*ann* at fara ibo*r*gina. ok sea þar tidindi. ok þ*at* var h*onum* ueítt. Tok h*ann* þar allt þ*at* er han*n* 10
feck i gulli ok brendu silfrí. ok hafdi b*r*ott med ser en*n* braut nidr bo*r*gína. ok setti sína m*enn* til gietzlu i kastalan*n* Dauids. er stendr í bo*r*g*inn*i. s*ua* styrkr. at h*ann* v*er*dr alld*r*i vꝁín*n*. ok velldr l*an*dz leg*i*t þ*ui* mest. þ*uiat* h*ann* stendr uppi á 15
hafu b*er*gí. F*err* nu Anthioch*us* heim med s*va* buít. h*ann* byz nu t*il* h*er*farar aꝁan tíma t*il* Egipta l*an*dz. med mikin*n* her. ok ętlar at vín*n*a allt Egipta l*an*d. En*n* ef h*ann* getr þ*at* æck*i* vꝁ*i*t. ætlar h*ann* at vín*n*a allt Iudeam. Nu rædz h*an*n til f*er*dar med skipa lidi. 20
keʀu*m* ok filum. For þ*essi*' h*err* sumr a l*an*di. en*n* sumr a sio. Beriaz þ*eir* nu med Egiptios. flydu þ*eir* ok fengu mikít man*n*tion. En*n* Anthíok*us* k*ong*r tekr nu allt r*ik*it vndir sik. ok fǽr mik*it* h*er*fang, ok f*err* aptr med þetta. H*ann* send*ir* nu ein*n* hofding*ia* til 25
Gydínga l*an*dz med miklum h*er*. f*err* h*ann* nu i Hier*u-salem*. ok beidiz m*ed* fridmælum í bo*r*gína. Þ*eir* trudu grid*um* h*ans*. En*n* þegar h*ann* kemr ín*n* ibo*r*gína m*ed* sina sueít. ryfr h*ann* grid sín. ok drepr folk*it*. en*n* rę*n*ir fénu. ok brytr uida bo*r*gína ok breꝁ*ir*. h*ann* tekr kon*ur*. 30
bǫrn ok busmala. en*n* g*er*ír nyian veɢɢ vm kastalan*n*

[8] Hier*us*alem]. *Dette ord forkortes altid i A:* •ıhrl̄m.•, •ırl̄m.• *eller* •hıerl̄m•

Dauids. ok skipar þar i sinum monnum med nogri vist ok var su seta Gydíngum miok haskasamlig. ok mest ·akir musterissíns er nærí stod kastalanum. Þeir drapu menn imusterínu sealfu. ok vmkringiss hia. ok
5 saurgadu sua allan stad- ‖ inn. isaklaussa manna blodi. 59
Enn allír flydu brott þeir er komaz mattu. ok var nu nær eydd borgín aull nema kastalinn af illmeнʒí. Helgan stadaríns snðriz ·isaurgan. sæmd isuíuirdíng. hatidir hans i hðrmung. skraut hans i skðmm. songhliod hans
10 i sut ok grat ok sua sem hann var adr ǫllum stodum ædri. þeim mun ǫllum var hann vesalligri gorr en hverr aнʒaʀa.

[II.]

Her segir af píníngu víj. brædra.

Anthiochus kongr ritar nu bref til allra hofdíngia i sino riki. ok bydr at allír se vndir einum logum.
15 sem einn lydr. ok þessu þorir engín ímoti at mæla. ok fyrir lætr nu huerr sinn ſid. ok sín lðg. ok gera eptir kongs bodí. Þessi bod koma nu til Íudee. sem til aнʒaʀa manna. Kongr baud þeim at sæfa suín ok hafra. ok færa þar fornir þær er þeim var baнʒat. ok bannad[i]
20 hátida halld ok sua þuattdaga halld. ok skurdar skirn.

[7] aull] *Utydeligt i A.* [10] sut ok] *Utydel. og skrevet i ét ord i A, hvor noget andet synes at have stået først;* mikinn, *B, hvis skriver ikke synes at have kunnet læse ordet.* [11] vesalligri] *Sål. B.; utydel. i A, men der synes nærmest at stå:* ſvſlumligri, *der måske er en fejlskr. for:* svívirðuligri?? *Vulgatas* tekst *(Mac. I, 1,42):* »Secundum gloriam ejus multiplicata est ignominia ejus, et sublimitas ejus conuersa est in luctum«, *hjælper ikke meget til forståelsen af dette ord.*

[1] *B har her overskr. med rødt:* capitulum. [20] bannad[i]] bannad, A; bannat, B.

e*nn* hue*rn* er æ*cki* helldi þ*etta*. skylldi d*r*epa. Hôfdíngi*ar* v*ar*o sett*ir* ti*l* í hue*rr*i b*or*g ok h*er*adi at neyda m*enn* til blota. Mestr þori m*anna* snôriz ept*ir* þ*ess*u bodí. sak*ir* rædzlu. vtan þ*eir* er med mest*r*i stadfesti v*ar*o. þ*eir* faluz i fiollum. hreysu*m* edr hellu*m*. K*ongr* 5
lætr smida eína likneskíu. ok u*al* bua. ok setia i Templu*m* D*omi*ní. y*fir* allt*ar*i. ok skylldi þi hue*rr* luta. er þ*ar* kięmí. h*ann* let skurdgod ok stalla setia á stræt*um* vti i hue*rr*i b*or*g. at m*enn* lyti þ*ei*m er hia g*en*gu.
H*ann* let ok breꝭa allar logbækr Gydínga. e*nn* drepa 10
hue*rn* er a helldi. Ept*ir* þ*ess*u skylldu hôfdingiar miok leita. ok s*ua* ept*ir* konu*m* þ*eim* er veittu skurdarskirn bornu*m* s*inum*. þa skylldi þær kuelía til bana. e*nn* sueínbôrnín festa upp at hári f*yrir* hussduru*m*. ok hanga þ*ar* til þ*ess* er þ*eir* dęi. Þ*eir* v*ar*o sum*ir* er 15
helldr villdu dauda þola. e*nn* bregda af G*u*ds bod ordum. ok v*ar*o þ*eir* allír sárligha kuald*ir* ti*l* dauda.

J þ*en*na tíma sendi Anthiochus k*ongr* ti*l* Íudee. eínn man*n* s*ua* g*r*im*m*an at ôngu*m* eirdi þ*ei*m er æ*cki* uilldu heidin*n* sid hallda. Kon*ur* íj. v*ar*o leidd*ar* f*yrir* 20
h*ann* þær er veítt hôfdu umskurdar skírn bôrnu*m* sinu*m*. h*ann* let færa þær af klædu*m*. ok b*er*ia þær med lurku*m*. þ*ar* til at blod fell vm þær allar. Bôrnín liet h*ann* bínda undir briost þ*ei*m sua fast. at þau kafna þ*ar* ok sp*r*inga. Sidan v*ar*o þær dregn*ar* v*m* stræti nôcktar. 25
ok vm sidír hrund*i*t ofan af t*ur*ní eínu*m*. ok s*ua* deydd*ar*. Þ*ar* v*ar* ok ein*n* hofdíngi af Ier*usa*lem mikill ok rikr. ok fridr synu*m*. er het Eleazar*us*. h*ann* villdu þ*eir* neyda ti*l* at eta flesk. Nu ko*m*u sendi m*enn* hofding*ia* ti*l* h*ans*. ok b*er*a fra*mm* sín bod. En*n* þo uilia þeir væg*ia* 30
h*onum* sak*ir* kun*n*ígleika. ok bidia h*ann* t*ak*a þ*ess* kyns slátr sem þ*eir* uilldu ok eta f*yrir* hôfdíngiu*m*. ok segia

[18] *Uden ny udgang i AB.* [30] þeir] þær, *noget utydel. i A*; þær, *B.*

þat v*er*a suína. En*n* *þeir* kuaduz *þat* mundu san*n*a m*ed* h*onu*m. ok forda *sua* lifi h*ans*. h*ann* svar*ar*. Nei. *segir* h*ann*. Ek em nu gamall ok uil ek æ*ck*i *sua* kaupa fa daga lifs míns. at tyna tru min*n*í. Nu af *þu*i at ek skylldi v*er*a
5 dæmí vngu*m* m*onnu*m ti*l* gods. þa vil ek æ*ck*i v*er*a *þeim* gilld*ra* til tions. þa v*ar* h*ann* tekiꝥ ok hyddr. *sua* at holld*i*t geck af beinunu*m*. en*n* sidan v*ar* h*ann* hals-hogg*ui*ꝥ. Sid*a*n v*ar* h*er* leidd f*yrir* han*n* kona h*ans* m*ed* sonu*m* *sinu*m. h*ann* taladi fyrst ti*l* hins ellzta. ok
10 bad h*ann* eta lardu*m*. h*ann* svar*ar*. hu*er*s uilltu leíta. edr hu*a*t villtu heyra af m*er*. Skiott mu*n* ek seg*ia* þ*er*. Mik duelr ekki at deyia. ‖ en*n* lǫg fedra vaʀa brytr 59ʳ ek æ*ck*i. *þuia*t helldr em ek buín*n* at kueliaz. Þessi hin*n* grim*m*í m*ad*r æddiz nu míok. ok let heíta ein*n*
15 mikin*n* ketil. fullan med vatn. ok sk*er*a or h*onu*m tunguna. Ept*ir* *þat* lét h*ann* rista hudina vmkringis hofudít. f*yrir* ofan eyrun. ok rifa sidan af suðrdin*n* m*ed* ǫllu harínu. Sidan let h*ann* hǫɢua af h*onu*m hendr ok fætr i ollu*m* lidunu*m*. fing*ra* ok fóta. at asiandi
20 mod*ur* h*ans*. ok brædru*m*. En*n* hu*er*t er af v*ar* snidít. v*ar* kastad ivelluna. ok *sua* at lyktu*m* bukinu*m*. ok þo lifanda. Þ*ar* næst v*ar* *framm* leiddr aꝥaʀ. ok rif*i*t hä́r med hud af hofdi *þeim*. ok sidan sp*ur*t ef h*ann* villdi sui*n* eta. h*ann* svar*ar*. æ*ck*i medan andi er med
25 m*er*. Sidan v*ar* h*ann* *sua* límadr sem hín*n* f*yr*ri. Ok er h*ann* v*ar* at bana komín*n* m*æ*l*ti* h*ann*. Þu hin*n* g*ri*m*m*i. ok hín*n* glæpa fulli. hef*ir* nu ualld til. at lima líkamín*n*. ok tyna lifínu. Er ok sa er valld hef*ir* ti*l*.

---

[6] gilld*ra*] *Sål. corrigeret i A fra et andet ord, som nu ikke kan læses.* [8] her leidd] *Sål. AB; skal vel være en oversættelse af* comprehendere, *jvfr. Vulg. Machab. II, 2,7, (og Historia scholast. Machab. II. cap. I.)* [15] skera] *Sål. B*; ska, *A.* [25] límadr] limad', *A.*

at hefia oss upp i upprisu hins eylifa lifs. er nu tôku*m* dráp ok dauda. fyr*ir* logmáli h*ans*. Þa geck *framm* hin*n* þridi. ok ret*ti* *framm* tunguna. ok *sua* hendrnar. Þa *mællti* h*ann*. Skem*m*ít ok skerít. þ*ui*at þ*et*ta gef ek upp f*yrir* GUds lôg. ok vænt*ir* ek at han*n* sialfr. gefi 5
m*er* aptr i odru lifi alla límu mína. Hin*n* illí domandi. undradi styrk þ*ei*rra ok stadfesti. ok allir þ*ei*r er næRI v*ar*o. stadd*ir*. Ok at þ*ei*m drepnu*m* sem hinu*m* f*yr*rum t*ok*ô þ*ei*r hína iiij. ok píndu þa med sama hættí. sem hína. Ok eín*n* seg*ir* *sua*. er h*ann* v*ar* *framm* leiddr 10
til daudans. V*er* *er*om nu til dauda selld*ir*. ok f*yrir* þ*at* eigu*m* ugr saHa van til upprisu. En þu vesall madr. att engiss kost ne*m*a kuala eín*na*. Nu er hin*n* v.ti *framm* leiddr ok þolír en*n* slikar kualar. sem hín*ir*. h*ann* *mællti* til dom*a*rans. Þ*er* er nu ualld gef*i*t. at g*er*a 15
slikt er þu vill. en*n* ætla ecki at gud lati var vhefnt v*er*a. þ*ui*at h*ann* hefír valld at selia þik ok þína ætt undir eylif*a*r kualir. Hin*n* vi.ti seg*ir* *sua* f*yrir* sin*n* dauda. huí villiz þu vesall m*adr*. ætlar þu G*u*d. f*yrir* láta oss. Vær giolldu*m* nu synda váR*R*a. en*n* þu att 20
f*yrir*. hondu*m* hefnd af þ*ei*m er þu berst imoti. Nu er ept*ir* hin*n* yngztí. ok hyggr domandin*n*. at modirín muní þessum mest un*na*. ok mu*n*i h*ann* mest locka f*ra* dauda ok kuôlu*m*. En*n* ho*n* eggi*a*r h*ann*. ok styrk*ir* til *framm* gôngu. ok syn*ir* h*onu*m briost sín uisnud. ok 25
þuR. ok *sua* kuídin*n* seatnadan. ok saman g*e*ngin*n*. ok *mællti*. H*er* gat ek þik. ok h*er* bar ek þik. ok uilldi ek þa æ*ck*i at ti*l* sliks mundi koma. HyG ecki a mik. helldr á þ*a*nn er þik skóp. Nu kallar sa híH vngi m*adr*. Huar f*yrir* bidit þ*er*. buin*n* em ek. ok alld*ri* 30
hlyd*ir* ek k*ongs* bodi ne ydru. helldr logu*m* GUds. er h*ann* gaf f*yrir* Moysen. Nu ædiz hin*n* illi domandí.

[27] uilldi] *Sál. B;* uilld, *A.*

ok ferr med þenna med meira grimmleik enn hina fyrri.
ef nockut matti a auka. Sidan var modir þeirra
suerdi hôgguin.

[III.]

5 Fra Mathathias ok sonum hans. capitulum.

J þenna tima birtir sik ok upp riss. sa madr er het
Mathathias Jonsson. hann uar byskups ættar. hann
sat i þeirri borg er het Modin. hon stod naliga a fiollum
uppi. ok var hon af þui vigi gott. Hann atti v. sonu
10 alla agiæta. Einn het Jon. ok kalladr Gaze. Annar
Simon Thasi. Þridi Iudas Machabeus. Fiordi Eleazar
Abiron. Fimti Jonathas Assus. Þessir allir harma
miok þa hôrmung er yfuir geck folkit. Þa mællti
Mathathias. Aumr er ek er ek skylldi til þess fæddr uera.
15 at sia slika naud várar þiodar. ok hinnar helgu borgar.
Musterit helga er sem rikr madr gôrr at stafkarli.
Dyrd þess oll ok prydi er gôr at herfangi. Synir
borgarinnar ero suerdum hôggnir. Helgir stadir
saurgadir. ok aull herbergi ero brend ok brotin. til
20 huers skulum mer lifa med slikt. fagrt er at deyia med
prydi. enn skômm at lifa med slikt. Vid þessi ord
syta þeir sárliga allir. Sendi menn Anthiochi kongs
komu nu til borgarinnar med miklu lidi. Apelles het
hofdingi þeirra. Hann geck inn i borgina med fá
25 menn. ok reisir eina likneskiu á torgi. ok neydir menn
til at blota hana. Margir menn hofdu þagat stockit

[1] meira] *Sér næsten ud som* ſneira *i A, da afskriveren først har skrevet et andet ord, der har begyndt med* ſ.

Overskr. i B med rødt: capitulum. [10] Gaze] Gaddis, *Vulg.*
[12] Abiron] Abaron, *Vulg.* [12] Assus] Apphus, *Vulg.*

undan vfridinum. ok gengu nu þo flestir til blota. nema Mathathias ok synir hans. þeir standa styrkir ok stadfastir. Apelles mællti til Mathathiam. þu ert höfdíngi borgarinnar. treystr af sonum ok frændum. Gör nu uilia kongsíns. ok fórna Gudi varu sua sem gera adrar 5
þiodir allar ok nema þa adrir menn dæmí af ydr. ok munu þer þa vera hiuir mestu vinir kongs. giędd*ir* gulli ok silfri. ok godum gripum af honum. Mathathias svarar hátt. Ok þo at allar þiodir hlydi Antiocho. ok samþyckiz med hans illzku. ok fyrir lati lög sín ok 10
sid. þa skal ek alldri ne minir synir hans bodi fylgia. ok láta lög fedra vara. Þeir ganga i brott þegar. ok vapnar hann sik. ok sua synir hans. J þi bili geck framm Gydingr einn sialfuiliandi. ok fornar likneskiunní. Enn er Mathathias sá þetta. þa liop hann framm ok 15
hio hann þegar bana högi. Enn synir hans drepa þegar Apellem. ok hans kompana. enn briota godít ok stallinn.

Eptir þat kallar Mathathias. Huerr sa madr er nu vill æcki ganga af varu logmali edr tru sinni. þa fylgi þeir mer. hann fyrir lætr nu borgina ok 20
eigu sína. enn flyr vndan ok synir hans á fioll vpp. Allír þeir er þetta fretta. ok tru sina vilia. þa flýia þeir til hans. med sonu sina. konur ok fenad. Þetta spyria ok kongs menn þeir er i kastalanum varo. þeir samna at ser lidi. ok uilia æcki fyrr at þeim rida enn 25
þuatt dagr vęri. þuiat þeir vissu lög þeirra at þeim var fyrir bodít at beriaz a þuatt dagh. ok legia þeir þa at þeim enn þeir varo fyrir i helli einum. Þeir kalla a þa. ok bidia þa hlyda kongs bodi. ok halldа lifi sino. Þeir svara. Vær mvnum æcki ut ganga. ok æcki 30
lyda bodi kongs. ok æcki mvnum ver nu beriaz edr ueriaz daglengís. helldr skulum ver deyia i sakleysi

[14] Gydingr] gyding', *A.* [18] *Tildels uden linjebrud i AB.*

heimsíns. ok iord se vattr at *varo* mali at þ*er* tyníт *varo* lifi. Nu laupa þ*eir* a þa m*ed* b*ar*daga. en*n* hin*ir* *ver*ia sik ecki. ok æ*ck*i b*er*a þ*eir* griot í hellis mun*n*an*n*. En*n* hin*ir* kynda ellda vti f*yrir*. istðdu*m*. ok helldu at 5 þeim reykinu*m* til þ*ess* at sp*r*eng*ia* þa. J þ*ess*u slagi letuz m*ar*g*ir* m*enn*. En þo ko*mz* Mathathias undan. m*ed* miklu fleiri.

þeir seg*ia* nu at þ*eí*m man æ*ck*i duga at g*er*a s*ua* optaʀ. at b*er*iaz æ*cki*. Mathathias m*ællti*. æ*cki* *er*o log 10 set*t* moti hialp m*anna* edr lifi. helldr at hlifa lifínu. Samtaka þ*eir* nu þ*at* med s*er*. at huerr dagr sem væri. skylldu þ*eir* v*er*ía lif sítt. ok gefa sik æ*ck*i vpp til audn*ar*. Nu samnaz til h*ans* mikill h*err* þ*eir*ra m*anna*. er sidr villdu kug*az* ‖ lata. en*n* dauda þola. f*ar*a þ*eir* nu at 597 15 vuínu*m* s*inum*. ok d*r*epa af þeím slikt er þ*eir* kuꝁu at fá. hu*ar* sem þ*eir* *er*o stadd*ir*. en*n* sum*ir* flyia vndan þ*eim*. ˙ þ*eir* briota nidr god ok stalla. hu*ar* sem þ*eir* f*ar*a. ok veíta umskurd*ar* skírn. oll*um* þ*ei*m er adr ha*f*a mist. ok bæta aptr þ*at* sem b*r*otít v*ar*. ok fá nu 20 þ*ann* f*r*amga*n*g. at ecki stod vi*d* þ*eim*. Reisa nu logín rikuliga. ok hefna vsidu h*er*m*anna*. Nu tekr Mathathias sot. *ok* kallar til sín s*onu* sina. ok m*ællti*. Nu *er*o raun*ar* stund*ir* miklar. ok d*r*ottn*ar* nu d*r*amb ok ofsí. en*n* f*r*elsi ok falsleysi er nidr b*r*otít. Fylg*i*t nu lðg- 25 un*u*m. ok leɢ*i*t þ*ar* lif*i*t vi*d*. Miꝁiz nu á hu*er*su f*yrr* h*af*a forellrar v*ar*ir f*ar*ít. at sa. hef*ir* hu*err* mesta víngan af ɢ*u*di feng*i*t. ok m*onnum*. er fastaz hef*ir* lðgunu*m* fylgt. Abraham v*ar* miok reyndr af ɢudí er h*ann* færdi son sin*n* ifórn. ok reyndiz h*ann* af þ*u*i 30 trufastr. Joseph hellt ok d*r*engil*ig*a logmálit. þa er f*r*v eín f*r*eistadi h*ans*. ok f*yrir* þ*at* vard h*ann* d*r*ottin*n*

[1] heimsíns] hemsíns, *A*. [8] *Tildels linjebrud i hdskr.*
[11] dagr] dag᾽, *A*.

allz Egipta *landz*. Fad*ir* min*n* uandadi v*m* laga halld. þa er h*ann* d*ra*p liggiandi eina konu heidna. ok hlaut þa h*ans* ætt af þ*ui* b*ysku*pdom. Josue fylgdi bodi G*uds*. ok d*ra*p heidit folk. ok vard h*ann* af þ*ui* h*er*togi Gydínga lyds. Caleph hellt ein*ur*d ivítnís b*ur*d vm 5
godleik ¦Gydinga *landz*. ok hlaut h*ann* þ*ui* hít ǽzta lutskipti. Dau*i*d. fyr*ir* miskuӈsemd. settiz i hasæti rikiss síns. Helyas vandadi u*m* laga brot. ok v*ar* h*ann* numíӈ til hímíns. Þrír sueín*ar* f*yrir* fast helldi truar siӈ*ar*. sig*ra*du breӈanda loga. sua at h*ann* ṁatti 10
æ*ck*i g*ra*nda þ*ei*m. Daniel f*yrir* reínlifi sítt. u*ar* leystr af mun*n*í leona. nv hef*ir* s*ua* allan alldr f*a*rit. at þ*ei*r h*af*a mestan sigr feng*i*t. er mest h*af*a G*u*ds uilia g*er*t. Hrædiz æ*ck*i illz m*ann*z ord edr v*er*k. þ*ui*at þ*at* er
æ*ck*i meira v*er*dt. en*n* mollld edr maꝛʀ. J dag reyfiz 15
h*ann*. en*n* í morgín eydiz h*ann*. Horf*i*t vi*d* ọk ueg*i*t vndan skilldi G*uds*. ok v*er*ít lỏg h*ans*. þ*ui*at þa v*er*dit þer agiẹt*ir* ɪ*yrir* G*udi*. en*n* uirdulig*ir* f*yrir* m*onnum*. Símon b*ro*d*ir* ydaʀ er vítr m*adr*. fylg*i*t h*ans* radu*m*. ok
sé h*ann* ydr i fǒd*ur* stad. Judas Machabeus e*r* 20
styrkr m*adr*. ok hugprudr. h*ann* s*ka*l v*er*a f*yrir* o*rr*-*ost*u*m* ǫll*um* ok bardog*u*m. ok heimtít þa alla ti*l* yduar er ydru*m* lǒg*u*m vilía ɪylg*ia*. En*n* hegn*i*t hart skræf*ur* þær er kugaz láta af t*r*v s*inni*. H*ann* ueit*ir* þ*ei*m nu
blezan. ok blidan formála. ok andȧdiz sidan. h*ann* hafdi 25
þa c. l. ok ví. ær. ok er iardadr hia fedr s*inum* i Modín. Allt Isr*ael*s folk g*re*t dauda h*ans*. Judas Machab*eus* s*on* h*ans* tok h*er*stiorn ept*ir* fedr síӈ. En*n* brædr h*ans* styrktu h*ann* ti*l*. ok allir þ*ei*r er fylgd hofdu veítt
fedr h*ans*. H*ann* var og*ur*ligr vndir h*er*klædum. 30
Mikill sem risi. G*ri*m*m*lígr sem leo. H*ann* leypr þeg*ar* ꜳ heidingi*a* med b*ar*daga. þa er aftruadu folkít ok

[7] Dau*i*d] *Sál. rettet i A fra et andet nu ulæseligt ord.*

heidnadu. Drepr ok brenȝir huar sem hann for yfir. sua at ecki stod vid honum. hann verdr nu skiott frægr. bædi vtan landz ok innan.

[IV.]

5 Er Judas drap Appolloníum. Capitulum.

Þenna tíma var sa madr i Samaría. er Apollonius het. hann samnar lidi. ok ferr ímoti Íude. ok ætlar at sigra hann. Enn er Judas verdr þess vaʀ. ferr hann imot honum. ok verdr þar hardr bardagi. ok lykr 10 sua. at Íudas drepr sialfr Apollonium med sinum hondum ok feck af honum þat suerd er hann bar i huerri orrosto sidan. þar fell mestr luti lids Apolloníj. Madr het Seron. ok var hers hôfdingi . i Syria. vndír Antiochiam. Hann fregn þessi tıdíndi. at Iudas bakferlar 15 alla þeirra skipan i Gydínga landi. enn leɢɢr undir 598 sik landit. hann segir sua sinum monnum. ‖ Ek vil bírta nafn mítt. ok gera frægan mátt mínn. ok beriaz med Íudam ok hans menn. er fyrir lata vilía Antiochum kong. hann fær ser styrkan her. ok mikinn afla. ok ferr 20 med hann allt til Bezuram. Judas ferr imoti med sitt lid. ok þa er þeir mættuz. mælltu hans menn. Þat er engín forsea at beriaz vid iafn mikinn her. Latít mik æcki heyra kuʀʀ yduarn iafnmikínn. edr er ɢudi fyrir. at uega sigr med fá menn sem marga. treyst-25 umz ɢudí. enn æcki fiolmenne. Ver eigvm mala efní miklu betri enn þeir. þuiat ver ueríum lif várt ok lôg. Nu mvn ɢud. þui steypa þeim fyrir varum vapnum. ok

[1] Drepr] Dpͤʻ, *A.* [5] *Overskr. i B:* Capitulum. [14] Antiochiam] *Sál. AB.*

u*er*it ðruG*ir*. ok ræðiz eckí. Hleyp*ir* h*ann* þeg*ar* a þa til b*ar*daga. ok g*er*ír þ*ei*m *sua* harda rid. at Seron flyr vndan ofan or fiallz hlidinn*í*. ok á iðfnu nídr. ok d*r*apu þ*ei*r Judas af þ*ei*m dccc. En*n* allt aH*at* flyr undan. Nu kom *sua* at huetuetna. v*ar* hrætt med 5 íudam. ok þa brædr. Kemr nu h*ans* frægd f*yrir* k*o*ngin*n* sealfan. þ*uiat* nær var ecki aH*at* talat en*n* sagt f*ra* barddgu*m* h*ans*. ok storuírki*um*.

En er Antioch*us* k*o*ngr sp*ur*di þ*et*ta. þa eirdi h*onu*m illa. ok dregr sam*an* vtðluligan h*er*. ok aflar 10 s*er* nu kost*ar* v*m* eítt ár. En*n* af þ*ui* at vf*r*idr lá ä adr. þa orkadu m*enn* æ*ck*i *sua* miklu*m* utg*er*dum. Ok af þ*ui* at k*o*ngr v*ar* ðrlátr þa þick*ir* h*onu*m suiuird-íng í. at fella þ*at* nidr. sem h*ann* hef*ir* adr halld*i*t. ok hugsadi h*ann* at f*ar*a austr i P*er*sidiam. ok t*ak*a 15 þ*ar* godz. h*ann* setr ept*ir* f*yrir* h*er*inu*m* þ*an*n man*n* er Lisias het. ok fær h*onu*m ihe*n*dr [son] sin*n* m*ed* halfu h*er*lidínu. H*ann* baud h*onu*m at eyda allt Íudeam. ok skipa s*inu*m m*onnu*m. Nv f*er*r k*o*ng*r* af Antiochia m*ed* halfan h*er*iH. austr yf*ir* ána Eufr*at*en. ok i Persid- 20 iam at fiardrættí. En*n* Lisias uelr ííj. hðfding*ia* ti*l* h*er*f*er*dar. i Íudeam. Tholomeu*m*. Nichanore*m*. Gurgiam. Þ*ei*r v*ar*o kappar miklír. ok vín*ir* k*ongs*. ok hðfdu m*ed* s*er* ix̂. fotganganda lids. ok v̂ij. r*iddara* lids. Þ*ei*r

---

[6] Kemr] Kem, *A.* B *Tildels ny udgang i A.* [17] [son]] *Udgiverens tilsætning, jvfr. Vulg. Mach. I. 3, 33—34:* et ut nutriret Antiochum filium suum, donec rediret. Et tradidit ei medium exercitum *etc; mangler i A og B, hvorimod* m̊ *er skrevet to gange i bægge.* ix̂.] *Sål. AB; tegnet over* ix. *betyder:* •þúsund• *eller* •þúsundir• *og er naturligvis opstået af* m, *men da det (Vulg. har her Mach. I. 3, 39:* quadraginta millia virorum) *langtfra altid stemmer med de mig bekendte kilder, har jeg valgt at lade det stå som i hdskr.*

foro til Damaschum. ok setia þar herbudir sinar. o
taka huilld.

Þetta spyrr Judas. ok brædr hans. at herr e
komínn a hendr þeim. Þeir heímtaz nu saman. ok uili
5 med öngu moti vpp gefaz. helldr beriaz fyrir folk sítt
ok odal. þeir samna her saman. ok foro i þann stad e
heítír Masphath. Þat var bænar stadr adr enn
Ierusalem. þuiat hon var þa eydd. vtan heidingiar helldı
setu ikastalanum Dauids. Gydíngar fasta nu þann
10 dag er þeir komu fyrstan i Masphath. klædaz hárklædum
ok ausa molldu i höfud ser. ok opna lögbok sína. o
hafa allt i frammí þat er þeir ero vanir. þa er sen
aluarligaz skal á Gud kalla. Þeir bidia nu til Guds o
segia sua. Huat skulum ver gera vid þetta hít aum
15 folk. er nu liggr i hers hondum. edr huert skulum me
þeim forda. Nu ero saurgadir af heidnum monnum
helgir stadir þinir drottínn. Lærdir menn þíni
ero isorg ok sarleik. Nu ferr at oss vfridr o
illzka. Nu er oss daudi fyrir hondum edr daud
20 verra. sua sem er anaud ok þrælkan af illri þiod. nema
þu hialpir oss drottínn. Sidan blasa þeir herblastr. ok
kalla til Guds. ok skipa nu hertoga fyrir lydínn. o
höfdingia yfir hueria þusund. sua fyrir huert hundrad
til þess at lidít fylgiz sem bezt. Judas bidr nu heím
25 fara huern sem hræddr er. edr kuangadr. edr hus. ed
uíngarda hefdi i smid. eptir lögmáli Gydínga. Far
nu sidan imoti herínum allt til Damascum. ok segi
Iudas sínum monnum. at þeir skulo herklædaz alli
þuiat þegar skal beriaz a morgín er lysír. þuiat betra
30 er at deyía ibardaga med reysti. enn lifa med bleydí
ok víta skömm varra manna. ok nidr brot laganna

[15] liggr] ligg, *A.* [18] sarleik] *Noget utydel. i A; B har* saarleik. [21] þu] *Sål. B;* þo, *A.*

599 V*er*di nu at *Guds* vilia. ‖ A þessi natt velr S*er*gius s*er*
af h*er*inu*m* v. fotgöngu m*anna*. ok ⅽ. einvala r*iddara*.
ok ætlaz at f*a*ra ih*er*budir þ*eir*ra um nattina. Þetta
v*ar*o h*er*tog*ar* þ*eir*ra af Dauids kastala. þ*ei*m v*ar*
kun*n*igt allt f*yrir*. Judas v*ar*d þ*essa* vaʀ. ok for imoti 5
þ*ei*m med sina sveit. ok kemr at þ*ei*m ilysing. ok þo
æ*cki* med meira lidi en*n* iij. Heidingi*ar* f*or*o miok
dreift. b*r*ott f*ra* h*er*budun*u*m. ok liopu þeg*ar* sam*a*n er
þ*ei*r sá lid Iudas. En*n* er Iudas sa at mik*it* ofrefli
v*ar* f*yrir*. þa talar h*ann* ti*l* sin*n*a m*anna*. Ottiz ecki 10
h*er* þ*en*na. Min*n*iz á hue fedr uar*ir* f*or*o yf*ir* Hafit
ʀauda. þa er Pharao sotti ept*ir* þ*eim*. ok h*ann* tyndiz
med ǫll*um* h*er* sinu*m*. En*n* þ*ei*r letu engan maɴ.
kollu*m* nu ti*l* *Guds* ok mv*n* h*ann* styrkia oss. ok sla nidr
idag h*er* þ*en*na f*yrir* uarum vapn*u*m. ok nu mv*n* heid- 15
ingin*n* uita idag at *Gud* er a himnu*m*. Sid*a*n
beriaz þ*ei*r. ok sn*er*i skiott man*n*fallinu i lid heiding*ia*.
ok þ*ui* næst flyia þ*ei*r. Gyding*ar* reka nu flottan*n*. ok
drepa af þ*ei*m xxx. m*anna*. Sidan snua þ*ei*r Iudas
aptr. ok toku mik*it* h*er*fang. Judas bad þa ecki at 20
sliku gefa gau*m*. ok kuad aɴ*at* mv*n*du v*er*da fyʀ at
aɴaz. sagdi G*ur*giam eptir v*er*a. ok mv*n*di h*on*u*m* skiott
v*er*da imoti at horfa. en*n* skipta sidan h*er*fangi. er
h*ann* væri af g*r*eiddr. Þ*ei*r sea nu hu*ar* f*ram*m f*er*r
vndir fiallz öxl ein*n*i. h*er*r *Gurg*ij. Þ*ei*r höfdu f*a*rit 25
vm nattina i h*er*budir uida ok fundu nær engan maɴ.
ok sögdu Judam s*ua* hræddan vordit h*a*f*a*. at h*ann*
hefdi æ*cki* þorat at b*er*iaz. ok þ*ei*r hefdi leitat h*ans*
vm nattina. Nu ser G*ur*gias at h*ans* m*en*n *er*o sum*ir*
flyd*ir*. en sum*ir* falln*ir*. Enn Judas er a uiguelli 30
buin*n* til bardaga. Treystiz h*ann* nu æ*cki* a at r*ada*.
ok snyr vndan. ok s*ua* heim i Syriam. med suiuirding.

---

[1] Sergius] *Sål. AB for* Gurgias.

ok sigrleysí. ok kemr med *þetta* til Lisiam. Ok e
h*ann* frettir *þetta*. eir*ir* h*onu*m storilla. er *sua* hafd
at boríz. Judas ok h*ans* m*enn* *tak*a nu mikit h*er*fan
i gulli ok brendu sylf*ri*. ok m*a*rgskon*ar* dyrg*r*ip*u*m
5 Snua nu heím. lofandi G*ud* f*yrir* sigrgiöfina.

[V.]

Fra bardaga *þeirr*a Lisias *ok* Judas.

A næsta æri ept*ir* samn*ar* Lisias h*er* saman. d
fotgöngu m*anna*. ok Î. r*iddara*. ok kemr med *þett*
10 lid. i Gydi*n*ga l*an*d. ok setr h*er*bud*ir* sin*ar*. i Betheron
Þ*ar* kemr Iudas í moti. med v̂. r*iddara*. Ok er h*an*
s*er* *sua* mikin*n* styrk heiding*ia*. þa fellr h*ann* til iarda
ok bidr ti*l* G*uds*. ok seg*ir* *sua*. Lofadr ser þu d*r*ott
in*n*. hialp*a*ri Isr*aels* folks. þu brautz nidr ofsa Golia
15 Risa. med h*en*di Dauids uin*ar* þíns. ok þu gaft vp
herbud*ir* heiding*ia* f*yrir* Ionathan. ok h*ans* þionost
m*enn*. Sua gef þu nu ok vpp *þetta* folk f*yrir* oss e
t*r*eystiz sínu*m* h*er*skap ok·hardrædum. sent þu hræzlu
hiörtu *þeirr*a en*n* otta i briost *þeim*. Sig*ra* þa vnd
20 su*er*di þin*na* m*anna*. at allir v*er* megím þik lofa. N
tekz med *þeim* h*a*rdr b*a*rdagi ok langr. ok æ litill
stundu. lætr Lisias vîj. m*anna*. Ok er h*ann* s*er* ofara
sin*na* m*anna*. en*n* diarfleik Gydínga. ok at *þeir* ætl
s*er* aнʒ*at* hu*a*rt. sigr edr fä bana. snyr h*ann* nu vnda
25 med þi lidi er ept*ir* lifdí. Judas m*œl*lti þa til bræd*r*
sin*na*. Nu man nockut hlid æ v*er*da þessu*m* vf*r*idi
þ*ui* at vuin*ir* uar*ir* e*r*o nu vn*n*ír at sin*n*í. ok b*r*ot
ellt*ir*. ok uiliu*m* u*er* nu snua ollu lidi u*ar*o ti*l* Iorsal

[1] kemr] kem, *A.* [6] *Overskr mangler i B.* [8,10] kemr
kem, *A.* [20] langr] lang, *A.*

borgar. ok reisa hana vpp. styrkia hana. ok reinsa. ok sua þa hina helgu stadi. sem þar ero saurgadir ok spilltir. Þetta kuaduz allir giarna uilia gera. ok er þeir komu þar. þa sa þeir eytt allt musterit. ok saurgad
500 med blotum. alltarit. brent ‖ allt um dyrnar. rísi vaxinn 5
gardrinn allr. Þeir harma þetta. ok ausa molldu i hôfud ser. ok kalla til Guds med bænum ok ludrum. Judas skipar nu sinum monnum. at beriaz med þa er i kastalanum varo. enn suma lætr hann rydia musterit. ok reína kenní menn lætr hann vpp taka alltarít. er 10
saurgat var. ok bera brott huern steín. þui at hann villdi ӕcki yfir þat alltari fornir fӕra. er adr var blodgat med blotum. Sidan gordu þeir nytt alltari. slikt sem fyrr var. ok endr bӕta musterít. bӕdi vtan ok innan. ok rydia gardínn. ok alla þa luti sem tyndir 15
varo. bӕdi ker ok kerta stikur ok þat allt sem brott var tekit. var þa gert af nyíu. Tendra vpp lios ok leggia braud á bord ok reykelsi a alltari. ok tialld i midíu musterínu. ok albua þat med ôllu. Vm morgínínn eptir standa þeir vpp ilysíng. Þat var hínn fiorda 20
dag Decembris manadar. a hinu viij.da ári híns fimta tigar aннars. c. Girkia rikis. ok var þa vigt musterit a þeim deghi arsins. sem þat var spillt ok saurgat. ok fӕrdu þar þa fórnir eptir lôgmali íj. vetrom sidarr enn eytt var. Allt folk fell þa til iardar. ok þakkadi Gudi 25
þessa umbot er á var ger. ok helldu med mikilli dyrkan viij.ta daga. kirkíu helgína. ok miklum fagnadi. ok allz kyns gledi. Judas ok brӕdr hans. bioda kenni monnum. a huerium xíj. manadum. at þeir skylldu þessa hátid hallda rikuliga. þeir gera nu styrkan mur. vmhuerfis 30
musterít. ok fiallít Syon. ok hafa turna til varnar musterinu. at ӕcki fӕrí sua optarr sem nu hafdi vordit. ok skipa þar miklu lidi til verndar. Þetta spyria heidingiar. ok þickiaz nu vera neistir. ok herda þat á þeim

er næst*ir* ero. ok d*r*epa þa. þe*tt*a sp*y*r*r* Judas. ok fe*r*r j
Idumeam. ok d*r*ap þ*ar* m*a*rga heidíng*ia*. þa er adr
sátu vm Gydinga. ok elltu þa i t*ur*na nock*ur*a. ok ko*m*u
þ*ar* ieldi. ok brendu vpp allt. þad*a*n snyr h*ann* til sona
5 Amon. ok fan*n* þ*ar* f*yrir* mikin*n* afla ok fiolm*enne*.
V*ar* þ*ar* f*yrir* sa hőfdíngi er Thímotheus het. ok átti
vi*d* þa m*a*rga b*a*rdaga. ok hafdi Iudas iafnan sigr. ok
tok af þ*ei*m b*o*rgína. For h*ann* sidan heím í Iudeam.
Litlu sidaʀ strida þ*ei*r hőfdingi*ar* æ Gydínga. er v*a*ro
10 f*yrir* utan Iordan. af þ*ei*m stad er heit*ir* Galaath.
Gydíng*ar* flyia undan i kastala þ*an*n er Dethaman heit*ir*
ok senda bref til Iudam med þ*essum* ord*um*. Heidíng-
i*ar* vilia fyr*ir* ko*m*a oss. ok lifi v*ar*o ok vín*n*a várn
kastala. þ*an*n sem nu sítiu*m* v*er* í. ok er Thimotheus
15 hőfdingi þ*ei*rra. h*af*a þ*ei*r drep*i*t af oss ꝏ. m*ann*a. en*n*
tek*it* at he*r*fangi kon*ur* varar ok bőrn. Ok er þessi
bref v*ar*o lesín f*yrir* Íude. þa komu adr*ir* sendi m*enn*
af Galilea. med þ*ei*m tidindum. at þ*ar* v*ar* komin*n*
vtőluligr he*r*r heidingia ok bidia þ*essir* en*n* þa bræd*r* lids.

[VI.]

20 Her segir fra Judas ok Joni brodur h*ans*. Cap*itulum*.

Uid þ*essa* frett stefn*ir* Iudas þíng ti*l* v*m*rad*a*. hue*r*ia
medfe*r*d hafa s*ka*l at hialpa huarumtueɢiu*m*.
h*ann* send*ir* þa Símon brod*ur* [sinn] ti*l* at hialpa þ*ei*m
25 er i Galilea v*ar*o. En*n* Judas. ok Ion brod*ir* h*ans*.
f*or*o vt yf*ir* Iordan. at hialpa þ*ei*m er þ*ar* v*ar*o. H*ann*
settí ept*ir* ti*l* l*an*dz giętzlu. Joseph*um*. ok Azariam

---

[11] Dethaman] Datheman, *Vulg.;* Theman, *Hist. Schol.*
[20] *Overskr. mangler i B.* [24] [sinn] *Tilføjet af udgiveren; mgl. i AB.*

hertoga. ok at vera fyrir folkinu. Hann mællti þa til
þeirra at skilnadi. Leitít ecki til bardaga a adrar
601 þio||dir. medan uer erom ibrottu. Nu tekr Simon med
ser iij. her manna. Enn Judas lxxx. ok ferr Símon. i
Galileam. ok a þar margar orrostor. ok fær hann sigr 5
enn heidíngiar flyia. ok rekr hann þa allt i Tholoma-
idam ok drepr af þeim vij. enn flutti bygd sinna
manna heim í Iudeam undan vfridi ok agangi heidingia.
Enn þat er at segia fra þeim Juda. at þeir fara ut yfir Ior-
dan. ok sidan foro þeir íij daga vm vbygdir. þuiat þeir 10
uilldu at engi níosn kiǫmi fyrir þeim. Þar komu imoti
þeim Nabuzæí. ok toko vinsamliga med þeim. ok sogdu at
a morgin ǫtladu þeir at þeim. ok uinna kastalann. Þat
sama kuelld leggia þeir at einni borg. er heidíngiar satu
í. ok unnu hana. enn drapu huert manzbarn er i henne 15
var. Vm nattína alla eptir foro þeir til hialpar sínum
monnum. Enn er mornar. þa sia þeir sina menn
standa ikastalanum ok umhuerfis vtoluligr herr heid-
íngia. Sumir bera at stiga. sumir adrar uíguælar at
vinna kastalann. Ok er Judas ser at at soknín tekz. þa 20
segir hann sua sinum monnum. Sækít at drengiliga
ok híalpit brædrum ydrum. hann fylkir nu lidi sínu i
íij. stǫdum. ok leggr at þeim fast med opí. kallandi til
Guds. Enn er þeir kenna at Machabeus var þar komínn.
flyr Thimotheus þegar. ok allr hans herr. Enn þat 25
uolldi mest flotta þeirra. at þeir sa þa íij. riddara med
Íuda. er ecki varo odrum monnum likir. Einn þeirra
reid a hægri hond Iude. Annar a vinstri þridi frammi
fyrir honum. Or þeirra hǫndum flugu ecki gríot. edr
granefíur. helldr ogurligar elldingar. Ok i flottanum. 30
verdr Thimotheus sua farinn af otta. ok rædzlu. at hann
vard handtekinn af Desipho. ok Sosipatus. Þeir uilia

[19] uíguælar] uíguælar, *A*.

leida hann fyrir Íudam. enn hann bidz vndan þí. ok
bad þa lata sik lausan. ok sagdiz vt skylldu gefa. alla
frǽndr þeirra þa sem hann hafdi handtekít fyrir þeim
ok sua fe. Þeir trua þessu. ok lata hann lausan.
5 Þeir Íudas reka flottann. ok drepa af þeim vm̃j. manna.
Eptir þetta uinna þeir borgina Masphath. ok toku
feít. enn brendu allt þat er kuikt var. ok dautt. med
borginní sialfri. Sua leika þeír med allar borgir. i
Galadithín. ok snua sidan aptr. ok þacka Gudi sigr sinn.
10 Thímotheus dregr nu lid saman i aɴ̨an tima. ok
ferr nu a veg fyrir Iudam. ok setr herbudir sínar med
æ þa er Raphan heítir. þetta spyrr Íudas. ok gerír
menn til at kaɴ̨a lid þeirra. Ok er þeir komu aptr.
segia þeir at Thimotheus. ferr med vuigan her. ok hann
15 hefir leigda þa þiod er Arabes heitir. ok er nu buinn
at beriaz. Judas ferr nu ímoti þeim odrum megín at
áɴ̨í. Enn er huarir sá adra. þa mællti Thímotheus
med hőfdíngia sína. Ef Íudas rædr á æna. þa er hann
oruɢɢr. ok þa hőfum ver æcki med. Enn ef hann
20 leitaz fyrir sem mik varír. ok reisir herbudir sinar
odrum megín ariɴ̨ar. þa skulum ver rada at þeim.
þuiat þa er endiʀ þeirra yfir gangs. Ok er Iudas kemr
at áɴ̨í. þa ridr hann þegar æ hana. enn skipar kenni
monnum. at þeir geymi at engín slaiz a bak eptir á
25 árbackanum. Ridr hann sialfr ihuít fyrsít. ok allt folkít
eptir honum. ok er heidingiar sia þetta. kasta þeir
vapnum. ok flyia iborg þa er Cartanie heitir. ok i hof
eitt íɴ̨ margir. Judas leɢɢr at borginní. ok lettir
æcki fyrr. enn borgar menn gefaz vpp. enn hann breɴ̨ir
30 hofit. ok. allt þat er iɴ̨i var. Eptir þenna sigr. samnar
Judas saman ollu Israels folki. þui er var || i Galadithín. 602

[6,10] *Uden ny udgang i AB.* [22] kemr] kem, *A.* [27] Cartanie] *Usikkert i A, måske* Carcanie *eller* Cart(c)ame? *Vulgatas* Carnaim.

konum ok bórnum. ok hafdí med ser i Íudeam. vndan vfridi heidinna manna. Þeir komu til borgar þeirrar er Effron heitir. hon stod á midium veg þeirra. sua at eingín var aꝛ̇ar vegr enn fara vm midia borgína. Borgar menn lykia aptr hlid ǫll. a borginní. ok lata onguan ná þar framm at komaz. Judas bidr ser nu orlofs at fara vm borgína. þeir segia neí fyrir. Judas bad menn sína herklædaz. ok leggia at borginni. þeir gora sua. ok beriaz med borgarmennína vm dag-inn. ok alla nattina. ok aꝛ̇an dag eptir var borgín vꝛ̇in. ok var þar drepit allt karlmanna kyns. Enn konur ok fiarlut toko þeir at herfangí. ok matti a daudum monnum ganga eptir allri borginní. Sidan for Iudas leid sína. hann for iafnan sidarst ok giętti at engín vfridr slægiz a bak þeim. Sækia nu yfir Iordan. ok heím i Ierusalem. med miklum fagnadí. ok þakkadu gudi. med fórnum. ok fǫgrum lofsǫngum. er engín madr var tyndr ne tapadr af þeim. Enn medan þeir brædr varo ibrottu. ok þeir Josephus. ok Azarias fretta framgang þeirra. þa vilia þeir ok leita ser nock-urs frama. Þeir fara med her sinn at borg einni er Rama heitir. hon var heidín. Þeír ætlaz at uiꝛ̇a hana. ok tokz med þeim orrosta. ok flydi Josephus heim. i Íudeam. ok var drepit af þeim ij͡ᶜ. manna. ok gafz þeim sua. at briota bod Iude. þuiat þessi framgangr var ecki fleirum ætladr af gudi en þeim brædrum. ok ætt monnum Mathathie. Enn máttr Íude óx ihuerri. ǽ[tt] sem spurdiz hans nafn ok framkuęmd. Judas gerír enn eína herfǫr or landi. a hendr sonum Esau. i Idumeam. ok for hann þar med herskilldi yfír. brendi borgir enn braut kastala. ok sua for hann austan vm Samariam. Hann kom til þeirrar borgar er Azotus heitir. ok brendi

---

[27] ǽ[tt] *Efter gisning af udgiv.*; ǽ, *AB*.

þar hof eítt mikit ok storaudigt. Hann fær nu mikit fe i þessi ferd. Enn er hann bardiz í Samaría vuarliga. þa let hann kenni menn sína nockura. ok syndi Gud honum sua. at honum var æcki ialla stadi eínhlítt kapp
5 ok ofsi. Ok þa er Iudas vann eína borg Ammonítarum. komuz menn þar ikastala nockurn. ok fengu þar margar gersimar. med bunadi godanna. ok hírda ser þat. Enn Iudas hafdi þat fyrir bodít þeim. at nyta ser neeitt blot fé. Ok litlu sidaʀ kom imoti þeim Thimotheus med
10 miklu lidí. ok bǒrduz þeir. ok vard nu imoti þui sem vant var. at mann fall mikít vard i huaru tueGGia lidínu. þa var þuatt dagr. Judas feʀ þa íualinn. at lata iarda lik sinna manna. þa hittiz blot feit med þeim iserk þeirra. ok prouaz sua. at þeir einir varo fallnir
15 er fenu hǒfdu leynt. Judas harmar þa miok. er þeir hǒfdu latiz i þessum glæp. Sendir nu sidan mikinn fiar lut. heim fyrir i Ierusalem til salubotar ok bæna halldz fyrir frammlidnum monnum. Sa atburdr vard addǒgum Onias byskups. er var hinn helgazti
20 byskup. þa var sua rikuliga halldít Salomons musteri. at þangat sottu hinir hæstu hofdíngiar heidnir. ok rikir kongar. ok offradu þar miklum fiar lut.

J þenna tíma rikti Selerikus. brodir Anthiochus illustris. hann gorir eptir þeim dæmum. ok offrar þangat
25 miklu fe. J þenna tima var einn rads madr imusterinu med Oniasi byskupi. hann øfundar byskupinn ok hans æru. ok uilldi fyrir koma honum. ok fær þo ongu a leid komít. Hann segir þat eínum rikum manni þeim er Apolloníus het. hann var med Selerico kongi. at þær
30 kistur vęrí i Salomons musteri. er full||ar vęri af silfri. 603
ok sagdi engum manni gagn at verda þo at þar stǽdi ok sagdi kong mundu ná bardaga laust. Ok er kongr

[23] *Uden ny udgang i AB.*

vard þ*essa* VAR. þa send*ir* h*ann* ti*l* ein*n* hǒfdíng*ia* at ræ̈na fenu or must*er*inu. Þ*essi* hǒfdíngi f*err* til Ier*usa*lem. ok krefr fiarins af Onie b*yskup*i. ok seg*ir* sik sendan vera af k*on*gi. at sea fehirdzlur imust*er*ínu. B*yskup* sv*arar*. Eín *er* su fehirdzla i must*er*inu. at i man v*er*a 5
x̍l. punda. Hofdíngin*n* sv*arar*. Slikt sem er. vil ek sea. ok f*err* h*ann* med h*er* ti*l* must*er*issíns. ok vill ræna fenu. Ok er h*ann* kemr þ*ar* iꝁ. þa s*er* h*ann* hu*ar* ein*n* m*ad*r ridr imoti h*onum*. tueir vng*ir* m*enn* ganga m*ed* h*onum*. hestríꝁ er s*ua* mikill at h*ann* hef*ir* enga*n* slikan 10
f*yr*r seed. þ*essi* m*ad*r leyp*ir* þeg*ar* vpp á h*ann*. ok tredr hest*r*iꝁ h*ann* vnd*ir* fotu*m*. En*n* hin*ir* íj. sem ge*n*gu. hudstrykia h*ann*. þ*ar* til er h*ann* tyn*ir* bædi vitínu ok malínu. h*ans* m*enn* d*r*aga h*ann* hei*m* ti*l* h*er*b*er*gíss. f*ar*a þa á fund Onias b*yskup*s. ok bidia h*ann* árna 15
h*onum* miskuꝁ*ar* vi*d* G*ud*. H*ann* ger*í*r s*ua*. Sid*an* bættiz h*onum*. ok vard h*ann* heill. Þa vit*r*aduz h*onum* þ*eir* íj. m*enn* er bart h*ann* hǒfdu. ok badu h*ann* f*ar*a til must*er*issíns. ok þacka G*ud*í f*yr*st lif sítt ok heilsu. ok þ*ar* næst Onie b*yskup*i. er h*onum* árnadi miskuꝁ*ar* 20
vi*d* G*ud*. ok budu h*onum* at seg*ia* þe*n*na atburd hu*ar* sem h*ann* færi. h*ann* g*er*ir s*ua*. ok off*r*ar miklu fe til must*er*issíns. adr h*ann* fór b*r*ott. En*n* er h*ann* ko*m* hei*m* i P*er*sidiam a k*ongs* fund. þa seg*ir* h*ann* h*onum*. alla þ*essa* sǒgu. K*ong*r sv*arar*. æ*ck*i mu*n*tu optaR 25
þ*essa* f*er*d uilia f*ar*a. ok seg m*er* þa hu*er*n ek s*ka*l senda at sækia feít. Þ*ann* ein*n* hu*er*n s*egir* h*ann*. er þ*er* vilít feigan. þ*u*iat [h*ann*] munt þu æ*ck*i þ*ur*fa at vGGa sidan.

[28] þ*u*iat] þa, *B.* [h*ann*] *Tilsat af udgiveren; mangler i AB.*

[VII.]

Her segir af liflati Anthiochus k*on*gs.

Anthiochus k*on*g*r* for i P*er*sidiam sem f*yr*r v*ar* ritat at fä s*er* fe. H*ann* sp*yr*r at i einn*i* b*or*g v*ar* fe van mikil. þ*eir*ri er DiϭϽad het. ho*n* hef*ir* nægr*a* ɢull
5 ok sylfr en hu*er* b*or*g ð*ur*. þ*ui*at hóf eitt v*ar* ib*or*ginn*i* storaudigt er Gefion v*ar* helgad. þ*ar* v*ar*o ɢull ofin tiðlld. ok hin*ar* beztu g*er*sim*ar*. bryni*ur* ok skilld*ir* v*ar*o af raudu gulli. ok fioldi mikill. þ*e*nna h*er*skruda hafdi þ*ar* ept*ir* latit Alexand*er* Magn*us*. efzta sinni.
10 þa er h*ann* for ti*l* Babilon*ar*. ok ætladi at t*ak*a þa *er* h*ann* færi aptr. En*n* h*ann* v*ar* þa suikin*n* med eitri af s*inum* m*onnum* i Babilon. Ok þa er h*ann* hafdi sigr*a*d Por*um* ko*n*g India l*an*dz, fengu þ*ei*r su*a* mik*it* gull. at h*ans* m*enn* gatu v*ar*la bor*it* a s*er* allt sam*an*
15 ok vapnin. ok þ*ui* lét h*ann* ger*a* þ*ei*m oll*um* vapn af gulli. Ti*l* þess*ar* b*or*g*ar* f*er*r Antioch*us* k*on*gr. ok vill ræna h*an*a. En*n* er b*or*g*ar* m*enn* v*er*da v*ar*ir med ætlan h*ans*. samna þ*ei*r folki saman. ok r*ad*a þeg*ar* ti*l* bardaga med k*on*g. ok kom*u* h*onu*m a flotta. komz h*ann*
20 vndan med fá m*enn*. ok su*a* ti*l* Babilone*m*. Þ*ar* kom*u* sendi m*enn* Lisie med þ*ei*m tidindu*m*. at h*ann* hafdi farit med h*er* i Gydinga l*an*d. a he*n*dr Iude. ok ætladi at vinn*a* l*an*dit vnd*ir* k*on*g. sem h*ann* hafdi bodit h*onu*m at skilnadi. Ok Lisias hafdi f*a*rit vsigr. f*yrir*
25 Iuda. ok latit fiolda lids. ok ugrynn*i* fiár. Su*a* v*ar* h*onu*m ok sagt. at Iudas hafdi nidr brot*it* sk*ur*dgod þ*at* er h*ann* hafdi reisa latit. yf*ir* allt*ar*i i Salomons must*er*i ok su*a* þ*at*. at h*ann* hafdi endr bætt musterit. ok

[1] *Overskr. mangler i B.* [4] DiϭϽad] *Sál. snarere end* Dioiad, *A;* Diojad, *B. Vulgatas* Elymais.

efida borgina med sterkum murum. ok slikt hit sama Bethuram. Þetta fær Anthiochio kongi mikillar a hyGGiu. ok hugsar at hann skal þetta Gydingum giallda. J þui at hann gat æcki sinum vilia framm komit i Persidia. ferr hann þegar til Gydinga landz. 5 med allan her sinn. J þessi ferd var hann lostinn sua liotri sott ok leidiligri af Gudi. iðra verk sua miklum. at hann funadi nedan. ok vall modkum. En sua mikil fyla stod af honum. at riddarar hans mattu 34 || æcki næri honum koma. ok æ þui meir sem sottin 10 þróngdi honum. bad hann herinn þui meir skunda ferdinni. at hann mætti fyrr fagna dauda Gydinga. enn harma sinn dauda. Ok einn dag er akaft var ekit med hann. þa fellr hann fyrir ofruerkium or kerrunni. ok var hann þa naliga at bana kominn. Ok er hann ser 15 Guds hefnd a sik koma. þa lætr hann rita bref til Gydinga landz. er hann sa at hann matti þui æigi framm koma er hann villdi. Þa segir hann sua. Sa madr er æcki kann sealfan sik. þa þrutnar hann af metnadi imoti Gudi. hefir mik ok þat hent. vil ek nu bidia ydr 20 miskunnar syni minum Antiocho. þuiat mer verdr nu seinni ydr miskunn enn daudinn. Ok er daudinn sækir at honum. þa kallar hann til sin uini sina ok mællti. Nu er ek farinn madr sua sem þer megut sea. sakir sottar ok mikillar kualar. Ok sua mikla pinu sem ek 25 ber á minum likam. þa er mer þat þo meiri sótt. er ek skal æcki framm koma þui er ek vil. Enn nu sér ek huers ek gelldr mest at er a mik fellr þessi þungi þess er ek heriadi i Ierusalem. ok ek rænti heilagt musteri gulli ok gersimum. ok gorda ek vfrid Gydingum. tek 30 ek þui nu hrygd ok hórmung med utlendum þiodum. Hann kallar nu til sin sinn hinn mesta vin. er Philippus

---

[2] Antiochio] *Sál. AB.* [7] iðra] *Sál. med* ð, *A.*

het ok setr h*ann* yf*ir* r*ik*it ept*ir* sik. ok feck h*onum* koronu sína. ok fíngr gull. ok allan k*ongs* skrudan*n*. ok bad h*ann* fa Antiocho syní sinu*m*. ok hallda h*ann* til r*ik*iss ept*ir* sik. Sidan andadiz k*ong*r Antioch*us*. aa
5 hinu $\overset{da}{\text{ix}}$. ææri híns $\overset{ta}{\text{v}}$. tig*ar* aꜧars c. Girkia r*ik*is. ok for vm h*ann* sem vm Herodem. at huaʀtueɢi hof vpp þa kuðl i lifinu sem þ*ei*r helldu oendiliga ept*ir* daudan*n*.
Þ*es*si tidindí sp*yr*r Lisias. ok lætr þeg*ar* gefa k*ongs* nafn fost*ra* sinu*m*. Antiocho unga. ok lætr corona h*ann*
10 fyʀ en*n* Philippus kom í Antiochiam. ok lét kalla h*ann* Eupatre*m*. En*n* þ*ei*r m*enn* er sitia i Dauids kastala. hallda r*ik*it und*ir* k*ong*ín*n*. ok g*er*a Gydingu*m* allt þ*at* illt *er* þ*ei*r mega. þ*ei*m er sækia vilia must*er*it. þ*ui*at kastalin*n* stod skamt f*ra* must*er*ínu. En*n* er Judas
15 f*r*egn dauda Antiochi hins ellra. þa þickiz h*an*n ðruggr. ok kallar saman lid sítt. ok bidr þa setíaz u*m* kastalan*n* Dauids. ok uiꜧa h*ann*. þ*ei*r g*er*a ualslðngu*r*. ok adr*ar* vigvælar at uíꜧa m*ed* kastalan*n*. En*n* er kastalam*enn* v*er*da þ*essa* uarír. senda þ*ei*r m*enn* med brefu*m*
20 til k*ongs* híns vnga ok i f*er*d med þ*ei*m komu vand*ir* suik*a*rar af Ier*usa*lem. ok ko*m*u allir sen*n* aa k*ong*s fund *ok* mælltu. Ver hðfu*m* lengi fedr ydru*m* þionat. ok hlytt h*ans* bodí. En*n* nu uiliu*m* v*er* ydr þiona. ok var*ir* syn*ir*. En*n* vęr ok var*ir* uín*ir*. sítíum þ*ar* i miklu*m*
25 haska. r*ik*is yduars at gięta. þ*ui*at þ*ei*r Iudas st*r*ida dagliga aa oss. sidan fad*ir* ydu*a*ʀ andadiz. En*n* ef þ*er* h*er*ra duelit nu vi*d* at risa. þa munut þ*er* sidaʀ meíra m*ed* þurfa. Vngi k*ong*r v*er*dr nu reidr er h*ann* fregn þ*et*ta. ok kallar h*ann* til sin hðfdíng*ia* sína alla. ok
30 h*er*lid. ok lætr sidan telia. ok v*ar* c̄. fot gongu m*anna*. ok x̂x. r*iddara*. ok íx. ć. fila. allir ti*l* bardaga buník ok val tamd*ir*. H*ann* for nu med oll*um* þ*essum* h*er*.

[2] fíngr] fíng, *A*. [8] *Uden ny udgang i AB.*

austan *um* Idumeam. ok kemr ti*l* Bethuram. ok sæk*ir* þegar a b*or*gína m*a*rga daga. m*ed* allzkyns viguælu*m*. En*n* b*or*g*a*r m*enn* v*er*iaz val. ok slöngu*a* elld i viguælar þ*eir*ra. ok bren*n*a.

605 En*n* er ludas spy*r*r þ*et*ta ryfr h*ann* vm||sát kastalans. ok snyr imoti h*er* k*ong*s. til fulltings vi*d* 5 b*or*g*a*r m*enn*. h*ann* hafdi æ*ck*i meíra lid. en*n* vij. m*anna*. h*ann* kom snímm*a* morgíns nær b*or*gin*n*i. Ok þ*essa* v*a*rd v*ar* Antioch*us* k*ong*r. ok skip*a*r h*ann* h*er* sinu*m* íj. megín hia b*or*gin*n*í. i íj. fylking*a*r. Lætr h*ann* snua skiolldu*m* imoti vppruna solar. ti*l* otta þ*eim* Iude. þ*eir* 10 skipa xv. filu*m* i hu*a*rn flock. en*n* ꝏ. m*anna*. skylldi fylg*ia* hu*er*iu*m* fil. þ*eir* v*a*r*o* allir bryniad*ir*. ok saman bundn*ir* m*ed* iarn festu*m*. þ*eir* hôfdu allir á hôfdi eír-hialma gyllta. þ*et*ta folk skylldi iafnan filunu*m* fylgia. kastalar af tre g*er*u*ir* varu sett*ir* yf*ir* filana. ok v*a*r*o* 15 xx. íj. m*enn* ihu*er*iu*m*. þ*eir* sem fræknazt*ir* v*a*r*o* ti*l* v*a*rn*a*r m*ed* filana. ok at uega þ*a*r or med skotu*m* ok vapnu*m*. J nedanu*er*du*m* kastalanu*m*. v*a*r meistari filsíns sá er h*onu*m skylldi styra. þ*eir* g*er*du ok adr uíndruckna alla filana. at þ*eir* væri þ*ui* akaf*a*ri i or- 20 *rost*on*n*i. Riddoru*m* v*a*r ok skip*a*t til at eGia f*ramm* lidít med ópi ok ludra gangí. fylking*a*r armana ber suma vpp i fiallz hlidína. en*n* suma idalína. En*n* er solín kom vpp. ok Judas kom nęr h*er*lidi Antiochi k*ong*s. þ*ot*tu h*onu*m naliga allir dalír ok fioll loga naliga. 25 er solin skeín á gyllta hialma ok skiolldu. Ok er Judas sa þ*et*ta. stodu*a*r h*ann* lid sitt. ok vndraz h*er*rin*n* míok. Ok er vpp slo h*er*opínu. ok þ*a*r med ludra gangí. þa v*a*rd allt hrætt þ*at* er í nand bygdi. Judas rædr þeg*a*r til bardaga ok h*ans* m*enn*. ok drepa a litilli stundu 30 dcc. m*anna* af h*er* Antiochi k*ong*s.

---

[1] kemr] kem. *A.* [4] *Uden ny udgang i AB.* [16] xx. ij.] xx. ok íj., *B.* [25] naliga] *Sål. to gange AB.*

[VIII.]

Her seg*ir* fra liflati Eleazar. Cap*itulum*

Madr het Eleazar son Suara. h*ann* v*ar* kappi mik
ilidi Judas. H*ann* s*er* at eiꝗ fillín*n* v*ar* mik
betr buin*n* en adr*ir*. ok hugdi at k*ong*r sealfr mv*n*
5 þ*ar* ikastalanu*m* v*er*a. Ok þickiz h*ann* víta ef k*on*
ínu*m* v*er*dr nock*ut* g*er*t at þa mv*n*u þ*eir* skiott fly
ok vill h*ann* sua gefa sik ti*l* sig*r*s s*inum* m*onnu*
Ge*n*gr fram*m* diarfliga. ok leypr i fylkíng þ*eir*ra.
hðGr æ badar he*n*dr s*ua* at ecki stendr medr. ok ri
10 s*er* gðtu fra*mm* at filnu*m*. En*n* fillin*n* v*ar* aliarna
ok fær h*ann* hu*er*gi hðGGstad æ h*onum*. h*ann* leypr
íꝗ vnd*ir* h*ann*. ok leGGr nedan su*er*di ikuidíꝗ a filnu
þ*ui* at þ*ar* v*ar* h*ann* b*err*. fillin*n* fellr med lag*it* of
æ h*ann* ok deyr bædi fillin*n* ok h*ann*. K*ong*r v*ar*
15 æc*k*i i þessu*m* kastala. Judas s*er* nu ofrefli lids.
h*ann* fær ong*ua* medstðdu. snyr f*ra*. ok aptr til I
*us*alem. En*n* b*orga*r m*enn* Beture ga*n*ga ti*l* g*ri*da. s
þo at þ*eir* g*en*gu f*ra* allri eign sin*n*í ok b*or*gin*n*í. þ*ui*
þä þ*r*aut mart. K*ong*r helldr nu her sinu*m* ællu*m*
20 Hier*usa*lem. ok v*a*r þ*at* hit vij.^da ár Gydínga. er þ*eir* to
at vin*na* iardir sin*ar* ti*l* auaxt*ar*. k*ong*r setr sina me
ib*or*g Bet*ur*am. en*n* h*er*budír sin*ar* vm Hier*usa*lem.
sækia fast at mu*s*t*er*ínu. Reisa þ*ar* vm valslðng*ur*.
lata bædi sloug*ua* at elldi ok grioti. Þ*eir* Íudas v*e*
25 bo*r*gina ok must*er*it harðfengliga med m*ar*gskon*ar* vi
vælum. Þ*eir* b*er*iaz m*ar*ga daga. ok v*er*dr þ*eim* i b*or*
ín*n*í uista skortr. se*m* hinu*m* f*yr*rum. ok leynaz me
b*r*ott or b*or*gin*n*í sak*ir* sullt*ar*. ok hu*err* ti*l* síns heím

[1] *Overskr. i B:* Af Eleazar. Cap*itulum*. [2] Suara] Sau *Vulg.* [25] harðfengliga] *Sál. med* ð. *A.*

Enn medan Antiochus hefir slikt at vinna. kom Philippus i Antiochiam i kongs sætít sealft. Ok er hann missir þar kongs sonar. Antiochi. setr hann a hofud ser coronu. ok lætr gefa ser kongs nafn. ok tekr rikit vndir sik. Þetta spyria þeir Antiochus ok Lisias. ok 5
vilia þeir æcki lata vpp koma fyrir alþydu. þeir stefna þa þegar þíng. Þa mælti Lisias. Þessir menn verda
06 oss torsottir. ok fám ‖ ver her ecki at gert. þui at borg þessi er sterk enn menn öruGir. ok verdum ver enn vars at giøta i odrum stad. Nu syníz mer rád. at ver takím 10
sætt af þessum monnum. ok gerum frid med þa. ok latum þa ná at hallda lög sín. þuiat þat er audsynt. at þeir beriaz fyrir þau ok leggia lifit a. Ero oss ok slikir kappar betri med oss. enn imoti. Þetta rád likar kongi vel. ok ollum höfdíngium. þuiat þeim þotti mál 15
vera huilldar ok betra at beida fridar enn beriaz. Þeir senda nu menn med þessum eyríndum til þeirra brædra. ok taka þeír nu þenna kost. Kongr suerr þeim eida ok allir höfdíngiar at hallda frid med þa ef þeir luka upp borgina. ok þeir skulo hallda lög sín. Ok at eidum 20
vHum. ok geruum sættum. luku þeir upp borgína. gengr kongr nu íH i hana. ok hans menn. ok ryfr eida sína. ok drepr menn. breHir borgína. ok rænir ollu. Hann tekr Onias byskup. ok hefir brott med ser. Enn setr i stad hans Álkinum af Árons ætt. Ferr sidan i brott. 25
ok heim i Antiochiam. J þeirrí [ferd] lætr kongr ok Lisias drepa Onias byskup. segir Lisías hann hafa iafnan verít vpphaf allz sundrþyckis. var honum hrundít ofan af hafu bergi. kom hann þa nidr i osku ok blod er adr hafdi verit sæft fe ok sodít. Kuad Lisias þat makligt. 30
at sá er adr hafdi fornir fært. ok sæft. ok suidít. dæi iblodugri ösku. Þeir kongr ok Lisias komu til Anti-

[26] ferd] *Tilföjet af udg.; mgl. i AB.*

ochia*m*. ok fundu þ*ar* Philippu*m*. rikianda yf*ir* b*or*gínní.
Þ*ei*r sækia at þeg*ar*. en*n* Philippus v*err*. ok lykr s*ua*.
at þ*ei*r drepa Philippu*m* en*n* vín*n*a b*or*gína.
Philipp*us* k*ong*r atti brodur þ*an*n er Selerikus het.
5 h*an*s son v*ar* Demetríus. H*ann* hafdi stock*it* vndan
vf*r*idi fǫdur brod*ur* síns. ti*l* R*om*ab*org*ar. ok feck þar
god*ar* v*idt*ǫk*ur*. Efliz h*ann* þadan. ok f*er*r nu austr
aptr. ok kemr f*yr*st i Tiru*m*. ok sidan i Askaloniam. ok
sæk*ir* þær b*org*ir vnd*ir* sik. Þ*es*sa v*er*dr vaʀ Antioch*us*
10 k*ong*r. ok Lisias. ok fara nu imoti h*on*um. med miklu
lidi. En*n* s*ua* v*ar* þa ordin*n* mikill ofsi þ*eir*ra ok
vuinsæld. vi*d* la*n*dzfolkít. at riddar*ar*n*ir* sialf*ir* h*an*dtoku
þa. ok vilia færa þa Demet*r*io. En*n* er h*ann* f*r*egn
þ*et*ta. þa send*ir* h*ann* m*enn* imoti þ*ei*m. med þ*ei*m
15 ordu*m*. Latít þa æ*ck*i koma i augsyn m*er*. Drep*it* þa
sealf*ir* ef þ*er* vilit vd*r*epn*ir* v*er*a. Ok *er* þ*ei*r f*r*agu
þ*et*ta. drapu þ*ei*r þa Antiochu*m* ok Lisiam. en Demet*r*ius
setz yf*ir* allt r*ík*it ept*ir*. En*n* er Judas spyʀ þ*et*ta. rekr
h*ann* Alkinu*m* or b*ysk*upsdæmínu. þ*uiat* h*ann* v*ar* meiri
20 vín k*ong*anna. en*n* la*n*dzm*anna*. H*ann* f*er*r a fund
Demet*r*ij. ok seg*ir* s*ua*. Judas. ok þ*ei*r brædr drepa nídr
m*enn* vara. ok víní. en*n* oss h*af*a þ*ei*r or la*n*di rekít.
Nu syniz oss rad at þ*er* sendit þang*at* hofding*ia* nock-
*ur*n med h*er*lidi at skynía þ*et*ta mál. ok rétta lut þin*n*a
25 m*anna*. H*ann* kuad *ok* Judam vallda er k*ong*r feck
ong*ua*n skatt af Gydíngala*n*di. ok kuad h*ann* uilia
standa imoti k*ongs* rikínu. k*ong*r sendí þ*an*n hofdíng*ia*
i Gydínga la*n*d er Bachides het. h*ann* attí mik*it* r*ík*i
f*yrir* vtan Euf*r*aten. K*ong*r baud h*on*um at setia Alk-
30 inu*m* aptr i b*ysk*upsdæmi sitt. þ*ei*r ko*m*a nu aptr í
Iudeam. ok g*er*a sendim*enn* f*yrir* s*er* ti*l* Iudam. at g*er*a
f*r*id med h*ann*. ok þa brædr. En*n* Judas hef*ir* grun a

[1] *Uden ny udgang i AB.*

þeím sak*ir* fiolm*enn*ís. Þa m*æ*lltu spekingar *sua*. Þessi m*ad*r Alkinus er af Aarons ætt. ok váʀ m*adr*. ok mvn h*ann* æ*cki* suikia oss. Sidan setia þ*eir* fr*id*. ok sue*r*ia 607 eid. at þ*eir* *sku*lo ingan illan lut gora þ*eim* ‖ edr þ*eir*ra mo*nnum*. Ok er þessi v*ar* gðr sætt ok f*ri*dr. ɢengu 5 þ*eir* íɦ i Ie*rusalem*. ok d*ra*pu af þ*eim* a̋ einu*m* degi lx. m*anna*. Ok vard þ*ar* ept*ir* þ*ui* sem rítat er. Effude*runt* sanguinem s*anc*toru*m* tuor*um* in circuitu Hier*usalem*. *et* no*n* erat q*ui* sepeliret. Vi*d* þ*et*ta v*ar*d otti mikill. yfir Gydínga folki ok m*æ*lltu. Þetta e*r*o ecki 10 m*enn*. er æ*cki* hallda t*r*v sína ok eida. Judas stðckr nu undan ok h*an*s m*enn*. i vbygd þa sem engin afli v*ar* til. ímoti at risa. ok s*er* at med suik eín ok vælar er at eiga.

[IX.]

Fra or*rosto* Judas ok Nichanor *ok* f*ra* Jeremias. 15

Bachides dr*e*gr nu h*er*iɦ f*ra* Hier*usal*em. ok ti*l* Bet*ur*am. ok d*r*epr þa m*ar*ga m*enn*. er h*onum* þ*ot*tu brugdiz h*af*a k*on*gi. i brun*n* eín*n* díupan. ok sidan fǽr h*ann* Alkíno ih*en*dr r*ik*it. en h*ann* ferr æ fund k*ongs*. Alkin*us* spenr at s*er* hðfdíng*ia*. ok snuaz allir ti*l* h*ans* 20 þ*eir* e*r* tuífalld*ir* v*ar*o i truɦí. Nu s*er* Judas hu*er* ánaud ok illzka yf*ir* g*en*gr folkit. ok at Alkin*us* v*ar* þ*eim* ecki bet*ri* en*n* vtl*en*dir hofdíngi*ar*. h*ann* ris nu vpp af nyíu. ok f*er*r vmhu*er*fis l*an*dít. ok leɢr vnd*ir* sik. en*n* d*r*epr hu*er*n er Alkino vill hlyda. Alkin*us* ser nu at 25 Judas brytr allt und*ir* sik. en*n* þor*ir* þo æ*cki* imoti at risa. H*ann* stðckr nu vndan ok á k*ongs* fund. ok

---

[7] *Jvfr. Vulg. Machab. X, 7,17.* [15] *Overskr. i B:* Her af herfor Machides k*on*gs. [16] Bachides] Machides, *B her, men ellers* Bachides.

afflytr alla vega þa brædr Machabei. Hann gaf kongi koronu af gulli gerua hina mestu gersimi. ok talos aureos. er hann hafdi til þess at verda þeirra luta viss sem leyndir varo. ok þar med rikiss uönd af gulli
5 geruan. Med þessa sögu reiddiz kongr miok. ok sendir mikinn hofdíngia i Gydingaland. er Níchanor het. vuín Guds. ok Gydínga. ok allra godra manna. ok bad hann handtaka Judam ok færa ser. Enn er Nichanor sækir at Gydínga landi. þa drifa margir kaupmenn at þeim
10 ok ætla at sæta várkaupum. a Gydíngum. Ok er Nichanor kom í Íudeam. þuatt dag einn. þa spurdi hann hui landz folkit yrki ecki. Honum var svarat. Einn er Gud a himnum sa er oss fyrir bydr at uínna þuatt dag. hann svarar med Gudlastan. Ef einn er Gud a
15 hímnum. þa em ek eínn höfdíngi á iordu. sa er þui skal styra. at þer skulot uínna þuatt dag. huart þer vilit edr æcki. Nichanor sendir nu menn med fridmælum til Judam. ok bad hann ganga ímoti ser. Judas gengr or borginní. ok fagna huarir val odrum. Nichanor
20 hafdi menn til sett at taka Judam. ok er hann uard þess uiss. vill hann ecki tala med Nichanorem. ok stöck vndan med sina menn. Nichanor ser nu at fundin ero suik hans. ok sækir eptir Jude. Þeir funduz med borg þa. er Caparsamala heitir. ok tokz þar bardagi. Fell
25 þar af Nichanore. v̂. manna. ok þo ma Íudas æcki med halldaz. sakir lids fiolda. ok snyr undan iborgína Bethleem. Enn Nichanor setz vm borgína. Ok eínn huern dag for hann vpp a fiallit Syon. þar sem huarir mattu sia adra. Hann leitar ser nu rads. huersu borgína skal
30 vinna. þa gengu til hans nockurir af kenní monnum. ok syna honum huersu opt þangat varo færdar fórnir. til farsælu kongligu riki. Nichanor fyrir litr þetta

[24] Caparsamala] Capharsalama, *Vulg.*

allt. ok rett*ir* h*on*d sína hína hægri ti*l* b*or*g*a*riṅ*ar*. ok m*æ*l*l*ti med gudlastan. ok su*a*rdagha. þ*at* su*er* ek f*yrir* alla helga luti þína. sol ok tungl. ok f*yrir* hôf*u*d mítt. at þ*ess*a b*or*g. ok þ*et*ta must*er*i s*ka*l ek allt nídr bríota. ok elldi eyda nema þ*er* faít m*er* Judam. ok brædr h*ans* 5 bundna. þa er ek ke*m* aptr. H*ann* fór nu i brott med oll*um* s*inum* h*er*. miok reidr i Bet*ur*am. En*n* allr 38 b*or*g*a*r lydr ‖ vard miok ræddr. ok g*en*gu ken*n*í m*enn* imust*er*i G*u*ds f*yrir* allt*a*ri. ok m*æ*ll*tu* gratandi. þu d*r*ottin*n* valld*ir* þ*en*na stad ti*l* akallz nafns þíns. ok 10 dyrdar. en*n* lyd þinu*m* til bæna halldz. Hegn þu drott-in*n* man*n* þ*en*na. er gudlast*a*r i moti þ*er*. ok hneck h*ans* yf*ir* gang. Ok er Nichanor kom til Bethuram. kom ti*l* motz med h*ann* lid h*ans* af Syrl*an*di. Judas f*er*r nu ept*ir* med æ*c*k*i* meíra lid. en*n* iij. m*anna*. En*n* 15 Nichanor hafdi dc. ok l. ok viij. *ok* ix. c m*anna*. ok hina næstu natt f*yrir* bardagan*n*. v*a*r Judas a bænu*m*. ok bad til G*uds*. s*ua* mælandi. Heyr þu d*r*ottinn bæn mina. þ*ei*r m*enn* *er* sendir *er*o af Sennacherib. ok þítt nafn gudlastadu. sem þ*ess*i Nichanor g*u*dlastadí. þa kom 20 engill þin*n*. ok d*r*ap af þ*ei*m c. lxxx. ok v. m*anna*. S*ua* d*r*eif þu nu ok nidr briot þ*en*na man*n*. ok h*ans* styrk. i dag. at allir viti. at h*ann* hafi illa til þín talat. *ok* þin*na* heilag*ra* stada. Nu dæm þu h*ann* ept*ir* tilg*er*du*m* d*r*ottin*n*. Ok *er* h*ann* lauk bæn s*inn*i. sofnadi h*ann*. 25 ok sa hu*a*r sat Onias hin*n* hæstí ken*n*i m*adr*. ok aṅ*ar* alld*r*adr. æ*c*k*i* h*onu*m vuirduligri. H*ann* þ*ot*tiz g*a*nga at Oniasi. ok sp*yr*ia hu*er*r sa væri híṅ uirduligi m*adr*. er sat hia h*onu*m. H*ann* sv*arar*. þ*at* er Jeremias spa-

[26] kenni madr] *Her begynder et brudstykke af et pergamentshåndskrift, der findes opbevaret som nr. 238[18] fol. i den arnamagn. samling; det består af 2 blade og er trykt bagi som* »Tillæg I«.

m*ad*r. er dagliga bidr f*yrir* ydr. Sidan vikr Jeremias
at h*onum*. ok feck h*onum* sue*r*d i h*on*d. ok bad h*ann*
be*r*iaz. ok kuad h*ann* skylldu sig*raz*. Ok er h*ann*
vakn*ar* b*ar*diz h*ann* m*ed* Nichanore*m*. ok raufz b*r*att
5 fylking Nichanoris. ok fell h*ann* iðndue*r*dri fylking. ok
ept*ir* þ*at* flydi allr he*r*rin*n*. En*n* þ*ei*r Judas reka flott-
an*n*. ok d*r*epa mestan þora lids þ*ess* er fylgt hafdi
Nichanore. Sidan t*ok*o þ*ei*r allt þ*ei*rra godz. ok sua þ*at*
er kaupmen*n*irn*ir* hðfdu átt. ok þ*ei*r ætladu at kaupa
10 Gydinga m*ed*. Sidan ske*r*a þ*ei*r tunguna or Nichanore.
ok hðGGua af h*onum* hæg*r*i hond. ok festa vp*p* til synis
i fiall Syon. þ*ui* tunguna or h*onum* at h*ann* hafdi m*æll*t
sua mikla g*u*dlastan. er h*ann* kom il*an*dit i f*yr*stu á
þuatt dag sem f*yr*r seg*ir*. En*n* þ*ui* hioGu þ*ei*r hofud
15 af h*onum*. at h*ann* hafdi su*ar*it m*ed* þ*at*. þ*ui* h*on*dina
at h*ann* hafdi h*an*a f*ra*m rett i su*ar*daganu*m*. Nu v*ar*
l*an*dz folkit m*ed* mikilli gledi. ok halld*a* þe*n*na dag
hatidliga m*ed* miklu*m* fagnadi ok lengi sidan. hiꝫ xiij[da].
dag me*n*sis Agár. Nu v*ar* kyrt v*m* hrid.
20 Judas ihug*ar* nu f*ram*m*l*eidis. at h*onum* mv*n* v*er*da
aflfátt m*ed* Demet*r*ium. h*ann* veit nu ok at æ*ck*i mv*n*
h*ann* vna v*i*d *sua* buit. ætlar h*ann* nu at leita s*er*
t*ra*ustz nock*ur*s. ok hugsar at Romue*r*iar e*r*o m*enn*
rikaztir iheiminu*m*. ok þ*ei*r briota allt vnd*ir* sik hu*ar*
25 sem þ*ei*r f*ar*a. ok þ*ei*r hallda sitt r*ik*i m*ed* þ*ei*rri sam-
þyckt. at engin þ*ei*rra a*f*fundadi aꝫan. ok v*ar*o iafnan
cc. ok lxxxx. senatores. ok hofdu allir eiꝫ rád ok b*ar*
engin þ*ei*rra koronu. ok engin þ*ei*rra p*ur*p*ur*a. ok v*ar*
þo ein*n* f*yrir* þ*ei*m a hue*r*iu ári. H*onum* syndiz þag*a*t
30 t*ra*ustz at leita. ok sendi ti*l* þ*ei*rra ij. hofdingi*a*.
Epulemiu*m*. son Joh*ann*is. ok Jasón son Eleazare hins
iiij[da]. brodur sins. er þa v*ar* andadr. ok iij. vetr hafdi

[20] *Tildels linjebrud i AB.* [32] hins] *Skrevet to gange i A.*

verit yfir kenní madr. Þessa menn sendi hann til Roma-borgar. at setia frid ok vínattu med þa. til þess at þeir tæki af þeim vfrid Girkia. er þeir mattu alldri nadír fá fyrir þeim. Foro þeir nu til Roma borgar. ok baru framm eyrindi sín ok bref er sua mælltu. Senatu gens 5 Iudeorum. frid ok fullting ok trv. Ef nockuR vfridr 19 fellr a ydr þa skulot þer ‖ vist uíta. at ver mvnum ydr efla. ok ydr uapn senda. ok vistir med albunum skipum. Ok ef a oss fellr vfridr. þa samir ydr slikt hít sama til vár at gera. þessi ord varo skrifut a eírtabolum med 10 gullstöfum ok settu Romueriar þær upp i Kapítolio til synar ollum. Nu senda Romaní aptr á motí sín bref med sömum sendi monnum. til fridar. ok fullrar uínattu. huer er sua mælltu. Wel verdi Gydíngum. ok Rom-uerium a sio. ok á landi. Sverd ok fiandmenn þeirra 15 se fiaRi þeim. nu ok iafnan. Nu ef Romuería edr þeirra uíní stendr vfridr. þa se þeim i fylgíu ok fulltíngi Gyd-ínga lydr med ollum goduilia. Nu ef Gydíngar hítta fyrr i vfrid. skulo Romueriar. eptir þui sem stund lér til. vera i allrí at fylgíu ok dugnadi med þa. med 20 vistum. vapnum ok skipum. ok fylgi þa Romueríar þeirra radum. vm oll tiltæki ok athafnir. ok se þetta vndir hyGíu laust. ok væla i alla stadi. ok þuilikt af taka. ok vid at leGia sem huarum syníz. þa skal þetta vera nu fast ok fullgert. Vær höfum ok sent vár bref 25 til Demetrium kongs. ok vuína yduaRa. ok aptr setta þa af ollum motgang med ydr. Enn ef þeir vilia ydr strida. þa skulo þeir oss fyrstum mæta ser til moti-göngu. Valete.

---

[5] Senatu] Sål. *A, skönt det sidste bogstav er noget utydeligt; det tilsvarende sted i Vulg. lyder:* »Bene sit Romanis et genti Iudeorum« *etc.* Senati, *B.* [13] fullrar] *Med dette ord slutter første blad i 238. fol.*

[X.]

Frá falli Judas Machabeus ok af Bachides kong

Demetríus *kongr* fregn þau tidíndi at Nichanor drepinn. ok allt lid *hans.* *Hann* dregr nu sam mikinn *her.* xx. fotgôngu *manna.* ok xvij. *riddara.* Þ
5 lid er *hann* feck hardaz. Bachid*em* hôfdíng*ia* y*fir.*
Alkínu*m.* ok sendi þa i Íudeam. þ*eir* f*oro* þa til Galgal
ok reisa þ*ar* h*er*bud*ir* sin*ar* med b*or*gína Mesaloth.
sækia h*ana.* ok d*r*epa þ*ar* m*ar*ga m*enn.* Judas for im
þ*eim* med iij. m*anna.* hít bezta lid sítt. En*n* er þ
10 sa lid heidíng*ia.* flyia allir. *sua* at *ecki* v*ar*d me
ept*ir* en*n* dccc. ok nu u*ar*d Judas miok hugsíukr. e
vill med ongu moti flyia. ok seg*ir* *sua.* Ef þ*essi* *sk*
u*era* dauda dagr vár. þa stodar ecki vndan at flyi
Deyium helldr med reysti. ok godu*m* ordztir. ok briotu
15 *ecki* skard á vaRI vi*r*díngu. H*ann* fylk*ir* nu sín
m*onnum.* þott fáir vęri. en*n* hin*ir* odd fylkia. ok ski
f*yr*st bogm*onnum.* ok þ*eim* er hardazt*ir* v*ar*o. Nu si
saman fylkíng*ar* med opi. ok ludra g*a*ngi *sua* miklu
at allt folk þ*at* er næst v*ar* v*ar*d naliga felmtz[1] ful
20 Þ*essi* bardagi stod allt f*ra* morní ti*l* aptans. Jud
fin*n*r at fast*ara* er f*yrir* i þ*eim* stad sem Bachides v
f*yrir.* H*ann* leGr þ*ar* at *sua* fast at dríugu*m* hellt m
flotta. En*n* aNȝaR fylking*ar* armrin*n* beygdiz a b
þ*eim.* ok urdu þ*eir* þ*ar* imilli. *ok* er hin*ir* sa þ*at* sem a
25 v*ar*o flotta bun*ir.* hrucku þ*eir* vi*d.* ok b*er*iaz fast.
fellr nu mestr luti lids Íude. Ok er h*ann* s*er* þ*et*
vedr h*ann* fra*m*m millu*m* sin*n*a. vuína. g*r*im*m*ligr se
hít oarga dyr. ok hôGGr a tuęr h*e*ndr m*enn* ok hest
En*n* af þ*ui* at ecki ma vi*d* m*ar*gínu*m.* ok engín

[1] *Overskr. mangler i B.*

meiri enn madr. þa fellr þar Íudas Machabeus. ok flest
lid hans. Enn Jon ok Simon brædr hans flydu. ok med
liki Iude. ok fluttu þat i borgína Modín. ok iarda hann
hia fedr sinum ok forellrum. Allt Israels folk gret
sarliga dauda Iude marga daga sidan. Morg varo þau 5
ok stormerkí Iude. ok bardagar. er æcki ero sǫgd i
þessi bok. Nv leGr Bachides vndir sik allt rikit. ok
neydir menn til blota med enn hardari pínu enn
fyrr. Her med leGz sulltr ok hallæri mikit a þetta.
ok gengr nu allt folkit vndir Bachidem. hann setr nu 10
10 hí‖[na] grimmuztu menn yfir aull herud. ok bad þa fa ser
bundna víní Jude huar er þeir nædiz. Var þar nu sua
mikil illzka ok ánaud. at yfir Israels folk. hafdi alldri
fyrr komit iafn hardr dagr.

[XI.]

Er Jonathas er gerr hofdíngí. ok fra Bachides. 15

Nu samnaz saman vinir ok frændr Jude ok þeirra
brædra. ok komu a fund Jonathe. ok sogdu sua.
Sidan er ver mistum hǫfdíngia vars Jude. er ongum
var likr. þa erom mer hlifar lausir. fyrir agangi Ba-
chides. ok aHaRA vaRA vuína. ok fyrir þí velium ver 20
þik til hertoga i stad Judas brodur þíns. at beriaz fyrir
os: ok lǫgum varum. skulum ver ok vart lif leGia med
yduart lif. Jonathas ser nu naudsyn sínna manna. ok
iatar bæn þeirra. Goriz hann nu hǫfdíngi þeirra hedan
fra. Þetta frettir Bachides. ok setr menn til at drepa 25
hann. Enn Jonathas ser vid þui. ok er vaR vm sik. ok

---

[11] hi‖[na]] na *tilföjet efter B; mangler i A.* [15] *Overskr. i B med rødt:* Her segir af brudguma ferdinni capitulum. [19] likr] lik, *A.*

[illegible]

[illegible] Jonathas [illegible]

[illegible] þar Jonathas [illegible]

[illegible] þeir Jonathas [illegible]

[illegible] mikili [illegible]

[illegible] Jonathas [illegible]

[illegible] Jonathas [illegible]

[illegible] Jonathas [illegible] Þeir mest [illegible] Jonathas [illegible] höggr a [illegible] menn ok hesta [illegible] ok allir hans menn ok voru drepnir af þeim viii. ok ix. mannum [illegible] kom i Hierusalem. lætr hann efla borgina. ok hallda [illegible] hann hana fyrir þeim brædrum. J þenna tima let Alkimus briota nidr uegi i Salomons

---

[1] [illegible]; eller Caene, A; Caeue, B: Theeua. Vulg. [2] Jonathas] [illegible] skrevet utenfor linjen i A. [25] höggr] högg. A.

must*eri*. er skildi stôdu ken*ní* m*anna* ok leik m*anna*.
ok let h*ann* ganga til allt*a*ris heidna m*enn* sem k*r*istna
ken*ni* m*enn* Ok er h*ann* hóf þ*et*ta illzku v*er*k. at
briota nídr v*er*k spá m*anna* sealf*ra*. vard h*ann* mallaus.
ok leystiz i sundr i lidu*m*. ok do i míkilli kuðl. Vid 5
þ*ess*i tidíndi f*err* Bachides or l*an*di. ok á fund Demetríj
k*ongs*. ok er nu kyrt at kalla v*m* íj. ær. ok v*er*da þ*ei*r
brǽdr lítt ilend*ir*. En*n* illzku m*enn* g*er*a ord Bachide.
ok seg*ia* at Jonath*as* d*r*agi r*ík*it vndan h*onu*m. Bachides
hlydír nu á þ*et*ta. ok feʀ j l*an*dit med mikin*n* 10
h*er*. ok send*ir* leyniliga uínu*m* sinu*m* bref. at þ*ei*r gǫri
Jonathas h*an*dtekin*n*. Jonathas sp*yr*r f*yrir*ætlan þ*ei*r*r*a.
ok gor*ir* imoti þ*essu*m flugum*onnu*m. ok d*r*ap af þ*ei*m
d. m*anna*. Sidan snua þ*ei*r bræd*r* til eiHʒ*ar* audrar
611 b*or*gar. ok reisa h*an*a vpp. ok ‖ bygg*ia* h*an*a. Þ*et*ta 15
f*r*egn Bachides. ok d*r*eg*r* þag*a*t at h*er*in*n*. ok settiz u*m*
b*or*gína. ok sæk*ir* at m*a*rga daga. Jonathas fe*r*r or
b*or*gin*n*í eina natt leyniliga. en*n* set*r* ept*ir* til v*a*rnar
Simon brodur sin*n*. J þ*ess*i f*er*d d*r*ap Jonathas ein*n*
hofdíng*ia*. er Adaron het. ok felldi a þa tialld sialf*ra* 20
þ*ei*r*r*a en*n* h*ann* tok þar mik*it* h*er*fang i gulli ok g*er*símu*m*.
Simon veʀ*ʀ* b*or*gína. ok breHʒ*ir* allar uiguælar
heidíng*ia*. *sua* at Bachides fær ecki at g*er*t. ok snyr
f*ra* b*or*gin*n*i med mikilli sneypu. h*ann* snyr nu allri
sin*n*i reidi vpp a þa m*enn*. er h*ann* hǒfdu þ*ess*a eɢɢiat. 25
ok d*r*ep*r* af þ*ei*m m*a*rga m*enn* f*yrir* þ*et*ta. ætlar nu at
snua heim. Jonathas sp*yr*r þ*et*ta. ok vgg*ir* h*ann* meira
lidsd*r*att i aHʒ*at* síHʒ. ok g*er*ir nu sætt*a*r bod med Bachide*m*.
ok þo med þ*ui* eínu. at h*ann* gialldi upp allt
h*er*fang þ*at* er h*ann* hafdi d*r*egit af Iudea. Þ*et*ta vill 30
Bachides giarna. ok *sver*r sid*a*n eida. at h*ann* s*ka*l
alld*r*i illt g*er*a Gydíngu*m* hedan f*ra*. H*ann* gelld*r* vpp
ránít. ok f*er*r sidan heím i Syriam. ok kom alld*r*i sidan
i Iudeam. Liettir nu uf*r*idi f*yr*st af Is*r*a*e*ls folki. Er

nu Jonathas settr hôfdingi ok hertogi yfir allu Iude
Hann rekr alla suika menn ok illzku þiod or landin
ok reínsar sua at ecki illþydi festiz vid medan han
var hofdingi yfir Gydingum. Af þessu vard han
5 storliga vínsæll ok vidfrægr.

[XII.]
Her segir fra Alexandro ok af Demetríus kongi ok Jonathas.

A hínu sextuganda æri allars hundrads Girkia riki
kemr Alexandr son Eupatris til Syrlandz. han
10 var kalladr nobilis. hann leggr at Tholomaida. c
sækir borgína. ok þetta spyrr Demetríus. ok samnar lid
ok ætlar at beriaz med Alexandrum. Hann send
vinsamlig bref til Jonathas. ok bidr hann fulltings mo
Alexandro. ok sagdi at huar þeirra skyldi fyrir la
15 odrum. þat er misgort hefir med allan. þagat til. c
kuedz mundu auka hans sæmd ok virdíng. vm fra
alla menn adra. ok hann gaf honum gisla. þa se
halldnir varo i Dauids kastala. Jonathas tekr þess
allu val. ok lætr lesa brefin fyrir þeim er turnin
20 byggia. ok fær þeim þetta mikínn otta. ok gefa vpp gisl
ana. Enn Jonathas sendir þa heím til fedra síni
Enn hann sealfr settiz í Ierusalem. ok lætr bæta han
ok gera sterkan mur vmkríngiss. musterít. Nu slitn
upp allar setur utlendra manna. huar sem Bachide
25 hafdi sett. ok stôckr huerr til sins odals vtan i Beturan
þeir einir hallda sik moti Jonathe. ok Guds lôgun
Nu frettir Alexandr framgang þeirra brædra. ok marga

---

[6] *Overskr. i B:* Her hefr vpp ath segia af Girkiun

[18] tekr] tek, *A.*

þrautir. er þeir hafa þolt ok sigraz. ok segir sua. At uisu vilium vær gora oss at vín þenna mann Jonathan. Ok hann sendir honum bref med þessum ordum. Alexandr kongr sendir quediu Jonathe. brodur sinum. Vær hôfum spurt til þín at þu ert mattugr ok mikils 5 verdr. ok sæmiligr oss at vín at hafa. Er þer várkunn at þu uilir þat æcki til enskis vinna med vkunnum manni. Af varu kongligu ualldi setium ver þik yfir kenní mann. þinnar þiodar. ok hertoga. Enn þu ser varr traustr uín samþyckr varum radum. hann sendir 10 honum med þessu brefi. koronam af gulli. purpura ok mitru. ok setz hann i þetta tignar sæti. A fyrsta dag cenophegie hins vij.[da] manadar. ok a lx.[da] ári annars c. Girkia rikiss. ok var Jonathas þann dag skipadr byskup 612 ‖ ok hertogi yfir Israels folk. Ok er Demetrius kongr 15 spyrr þetta. talar hann med sína menn. huat skal nu til rads taka. er Alexandr kongr hefir komíz til uínattu med Gydínga. edr mvn æcki enn rad at rita bref Íudum med sættar bodum. hann sendir nu bref til þeirra med þessum ordum. Kongr Demetrius sendir quedio. Jonathe. 20 Nu fyrir þat er þer tokut val hinum fyrrum brefum. þa urdum ver þui fegnir. verít nu sem oss væntir stadfastir med oss. ok skulum mer ydr þat godu launa. Þat er hít fyrsta at ek leysir ydr ok allt yduart folk vndan skatt gilldi. valld a Dauids turn. Gef ek i valld 25 byskup i Ierusalem. ok alla hertekna menn gef ek upp i Iudea. Helgar sínar allar skulo þeir hallda frealsliga. sua ok gef ek vpp þridíung sáds allz at eylifu. Se þessír tollar huergi heimtir af allu Íudea. Samaria ok Galilea. Her imoti skulo þeir skylldir. kongi i vtgôrdir 30 at-fá æcki mínna lid. en xxx. med uapnum ok uistum. Borgir íij. af Samaria skulo vndir byskup leGiaz. Tholo-

[13] cenophegie] scenopegiæ. *Vulg.*

maida. ok íj. adrar. *skulo* ligia *til* kostnadar m*e*d Templu*m* d*omi*ní. Ek *skal* ok af mínu a hu*er*iu ári gefua ij. ciclorum argenti. Þ*essi* bref ko*m*a nu ok *ero* vpp. lesín f*yrir* Jonathe. Þ*ar* v*aro* med stadd*ir* sendim*enn*
5 Alexand*r*i k*ongs*. ok g*a*nga at allfast. Jonathas ok Símon kuaduz alld*r*i þ*ei*m vilia veíta er d*ra*p Iudam brodur þ*eir*ra. lykr nu med þ*ui*. at Jonathas afsv*ar*ar vinattu bodi Demetríj ko*ngs*. En*n* snyr uínattu *sinni*. *til* Alexandru*m* k*ongs*. Ept*ir* þ*et*ta samn*ar* Alexandr
10 k*ong*r h*er*. ok f*er*r Jonathas *til* h*ans* med míkin*n* h*er* Ebreoru*m*. ok tekz þ*ar* bardagi m*e*d þ*ei*m Demetrio. Ok kom Alexandr a flotta. en*n* hin*ir* reka flottan*n*. ok snyz þa Alexandr med i a*ft*at sin*n*. ok v*a*rd þa manhættr bardagi. ok m*e*d solar setr fell Demet*rius*. ok fær
15 Alexandr k*ong*r þa*nn*veg r*iki*. ok þo mest af fylgi Jonathe. ok h*ans* m*anna*.

[XIII.]

Fra Tholomeo k*ong*i. Capitul*um*.

Alexandr k*ong*r send*ir* bref Tholomeo k*ong*i a Egipta*landi*. ok seg*ir* s*ua*. Af þ*ui* at ek hef*ir* nu v*ft*it
20 vnd*ir* mik riki mítt. ok set*tz* itign*ar* sætí. fedr míns. ok drep*it* Demetriu*m* k*ong*. þa viliu*m* v*er* mæla *til* mægdar ok uínattu m*e*d ydr ok vil ek fa dottur þi*ft*ar. ok auka sæmd ydra. bædi at fegiðfu*m* ok r*iki*. Tholomeus sv*arar* s*ua*. Lofadr se sá d*r*ottin*n* er ydr setti í tign*ar*
25 sæti fod*ur* ydurs. ok vil ek g*er*a yduarn uilia ok fi*ft*u*mz* i Tholomaida. ok nu ko*m*a þ*ar* ko*n*garn*ir* Alexandr. ok Tholomeus. F*oro* þ*ar* f*ra*m fest*ar*. ok þ*ui* næst

[5] ok ganga] *Her begynder det andet blad i 238 fol.*
[17] *Overskr. i B (rødt):* Capitulum.

brudlaup. med mikilli sæmd sem íj. þiod kongum somdi. Enn þo bio her flátt vndir sem sidarr reyndiz. Alexandr kongr baud Jonathe til brudlaupsins. hann kom þar med vegligu foruneytí. ok feck mikla uirdíng af bádum kongunum. þiggr gull ok gersimar. Enn nockurir 5 vandir menn rægdu hann med kongana. Enn þeir uilldu þui ecki trua. ok baud Alexandr kongr. at Jonathas skylldi afklædaz. en hann klæddi hann purpura. ok setr hann i hasæti hia ser. Sidan lætr hann leida Jonathan vm alla borgína ok skal engín þora neítt ímoti honum 10 at mæla. ok skammaz nv miok hans ufundar menn. er þeir sa hann sua hátt tignadan af konginum. Ok eptir ferr Jonathas heim i Ierusalem. med miklum pris. Enn æcki bar hann þo kongs nafn at hann bærí purpuram ok koronu. anulum ok gulldalk. 15

[XIV.]
Fra orrosto Apollonío ok Jonathas. Capitulum.

A hínu vij.da äri híns vij.da tigar alldars c. Girkia ríkiss. kemr Demetríus son Demetríj kongs. af Krit. ok 613 settiz i sæti fedr sins. Med þessa ‖ frett verdr Alexandr kongr otta fullr. ok ferr heím i Anthiochíam. J fyrstu 20 legr Demetríus vndir sik Syriam ok Seleth. ok setr þar yfir Apollonium. ok sua fyrir Gabal. Joppen. Ackaron. ok Azotum. Apollonius samnar her saman. ok sendir bref Jonathe. þau er sua mællti. Þu einn dírfiz a

---

[16] *Overskr. i B (rødt):* Capitulum. [21] Syriam ok Seleth] *Sål. AB, vistnok på grund af misforståelse;* Cælesyriæ, *Vulg.;* Syriam Cheles, *Hist. Schol.* [22] Sabal] *Sål. snarere end* Gabal *A; B og papirsafskr. A. M. 654. 4to (af Þórður Þórðarson) læser bægge det förste bogstav som* S.

fiollum vppi at reisaz med flokki imoti oss. ok vill gera
þér gabb ok hallda þik yfir hofud oss. Enn ef nöckur
er þrottr med þer. þa far af fiollum ofan. enn ek kem
fra seo nedan imoti þer. ok finnomz a vídum vellí. þa
5 sem æcki se hollt ne hreysi. at skrida í. Spyrr ok nen
huerr ek em. ok vít at ek kann suerdi at höggua. ol
ek þorir mannz blod sia. enn þu mvnt vsigr fá. huar
sem þu hættir aa ædru edr dul. Enn er Jonatha
heyrir þessi eggianar ord Apolloníj. velr hann þega
10 med ser ꟾ. manna. ok ferr af Hierusalem. ok kom ti
motz med hann Símon brodir hans med mikinn her
þeir foro til Joppen ok vínna borgína. Ok þetta fregı
Apollonius ok ferr vid iij. manna. í Azotum. Enn læt
eptir iherbudum ꟾ. riddara. leyniliga. at koma þeir
15 brædrum i opna skiolldu. Jonathas snyr eptir Apolloníc
Enn Apollonius ferr a einn vidan völl. ok treystir hest
lidi. Jonathas verdr varr med vælína. ok lætr slá rín
vm herbudírnar. ok frestar nockut bardaganum. o
mædduz hestar þeirra. Enn at morní let Jonatha
20 drepa þa er i herbudunum varo. Sidan börduz þeir. ol
lykr sua at Apollonius flyr i borg Azotum. ok ihofit ti
Dagons Guds síns. ok væntir ser þar hialpar. Jonatha
slær elldi iborgína ok brennir vpp allt saman ok Dagon
þar lietuz med Apollonío lxxx. manna. fyrir elldi ol
25 vapnum. ok toko þeir brædr þar of fiar. Jonathas fer
til Askaloniam. ok ganga þeir imoti honum med pro-
cessione. Enn Símon snyr til Joppen. þuiat þeir gengı
a grid sín. Símon launar þeim þat sua. at hann skyt
elldi i borgína Joppen. ok brennir upp alla med þi sen
30 i var. Enn sua var mikill loginn. at sea matti xxx
milna. ok nu foro þeir brædr aptr í Ierusalem. Ok e
Alexandr kongr spyrr þetta. vard hann fegínn. ok sendı

[12] borgína] *Her omtr. slutter sidste blad i 238 fol*

þa Jonathe gulldalkin*n*. ok gefr h*onu*m vpp b*or*gína m*ed* ollu*m* sínu*m* herudu*m*. Nu hof gud *sua* a lopt. tign Jonathe. f*yr*st þa h*ann* mitru. ok b*ysku*ps tign. af Demet*r*io. þa coronu. p*ur*p*ur*am ok gulldalk af íj. k*on*gu*m* Alexand*r*o. ok Tholomeo. lét G*u*d þ*u*i *sua* 5
v*er*a at h*ann* bendi þ*ann* f*yrir*. sem bædi er k*ong*r ok b*yskup*. Tholomeus k*ong*r samn*ar* nu lidi *sua* miklu. at t*ra*utt kom tǫlu a. ok ætlar at ha*f*a rik*it* vndan Alexand*r*o mági *sinu*m. H*ann* kom nu ti*l* Syrl*an*dz. ok t*ok*o allir va*l*. med h*onu*m se*m* Alexandr hafdi bodít. 10
En h*ann* setr sína m*enn* ti*l* gietzlu i hu*er*ía b*or*g er h*ann* f*er*r ifra. Ok er h*ann* f*er*r hia b*or*gíɴɴí Azoto. þa tía vand*ir* m*enn* h*onu*m huat Jonath*as* hafdi g*er*t þ*ar*. er h*ann* brendi b*or*gína. en*n* b*ra*ut Dagon. K*ong*r sv*arar* ǫngu. Alexandr k*ong*r f*er*r nu i Ciliciam. Allir 15
Iudei með Jonathe f*or*o a fund Tholomei k*ongs*. ok fin*n*az i Ioppen. ok fagn*ar* va*l* huaʀ odru*m*. ok fylg*ir* Jonathas k*on*gi ti*l* ar þ*eir*rar. er Eleut*er* heit*ir*. ok gefr h*onu*m godar giaf*ir* at skilnadi ok snyr aptr til Ier*u*-
s*a*lem. En*n* Tholomeus leɢz nu ti*l* suikræda med mág 20
sin*n*. ok tok vnd*ir* sik b*orgir*. ok r*ik*it. Gor*ir* nu bod Demet*r*io. ok segiz vilia gipta h*onu*m dott*ur* sína. er adr átti Alexandr. Seg*ir* mág síɴɴ hafa u*er*it i svikrædu*m*. ok fiorradu*m* vi*d* sik. Demet*rius* þiɢr þ*et*ta. ok fær Cleopat*r*e. at radi fedr heɴɴ*ar*. þ*uia*t ho*n* v*ar* hei*m*a 25
il*an*dínu. Sid*an* þingadi Tholom*eus* k*ong*r i Anthiochia.
614 ok setti íj. ‖ coron*ur* a hǫf*u*d s*er* isen*n*. ok kalladiz k*ong*r bædi Asie ok Egipta landz. Þetta sp*yr*r Alex-

[4] Demetrio] *Sál. AB. for* Alexandro (?) *Jvfr. s. 41 og Vulg. Machab. I, 10,20.* [16] með] *Sál. A.* [18] Eleut*er*]*Eller* Elenter *(?), AB;* Eleutherus, *Vulg.* [24] þiGr] þiG, *A.* [26—28] Sid*an*—l*an*dz] *Dette findes ikke i Vulg., men er vistnok taget efter Hist. Scholast. Lib. I. Machab. cap. XI.*

andr. ok þickiz *vera* suiui*r*dr. *Fara þeir* ko*n*gar*nir* nu imotí. ok tekz þ*ar* bardagi mikill. med þ*ei*m. Ok lykr *sua*. at Alexandr ko*n*gr flyr ti*l* ko*ngs* or Arabia.
Galidies frenda sins. ti*l* t*r*austz. en*n* sa suíkr h*ann*. ok
5 þordi æ*cki* at hallda h*ann* f*yrir* Tholomeo. ok send*ir* h*onu*m hôf*ud* h*ans*. Þrím nattu*m* sidaʀ. deyr Tholomeus. þa *var*o ok d*r*epn*ir* allir þ*eir* m*enn*. er ti*l* b*or*ga h*af*a gi*ę*tt. af l*an*dzm*onn*um. Nu hefr Demet*r*ius s*on*
Demetríj. r*iki* sítt a vij.[ta] ari hins vij.[da] tig*ar* aꝚ*ar*s c.
10 Girkia r*ik*is.

[XV.]

Her seg*ir* fra Jonathas ok k*o*ngi. Capit*ulum*.

Jonathas dregr nu h*er* saman. ok setz um kastalaꝚ D*aui*ds. ok vill viꝚa h*ann*. ok g*er*ir ti*l* m*a*rg*ar* uiguælar. en*n* þ*eir* g*er*a ko*n*gi ord. Ok er ko*n*gr uissi
15 þ*at*. vard h*ann* miok reidr. ok send*ir* ord Jonathe. at h*ann* létti vmsatin*n*i. ok f*a*ri æ fund h*ans* i Tholomaida. ok sv*a*ra ein*n*i tiltekt. Jonathas f*er*r þeg*ar* æ k*ongs* fund. en*n* bidr Símon hallda kastalan*n*. H*ann* hafdi med s*er* of fiar. þ*uiat* h*ann* þ*o*ttiz uíta at þ*at* stodadi
20 meira med ko*n*g. en*n* sníll*d* edr bæn. H*ann* kemr nu æ k*ongs* fund. ok fær uíng*a*n h*ans* med fegiôfu*m*. en*n* þo rægdu m*a*rg*ir* Jonathan. ok kom þ*at* f*yrir* ecki. Heidrar ko*n*gr h*ann* um f*ramm* alla sina víní. ok gefr h*onum* vpp at eylifu. allt Iudeam skattalaust. ok g*er*ír ti*l* h*ans*
25 sem hin*ir* f*yr*rí k*o*ng*ar*. h*ann* gaf h*onum* ccc. punda silfr. ok ííj. b*or*g*ir* af Samaría. ok ǫll þa*u* herud sem þ*ar* lagu ti*l*. h*ann* tekr k*ongs* bref ok íꝚsigli f*yrir* þ*etta*. ok

---

[4] Galidies] *Sål. AB;* Zabdiel, *Vulg.* [11] *Overskr. i B:* H*er* seger af Joatha *(sic!)* capitulum.

feʀ nu heim til Ierusalem med mikilli uirdíng. ok uíngan kongs. Þessi bref varo vpp fest i Salomons musteri. ollum til synar. Demetrius kongr ser nu. at engin stendr imot hans vilia. hann sendir þa lidít fra ser. huern til síns heíma. nema þat eítt er honum 5 fylgdi i land. hann setr utlenda menn yfir landz menn. ok gerdiz hann af þui miok vuínsæll.

[XVI.]
Fra Jonathas ok Demetrius kongi.

Madr het Trifon. hann hafdi verit hofdingi med Alexandro. Hann ser nu at allt folkit tekr at hataz 10 med Demetrium. hann for or Arabialandi. til þess mannz er Emaluk het. hann fostradi Antiochum son Alexandri fostra síns. hann bidr hann fa ser Anthiochum. at efla hann til rikiss. ok setia hann i sæti fedra sinna. ok sagdi ser litit mvnu fyrir verda sakir sínna 15 vinsælda. Enn vuinsællda Demetríj kongs. Trifon duelz þar vm rid. J þenna tima sendir Jonathas menn til Demetrium kongs. med þeim eyrindum at hann reki brott þa menn er varo i Dauids kastala. þuiat þeir gera mart illt landz monnum. Demetrius kongr segiz þetta 20 skulo gera. þegar tima stund léz til. enn bidr Ionathan senda ser fyrst lid nǒckut. þuiat hann kuedz illa trva landz folkínu. Jonathas sendir kongi ííj. kappa med miklum her. ok vard kongr þui fegíɴ. Litlu sidaʀʀ samnaz landz menn saman. ok vilia drepa kong. ok 25

---

[8] *Overskr. i B:* Her segir af manni þeim er Trifon het. Capitulum. [11] or Arabialandi] *Sål. bægge hdskr. for:* til Arabialandz; *jvfr. Vulg. og Hist. Schol.* [12] Emaluk] Emalchuel, *Vulg.*

flyr hann vndan ihall sína. ok kallar a Gydinga ser til hialpar. þeir veria rôskliga· konginn. ok komu landz monnum á flotta. ok drepa af þeim þann dag ĉ. manna. ok frelsa kong undan dauda. ok fengu of fiar. ok verda
5 Ebrei storum agiętir af þessu. Foro nu aptr i Ierusalem med sigri ok aud fiar. Demetrius sitr nu um kyrt. eptir. Hann ryfr nu heít sín vid Jonathan. ok uill hallda setu iturnínum. J þenna tíma kom Trifon. ok hafdi latít korona Antiochum vnga. ok drifr allt Girkia
10 lid til þeirra. ok litlu sidaR beriaz þeir med Demetrium. ok lykr sua at Demetríus flyr i sioborgir. Antiochus fregn til Jonathas ok til þeirra bræđra. ok vill giarna gora þa ser at vínum. ok sendir Jonathe gullker eítt at drecka af ‖ ok gulldálk. ok gaf honum íííj. borgir. af 615
15 Samaría. Enn Simon brodur hans setr hann hertoga nordan fra Tiro. ok til Egipta landz. ok þo mest fyrir þíj. at þar var afli Demetríj. ok spardi hann þar huarugan. Jonathas feR nu til Askalon. ok taka þeir ual med honum. Þadan ferr hann til Gazam. ok luka þeir
20 vpp borginní. ok uilia þeir ækki vpp gefaz. Jonathas breɴir allt í nand þeim. ok þegar vrdu þeir sua hræddir at þeir ganga til grida. Sidan ferr hann vm allt rikit til Damaskum. ok setr menn til giętzlu. Ok þa fregn hann. at hinn vtlendi herrinn stalz haduliga fra sinum
25 herra Demetrio kongi. med mikit ránfe. Jonathas hittir þa. ok tekr af þeim fe þat allt er þeir foro med. ok nu spyR Jonathas at heR Demetríj. er kominn i Ierusalem. ok snyr hann nu fyrst imoti þeim. Enn setr eptir Símon brodur sinn. at gięta herbudanna. Ok er nu
30 fyrst fra honum at segia. at hann vill ecki gera medan Jonathas brodir hans er i brottu. Hann sækir nu

---

[1] hann] *Sål. rettet i A fra et andet, nu ulæseligt ord.*
[5] aptr] apt, *A.*

b*or*gína Bet*ur*am m*ar*ga daga. ok byrg*ir* þa iнi þ*ar* til. er þ*ei*r bidia g*r*ida. H*ann* rekr þa alla b*r*ott. en*n* setr sína m*enn* yf*ir* b*or*gína. ok g*er*ir h*an*a miklu st*er*kari en*n* adr v*ar* ho*n*.

[XVII.]

Her seg*ir* fra bardaga Jonathas. 5

Nv kemr Jonathas at á þ*eir*rí er Genesar heit*ir*. Ok vm morginin*n* sea þ*ei*r fylking*ar* storar hins vtl*en*da h*er*s. ok r*ad*a þeg*ar* huar*ir* moti odru*m*. Þ*ei*r hofdu sett þ*ei*m Jonathe launsat. ok ko*m*u þ*ei*r þ*ei*m i opna skiolldu. ok brast þeg*ar* flotti álidi Jonathe. ok 10 flydu allír f*ra* h*onu*m ne*m*a íj. m*enn*. Judas Mathathias. ok Judas princeps exercítus. Ok er Jonath*as*. s*er* hu*at* títt v*ar*. snðri h*ann* f*ra*. ok ios molldu ihðf*ud* s*er*. ok reif af s*er* klędi. ok bad ti*l* G*u*ds. ok sn*er*i aptr sidan. ok bardiz nu sn*ar*pliga med iij. man*n* med m*ar*g*ar* 15 þusund*ir* heiding*ia*. Ok er hin*ir* sá þ*et*ta er flyít hofdu. þ*ot*ti þ*ei*m nu skðm*m* at flyia. er Jonathas b*ar*diz m*ed* iij. man*n*. Snua nu aptr. ok b*er*iaz sem vaskligaz. ok ko*m*u heidingi*u*m á flotta. ok d*r*epa af þ*ei*m iii. m*anna*. Jonathas f*err* sidan heím til Ier*us*alem. Þick*ir* h*onu*m 20 nu skamt vf*r*idar ímilli. ok vill leita s*er* nock*ur*s t*ra*ustz til hofdíng*ia*. ok sendir nu m*enn* til Romam. at endrnyia med þa vínattu. ok binda þ*ei*r nu sítt felag sem f*yr*r. Eigí leid langt adr Jonathas sp*yr*r at hðfdingi*ar* f*ra* Demetrio. f*or*o med meira h*er* en*n* f*yr*r. h*ann* f*err* 25 þeg*ar* ímoti þ*ei*m. ok sendi m*enn* ti*l* at níosna vm

[5] *Overskriften er i B. noget utydelig, men synes at være:* Af Jonathas. Capit*ulum*. [11] Judas]s *skrevet ovenfor linjen i A.*

[18] aptr] apt, *A.*

ferdír þeirra. ok rada gerdir. Ok er þeir komu aptr.
segía þeir at þeir ætli at þeim þa hína somu nátt.
Jonathas bad menn vera vid buna. ok let hallda níosn-
um. Enn hinir. þordu æcki til at rada ok sogdu Jon-
5 athan allt vita fyrir. ok mega ecki med hann eiga. ok
flyia nu þegar. Enn gera ellda i herbudunum til olik-
inda eptir. Vm morgininn sa þeir Jonathas til elldanna.
ok fara til herbudaꝥa ok finna þar ecki. ok skildi þar
med þeim. Ferr nu Jonathas heím til Ierusalem. ok
10 skildi þar med þeim. ok er nu kyrt. hann lætr endrbæta
borgína. ok gera hana sterka. ok ꜹll hennar vigi. hann
let ok gera styrkan mur. imillum turnsíns ok muster-
issíns: ok skilr sua turninn fra borginni. ok mega þeir
nu huarki kaupa ne selia. vid borgarmenn. Jonathas
15 gerir enn eína herferd i Arabiam. ok drap þar mart
folk en tok míkit fe at herfangi.

[XVIII.]
Fra drapi Jonathas *ok* af Simoní.

Sva er sagt at Trifon byr nu um suikrædi. ok aꝥ ser
‖ betr kongdomsíns enn Antiocho fostra sinum. ok 616
20 þickiz sea at hans styrkr er mestr undir Jonathe.
Hann fær ser mikillar sueitar. ok feʀ at Jonathe. Ok
er hann vard þess viss ferr hann imoti þeim med lxxx.
eínvala lids. Ok ser Trifon. onguan sinn kost at beriaz.
ok bregdr nu af ôdru viss. Tekr nu vid Jonathe med
25 ollum. veg ok uirdíng. ok mællti sua til hans. Til
huers mædir þu lid þítt. send heim. ok er okkr þa enn
hægra at rada mart ok tala. til vppreistar fostra minum.
Jonathas truír glysligum ordum hans ok fegiofum. ok

---

[17] *Overskr. i B:* Capitulum. [21] fær] *Sál. B;* fôr, *A.*

sendir heim lidit fra ser. sua at hann hafdi æcki meiʀ enn ꝏ. manna. Ok er þeir komu i Tholomaidam. varo byrgd aull borgar hlid. sterkliga. Sidan var Jonathas handtekinn ok drepínn. ok allir hans menn. Trifon sendir nu eptir þui lidi er for til Ierusalem. at drepa 5 þat. Ok er þeir frettu þessi tidíndi. þotti þeim verra at lifa enn at deyia. eptir þuilikan hofdíngia. sem Jonathas var. ok skilia þeir vid sua buít. Folkit allt i Íudea. græ̋tr sarliga dauda Jonathe. ok hans manna. Heidnar þiodir umhuerfis vilia fyrirkoma þeim vid 10 Yfirgydinga. ok segia sua. Nu hafa þeir óngan forstiora. ne hofdingia yfir ser. fyrir komum þeim nu. ok þeirra uírding. ok rindum af oss þeirra ofsa. Simon spyrr. at Trifon dregr her saman. ok ætlaz at þeim enn allt folkit var harmsfullt. hann ferr til Ierusalem. ok samnar 15 þar lidi. ok eɢiar vpp folkít ok mællti. Þat veít ek at ek ok minir brædr hafa margar maɦraunir þolat fyrir ydr langa hrid. ok lógum varum. ok þarf ek nu æcki lengr minu lifi at þyrma. þuiat ek em litils verdr hia brædrum mínum. Nu em ek buínn at leɢia framm lif 20 mítt. Þessum ordum Símons svarar. folkit diarfliga. Þik vilium ver til hófdíngia yfir oss. istad brædra þinna. Judas ok Jonathas. enn ver skulum þer i ollu fylgia. Ok nu er hann gerr hertogi lydsíns. Samnar hann at ser miklum her. ok eflir nu Ierusalem. Enn sendir 25 Absalon. son Jonathe. til Ioppen. at reka þa ibrott. er þar varo. Trifon dregr nu her saman. ok ætlar æ Íudeam. Simon ferr ímot med lidi. Trifon sendir menn til Simonar ok mællti. Fyrir sakir fiar þess. er

---

[8] ok skilia] *Her omtr. begynder det membranblad i AM. 655. 4to (fragm. XXV), der findes trykt her bagi som* »Tillæg II«. [9] manna] *Rettet fra:* menn, *som AB har.* [25—26] sendir— Jonathe] *Sål. fejlagtig AB;* misit Jonathan filium Absalomi, *Vulg (og Josephus i Antiq. Jud. XIII, 6).*

Jonathas brod*ir* þin*n* atti ko*n*gi at giallda. hǫlldu*m* v*er* h*ann*. Send oss nu c. punda. ok íj. so*nu* ha*n*s i gislíng. En v*er* gefu*m* h*ann* vpp. Símon þ*ot*tiz uíta at þ*ett*a v*ar*o suik. en*n* vissi at þ*at* mundi m*æ*llt. ef h*ann* g*er*di
5 æ*ck*i *sua*. at h*ann* yn*n*i s*er* betr rikiss. en*n* brod*ur* s*in*um. Nu f*yrir* þ*ett*a. sendi h*ann* Trifoní feít. ok *sua* sueínana. En*n* h*ann* gefr ecki Jonathan vt helldr en adr. Leit*ar* nu at viꝁa Judeam ok fær ekkí at g*er*t. þ*ui*at Símon v*ar* þ*ar* iafn*a*n f*yrir*. er T*r*ifon kom at.
10 ok ætlar Trifon nu at f*ar*a um vbygdír. ok *sua* íꝁ il*an*dít. Ok er h*ann* kemr nær Galilea. kemr Símon a mot h*onum*. þ*ui*at h*ann* gięt*ir* *sua* til. at h*ann* *skal* hu*er*gi komaz il*an*dít. ne i ha*n*s *ri*ki. En*n* Trifon þor*ir* æ*ck*i at b*er*iaz med þa, Símon. Trifon lætr nu f*ram*
15 leida Jonathan ok so*nu* ha*n*s. ok hǫGua. Simon send*ir* nu ept*ir* likí b*r*odur síns. ok sona ha*n*s. ok grætr nu I*sr*a*e*ls folk ok syt*ir* m*ar*ga d*ag*a. Simon lætr nu bua vi*r*duliga vm leg bræd*r*a sin*n*a ok fǫd*ur*. ok g*er*ír h*a*f*a* t*ur*na. af m*ar*m*ar*a. ok lætr reisa ví. piramídes. ij.
20 iafnf*ram* yf*ir* leg brǽdra sin*n*a. h*ann* let ok bua sealfu*m* s*er* píramidem. steínstolp*ar* v*ar*o vpp reistir haf*ir*. ok þ*ar* med fest vapn þ*eir*ra. ok skilld*ir*. ok ofan a stein- stolpunu*m* skip g*r*afuín ‖ af gulli g*er*. med und*ar*ligum 617 hagleik.

[XIX.]

25 ## Fra Símoní ken*n*í man*n*í.

Einn dag er Trifon v*a*r heíma i Antiochia. ok ko*n*g*r* Antiochus ok þ*e*ir ridu vt at skemta s*er*. þa ueit*ir* h*ann* ko*n*gi bradan bana. ok setz sidan i rikít. ok lætr

---

[8] ekki] *Sål. A.* [11] Galilea] Galaaditim, *Vulg.* [14—15] Trifon—hǫGua] *Jvfr. ovenfor side 51,4.* [25] *Overskr. utydelig i B:* Af Trifone (Simone?). *Capitulum.*

gefa *ser* k*ong*s nafn yf*ir* allt Asiam. Símon eflir nu ǫll uigí i Ier*usa*lem. h*ann* send*ir* Demetrio k*on*gi koronu af gulli. ok bad h*ann* vpp gefa ran fe þ*at* se*m* h*ann* hafdi. af Iudea. Demetrius k*ong*r send*ir* bref Símoní. þau er *sua mælltu*. K*ong*r Demetríus send*ir* 5 q*uedio*. hinu*m* hæzta ken*n*i man*n*í Simoní. ok allri Gydínga þiod. Wær uiliu*m* uid yduaʀi giðf m*e*d mikilli astsemd t*ak*a. ok viliu*m* giarna m*e*d hafa felag ok vínattu. ok rita til allra hofdíngia vaʀa. at hueʀ sendi ti*l* ydu*a*ʀ allt þ*at* er f*yrir* ydr hef*ir* tekit. Ok alla skatta 10 higat til. ok hed*a*n f*ra*. ɢefu*m* vꝫr vpp at eylifu. ti*l* yduaʀ*ar* vinattu. ok se þ*essi* fastr fridr vár imillu*m*. A seautuganda æri aꜧ*ar*s c. Girkia r*ik*is. var anaud ok vf*r*idr af numín*n* Gydínga riki. ok v*ar*d allr lydr fegin*n* frelsínu. ok letu skrifa á tab*u*lis. hu*a*t til f*ar*sælld*ar* 15 v*ar*d æ hínu f*yr*sta æ̋ri Símonis híns hæsta ken*n*í m*ann*z. ok híns mikla h*er*toga. ok hǿfdíng*ia* Gydínga.

J þ*en*na tíma for Símon til Gazam. ok sæk*ir* abo*r*gína. Ok er b*or*g*ar* m*enn* sea at b*or*gín mv*n* vꜧín v*er*da. bidia þ*ei*r s*er* g*r*ida. ok veína fast ok m*æ*ll*tu*. 20 Simon. ɢor *eck*i ti*l* vár ept*ir* tilgordu*m* varu*m*. helldr ept*ir* huggiꝫdi þin*n*í. Simon h*ar*madi er h*ann* sa þa. ok gaf þ*ei*m ǫllu*m* grid. En*n* þo rak h*ann* þa b*r*ott. ok skip*ar* sinu*m* mǫnnu*m* stadin*n*. ok reinsar af blotu*m* ok skurdgodu*m*. ok eflír b*or*gína. ok sat þ*ar* iafn*a*n sealfr 25 sidan. Ok i þ*en*na tíma. let Simon sítia vm D*aui*ds kastala, *sua* rikt at þ*ei*r mattu hu*ar*ki ganga vt ne íꜧ. æ*ck*i selia ne kaupa nock*ur*n lut. ok geck þo at þ*ei*m matfæd. ok sulltu m*ar*g*ir* til bana. lykr nu *sua* at þ*ei*r gefaz vpp. ok g*an*ga til g*r*ida. Simon gaf þ*ei*m oll*um* 30 g*r*id. en*n* rak þa þo i b*r*ott. ok ruddi. ok reínsadi

---

[18] *Uden ny udgang i AB.* [24] reinsar] *Her slutter membranbladet i AM. 655. 4to.*

kastalann eptir. Simon gengr íɧ ikastalann a þridia degi ok xx^ta. sideri mensis. i. aprílis. med allz konar lofi ok söngfærum. ok palmum. ok var þä nidr brotinn sa vfridr er mestr hafdi verit langa rid. Símon gerír þa
5 vigi mikit vmhuerfis montem Syon. ok turnínn. ok helldr þar iafnan i sína sueít. enn Johannem son sinn setr hann til landuarnar. i Gaza. Litlu sidaʀ samnar Demetríus lidi. ok ætlar at Trifone. Rapsases kongr Persidie ok Medie. frettir þetta. ok sendir á moti honum
10 einn höfdingia. med miklu lidi. ok bad hann handtaka Demetrium. ok færa ser. þeir Demetrius. ok þessi hofdíngi beriaz. ok verdr Demetrius handtekinn. ok settr iprisand. þa er hann vard alldrigí lauss or sidan. Ok er nu allt kyrt i Íudea. Símon. ok hans stiorn. þockaz
15 allum monnum val. hann aukar míok ríkit. ok vinnr vndir þa margar borgir. ok er hann nu höfdíngi i Betura. ok Gaza. ok turn Dauids. ok mællti þa engín madr ímoti honum ilandínu. ok þa var þar sua mikit ar. at folkit [lifdi] med allzkonar gnott. ok sua var
20 nogr kostr i ollum storborgum. ef þyrfti til landuarnar. Engín madr var þa Simoni ägiętari at tign ok soma. Hann vtlægir huern illzku mann or landínu. Hann prydir miok musterit helga. med godum buníngi. Ok ‖ er þetta spyrz til Romaborgar. at Jonathas er drepinn. 618
25 enn Símon brodir hans komíɧ i stadínn. þa senda þeir nu ord til hans. ok vilia bínda med hann sinn felagskap.

[1—2] a þridia—aprílis] *Sål. AB, men vistnok på en eller anden måde fejlagtig; det tilsvarende sted i Vulgata lyder:* tertia et vigesima die secundi mensis, anno centesimo *(Machab. I, 13,51).* [8] Rapsases] Arsaces, *Vulg. og Hist. Schol.* [19] [lifdi]] *Mgl. i AB, men er tilsat af udgiveren, da et ord af denne eller lignende betydning nødvendig savnes, og fejlen næppe ligger i det følgende* med.

Simon tok þi *val*. ok send*ir* Romu*e*rium einn skiolld af gulli g*er*uan. En*n* þ*eir* gefa h*onum* frealst r*ik*it. allt af ǫllu Íudea. æuínliga. ok senda h*onum* koronu ok p*ur*p*ur*a. anulum ok gulldalk. ok allan k*ongs* bunað. ok setia h*ann* y*fir* ken*ni* maꝥ. ok h*er*toga allz folksíns. 5
Ok *var* þ*ett*a allt sk*r*ifat gullstǫfu*m*. ok vpp fest í Salomo*ns* must*er*i ǫll*um* til a syndar.

[XX.]

Fra Demetrio k*on*gi ok Antiochus.

Nu er at seg*ia* f*ra* Trífon. h*ann* fer*r* med rán ok rifs vm r*ik*it. Þa ke*m*r til Syrl*an*dz Antioch*us* son 10
Demetríj íncarceratis. ok drifr þeg*ar* lid ti*l* h*ans*. h*ann* send*ir* bref Símoní med þessu*m* ordum. Antiochus send*ir* q*uedio*. allri Gydínga þiod. Medr þí. at illm*enn*í hafa setz i sæti fedr míns. vil ek rydia m*er* ti*l* rikis. med ydru fulltingi ok t*r*austi. En*n* ydr Símon vil ek 15
m*er* at vín g*er*a. ok allar þær giaf*ir* halldaz láta. sem fad*ir* mín*n* gaf ydr. ok þ*er* gef ek valld til at láta þ*an*n peníng slá ok ganga i þínu r*ik*i sem þ*er* lik*ar*. ok þeg*ar* m*er* hægiz vm r*ik*it. þa s*ka*l auka ydra sæmd ok tign. Þ*en*na dag er þ*ei*m varu þess*i*r lut*ir* vpp gefn*ir*. hofdu 20
þ*ei*r sidan i hatidar halldi. A hínu iiij^da^. ari. híns atta tig*ar* aꝥars c. Girkia r*ik*is hefr Antiochus h*er* ímoti T*r*ifon. ok flyr nær allt lid f*ra* Trifon. ok til Antiochu*m*. En*n* Trifon flyr undan iborg þa. er Dora heit*ir*. Antioch*us* helldr þagat med ĉ. ok xx̂. bardaga m*an*na. ok lx̂x. 25

---

[4] bunað] *Sål. med* ð, *A.* [8] *Overskr. i B:* Capitulum. [11] incarceratis] *Sål. fejlagtig AB for:* incarcerati. *Ordet er ikke optaget efter de tilsvarende steder i Vulg., Hist. Schol. eller Josephus.* [17] þer] *Sål. B; ligaturen utydel. i A.* [25] lx̂x.] octo millia, *Vulg.*

riddara. þ*ei*r sla ring vm b*or*gína. ok naír ecki Trifon at komaz or h*enn*e. huarki a seo ne al*an*di.

J þ*en*na tima kemr ein*n* hôfdíngi af Rom. sa er Neumínius het. H*an*n hef*ir* bref til k*on*ga ok r*ik*is
5 m*an*na ritut med þ*essu*m ordu*m*. Lucíus Silla *con*sul Romanoru*m*. send*ir* q*uedi*o. Tholomeo Egiptal*an*dz k*on*gi. Sendim*enn* Gydinga ko*m*u til vár. ok festu*m* v*er* f*r*id med þa. Nu e*r* þ*at* bod várt ti*l* allra hôfdíng*ia*. at engín gori þ*ei*m rangt edr veiti vf*r*id vtan þ*ei*r vili oss
10 f*yr*stu*m* mæta. þ*e*ssi bref v*ar*o send Demetrio k*on*gi. ok Antiocho syni h*an*s. ok ti*l* allra hofdíng*ia* i Roma r*ik*i. Antiochus k*on*gr leɢɢr nu at b*or*gin*n*í. med allu*m* viguælu*m*. ok getr ecki at uꞁ*i*t. Símon send*ir* h*on*um xx. eínuala lid. ok mik*it* gull. ok dyrlig klædi.
15 K*on*g*r* vill eckí þ*at* þɪɢ*ia*. ok rifr ôll heít sín m*ed* Símone*m*. þ*uiat* h*an*n þ*ot*tiz v*er*a smádr af Ro*mue*r*í*um. er h*onu*m v*ar* iafnat med h*an*n af Romanís. H*ann* send*ir* Simoni bref med þ*essu*m ordu*m*. þ*er* halld*i*t b*orgir* min*ar* Joppen ok Gazam. ok kastala Dauids.
20 Latit þær nu lausa*r*. en*n* at odru*m* kosti man ek. sækia sæmd mína med su*er*di. Sendim*enn* ko*m*u til I*erusa*lem. ok sea þ*ar* mikla gnott. gullz. sylfrs ok vapna ok fær þ*ei*m mikils ótta. þ*ei*r b*er*a þo f*r*am*m* eyrindi. sín. Simon m*æ*llti. Ecki hofu*m* v*er* aꞁʀᴀ m*anna* eig*ur*
25 tekit. helldr vara*r*. er vuin*ir* var*ir* hafa lengi halld*i*t. En*n* þ*ar* er talít v*m* b*or*gírnar Joppen. ok Gazam. er m*er* hôfu*m* iafnan haft vf*r*id af. þa mv*num* v*er* þ*ar* af gefa d. punda. Sendim*enn* sv*arado*. h*er* ôngu til. ok fara nu a fund. k*ongs* ok s*e*g*ia* h*onu*m s*ua* buít.

[3] *Uden ny udgang i AB.* [4] Neumínius] *Sål. A;* Nevmínus, *B;* Numenius, *Vulg.* [5] Silla] ɔ: Sulla; *dette navn står hverken i Vulg. eller Hist. Schol.* [25] helldr] helld̕, *A.* [27] mer] *ver, B.*

Kongr vard miok reidr med þetta. Enn i vmsatinni vm Dora. komz Trifon brott a skipi. ok flyr vndan. Kongr sendir til Iudeam med her. Jarl þann er Cendebr het. Hann var mikill kappi. Þessa verdr vaʀ. Jon af Gaz. ok sendi þegar ord fedr sinum. Símon 5 atti v. sonu. ok varo íj. vngir. Hann kalladi til sín 619 íj. hina ellztu sonu sína. ok mælti. ‖ Ek ok minir brædr höfum fra barnæzku bariz ímoti heidingium. ok varít Guds. lög. ok várt riki. Nu elldumz ek enn þer verdít vpp at risa i stad minn. ok brædra minna. ok 10 beriaz raustliga. Enn gud a himnum. gefi yckr framm gang. ok fullting. Jon uelr nu af lidínu xx. manna. ok ferr imoti Cendebo jarli. Hann tekr nattstad i Modín. Ok at morní. fara þeir framm a völluna. Eín a fell imillum þeirra. Ok er Jon sa at folkit nam stad vid 15 ána. reid hann fyrstr i huit fyrsít. ok sidan huerr eptír aɴan. Hann fylkir lidi sino. ok rædr þegar til bardaga. heidingiar varo miklu fleiri. Nu kemr flotti ilid heidingia. ok fellr mart manna. Enn þeir er lifit þagu. flydu iborg eína. Judas brodir Johannis vard sáʀ míok. 20 Jon rekr flottann allt til Cetegon. Þeir laupa þar iturna nöckura. Enn Jon lagdi elld iturnana. ok brendi vpp allt saman. ok xx. manna. Snyr hann sidan heím aptr med sigri.

[XXI.]

Suikínn Simon ok synir hans. íj. 25

Tholomeus het einn jarl er rikti yfir Abrahams vollum. hann var rikr at gulli ok silfri. hann atti dottur

[4] Cendebr] *Eller* Tendebr, *AB;* Cendebæus, *Vulg.* [18] kemr] kem, *A.* [21] Cetegon] Cedron, *Vulg.* [25] *Overskr. i B:* Af Tholomeo kongi *(!).* [26] Abrahams vollum] *Vulgatas* Campus Jericho.

Simonís. *Hann* fylldiz vpp ofmetnadar moti magi *sinum*. ok uilldi *draga* vnd*ir* sik rikit. ok vill nu suikia Simon mág sin*n*. Símon f*err* vm l*an*dit. ok kemr til Tholomeus mágs síns. med konu sin*n*í ok sonu*m*. *Þat*
5 *var* æ vij.[da] æri hins lxxx.[ar] aꝁ*ar*s c. Girkia ri*k*is. Tholomeus g*er*ir h*on*um veítzlu *þar* sem Doctu*m* heit*ir*. *Þar* hafdi h*ann* skipat f*yrir* vapnadu lidí. Ok er Simon *var* kátr af dryck. ok s*yn*ir h*ans*. ɢanga þ*ei*r Tholomeus uapnad*ir* iꝁ í dryckíustofuna. ok b*er*a þeg*ar* vapn æ
10 Simon. ok so*nu* h*ans*. Judam. ok Mathathiam. ok d*r*epa þa ok fðruneyti þ*ei*rra. vtan íj. hína yngztu. ok mod*ur* þ*ei*rra. ok gallt h*ann* *sua* suik f*yrir* soma. Tholomeus sendir bod Antiocho k*on*gi. at h*ann* sendi h*on*um lid til at t*ak*a vnd*ir* h*an*n b*or*g*ir* ok riki. H*ann* sendi mikla
15 sueít i Gazam. at lata d*r*epa Joh*ann*em. Ein*n* m*ad*r sendr af mod*ur* Joh*ann*is sagdi h*on*um tidíndín. ok snyr Joh*anne*s þeg*ar* moti þ*ei*m. er ti*l* hofuds h*on*um *var*o send*ir*. ok drepr þa alla. h*ann* skund*ar* ok ti*l* Ier*usa*lem. at taka und*ir* sik fiallit Syon. ok turnin*n* med must*er*-
20 ínu. Ok er h*an*n reid i b*or*gína. reid Tholomeus íꝁ aꝁ*at* hlid. En*n* þeg*ar* folkit vissi sðꝁ tidíndi. snðruz allír til Ioh*ann*is. ok *var* [Tholomeus] elltr or b*or*gin*n*i.

Nu *er*o morg þau stortidindi v*m* verk Joh*ann*is ok h*ans* forellra. bædi b*or*ga v*pp*reisíng*ar* ok adr*ir* bar
25 dag*ar*. at æ*ck*i standa i þ*essi* bok. Þessi Joh*anne*s var kalladr Hircanus. þ*ui*at h*ann* hafdi sig*r*at þær þiod*ir*. er Hircaní ero kalladir. H*ann* tok allan arf ept*ir* fedr

---

[3] kemr] kem̀, *A.* [6] Doctu*m*] Doch, *Vulg.* [10] Simon] *Sål. rettet i A fra* ħ. [22] [Tholomeus]] *Sål. rettet af udgiveren fra* Johannes, *som AB har. Hos Josephus, som forfatteren tildels følger efterat Machabæernes 1. bog er tilende, lyder stedet således (Antiq. Jud. lib. XXII, 7):* Nam et Ptolemæum, cum per aliam portam ingredi anniteretur, repulit populus, ut qui Hyrcanum iam reciperat. [23] *Uden ny udgang i AB.*

sin*n*. bædi ken*n*í m*ann*z nafn ok h*er*toga dom. Josephus
hí*n* frodi seg*ir* h*ann* v*er*ít hafa f*yrir* ma*n* allra a*n*ara.
i fioru*m* lutu*m*. Sidar halldi ken*n*i m*ann*z skap*ar*.
skorungleik h*er*toga dæmís. vitian spaleiksanda. rikleika
gullz ok sylfrs. Joh*annes* sn*er*i ept*ir* Tholomeo. er 5
Thimotheus het rettu nafní. h*ann* hafdi stockít vndan i
kastala ein*n* er Agon het. Joh*annes* setz v*m* kastalan*n*.
Ok er h*ann* eggiar fastaz sína m*enn* ti*l* at gôngu. þa
lætr Tholomeus leida f*ramm* a veginn. mod*ur* h*ans* ok
brædr. ok afklæda. ok hudstrykia s*ua* fast. at allr þ*eir*ra 10
likamr flaut i blodi. Vi*d* þ*ess*a tiltekt sig*r*ar milldín
Joh*annem*. ok snyr f*ra*. ok vill æ*ck*i sea h*ar*mkualar
mod*ur* sin*n*ar. ok brædra. Mod*ir* h*an*s kallar. ok bidr
h*ann* æ*ck*i f*ra* hu*er*fa. ne lata vhefndan glæp Tholomeí.
ok dæm*ir* sítt lif dauda v*er*ra. h*ann* hu*er*fr þo f*ra*. 15
20 þ*uiat* þa kom i*n* ann*us* remissionís. er Gyding*ar* ‖ hallda
allt heilagt ut. Nock*uru* sida*r* let h*ann* d*r*epa bædi
h*an*a. ok s*ua* sueínana. En h*ann* stôckr or *lan*di. ok
ti*l* víkíngs þ*es*s er Tenetilan*n* het. Ok er h*ans* ept*ir*
þ*at* ecki getít. Antiochus g*er*ír mart illt Gydingu*m*. 20
H*ann* kom vid Ier*usa*lem. ok setz vm b*or*gína þ*ar* til
Joh*annes* lykr vpp kist*um* þ*ei*m er stodu vm leg D*aui*ds.
Tekr h*ann* af þ*ui* fe iij. punda. ok gefr þ*ar* af Antiocho
k*on*gi ccc. punda. til þ*es*s. at h*ann* letti af u*m*sat vm
b*or*gína. k*ong*r þa þ*en*na kost. En*n* *lan*dz folkít let s*er* 25
illa lika. er brotít v*ar* vm leg D*aui*ds. En*n* at suefia
reidi folksins. let h*ann* g*er*a rikan spital med þ*ui* fe

[6] Thimotheus] *Dette navn omtales hverken hos Josephus eller i Hist. Schol.* [7] Agon] *Sål. også Hist. Schol.;* Dagon, *Josephus.* [19] Tenetilann] *Sål. vistnok AB, skøndt dette navn er noget utydeligt i dem begge; Josephus (l. c. XIII, 7) har:* Zeno Cotyla. *Det samme har Hist. Schol., som nærmest bliver fulgt her og i det følgende.*

sem ept*ir* var. ok heit*ir* sa nu Joh*annis* spitall. H*ann* van*n* ok nídr braut alla Sam*a*ríam. H*an*a reisti vpp sidan H*er*odes. ok kalladi Sebasten.

[XXII.]

Her hefr vpp ok segir fra Aristobulus hinu*m* 5 illa *ok* af Judas hinu*m* spaka.

Ept*ir* dauda Simonís æ ix.[da] æri. deyr Antiochus k*ong*r. Ok litlu sidaʀ deyr Joh*anne*s Hírcan*us* af sott. h*onu*m þ*ot*ti huargi son sin*n* fallin*n* til r*ik*iss stiorn*a*r. ok skipadi konu sin*n*í. þ*u*iat hon v*ar* hin*n* mesti skðrungr. 10 Joh*anne*s v*ar* form*ad*r Gydínga xxx. vet*ra*. *ok* ííj. vetr fulla. ok for sidan til guds af þ*essu*m heimí. h*an*n atti ept*ir* v. sonu. het híꝧ ellzti Aristobolus. aꝧ*a*ʀ Antigon*us*. þrír *er*o æ*ck*i nefnd*ir*. Aristobolus þickiz v*er*a af suiptr arfí. ok þolir æ*ck*i mod*ur*liga d*r*ottnan yf*ir* s*er*. ok lætr 15 h*an*dt*ak*a mod*ur* sina. ok hina vngu brædr sína. ok setia i iarn. en*n* Antigonu*m* setr h*an*n hít næsta s*er*. h*an*n setr koronu æ hof*u*d s*er*. ok lætr gefa s*er* k*ong*s nafn. En*n* þa v*ar*o lidn*ir*. lxxv. vet*ra* ok [i. vetr] f*ra* þ*u*i er Sedechias k*ong*r hafdi k*ong*dom. ok h*er*leiding v*ar* i 20 Babilon. ok b*ar* engín k*ong*s nafn f*yr*r en*n* þ*essi* Aristobolus. Gud þoldi æ*ck*i lengr en*n* eitt ær h*ans* r*iki*. þ*u*iat h*ann* suellti mod*ur* sína ok brædr til bana. H*ann* v*ar* lostin*n* illri sott. h*an*n la i þ*ei*m kastala. sem sidan *er* kalladr H*er*odes. Antomíam. þa hafdi Antígon*us* 25 brod*ir* h*ans* farit ti*l* Galileam. moti vf*r*idar m*onnu*m.

---

[4] *Overskr. i B:* Capitulum. [6] deyr] teyr, *A.* [18] [i. vetr]] *Sål. rettet;* vi vetr, *B; åben plads i A for disse 2 ord. Josephus opgiver tallene som:* Annos quadringentos octoginta et unum (septuaginta quinque, *Hist. Schol.*)

ok uan*n* þ*ar* fag*ra*n sigr. ok sn*er*í heím ti*l* Ier*usal*em m*ed* mikilli prydí. H*ann* ætladi at rida i b*or*gina ein*n* tialldbudar hatidar dag. Allt þetta gor*ir* h*ann* f*yrir* sak*ir* brod*ur* síns. Aristobolus a konu væna. Ho*n* hafdi optliga brogd ok vælar ti*l* sett. at ná Antigono. 5 En h*ann* vill æ*ck*i suikia brod*ur* sín*n*. ok v*a*raz ha*n*a sem eitrligau orm. edr putuliga pöddv. En*n* ho*n* fylltiz vpp eitrlig*ra*r illzku imoti h*onu*m. Ok er ho*n* vissi at ha*n*n mundi i b*or*gina rida. þa f*er*r ho*n* a k*on*g*s* fund. ok seg*ir* *sua*. Brod*ir* þin*n* hef*ir* nu f*re*tt síukleika þin*n*. 10 ok vill hafa vndan ydr *rik*it. K*on*gr sv*arar*. Þ*es*sü truír ek æ*ck*i. sak*ir* ast*ar* þ*eir*rar er m*ed* ockr er brædr*um*. Ho*n* m*æ*ll*ti*. Gör tilraun. Send m*enn* til h*ans*. at h*ann* komí a þin*n* fund. kemr h*ann* uapnlaus*s* þa er val. kemr h*ann* vapnadr. þa vill h*ann* suikia þik. 15 Nu af he*n*nar fortölu*m*. setr h*ann* sina m*enn*. a veg f*yrir* h*ann*. leyniliga. Sa stadr v*ar* fordum kalladr Gledi hus. Ok ef h*ann* ridi m*ed* vapnu*m*. bad h*ann* drepa h*ann*. en*n* æ*ck*i elligar. En þo ian*n*an stad send*ir* h*ann* maꝃ imoti h*onu*m at h*ann* ridi æ*ck*i med uapnu*m* 20 ib*or*gína. kona h*ans* fær aꝃ*a*n sendi man*n*. þ*an*n er hinu*m* gaf fe til at öfga ord k*on*gs. ok bidia h*ann* rida m*ed* vapnu*m* ib*or*gina. ok segia k*on*gi mikla fyst á. at sea list h*ans* m*ed* vapnu*m*. H*ann* f*er*r ok *sua* m*ed* ollu sem ho*n* hafdi h*an*s tungu ti*l* tam*i*t. 25

J þ*en*na tima v*ar* ein*n* meist*ar*i i Ier*usal*em. agiętr at frædi sin*n*í. speki ok forspá. h*ann* het Judas. h*ann* 21 hafdi m*a*rga sko||la klerka und*ir* s*er*. H*ann* hafdi þ*ei*m f*yrir* sagt af sin*n*i iþrott. vm þ*en*na Antígonu*m*. ok kuedít a h*an*s dauda dag. ok sva stadin*n*. huar h*ann* 30 mundi deyia. Nu kom h*er* at Antígonus ridr ib*or*gína

[14] kemr] kem, *A.* [18] Gledi hus] Turris *eller* Pirgus Stratonis, *Jos. & Hist. Schol.* [26] *Uden ny udgang i AB.*

med miklum pris. ok fagnar honum folkit med mikilli vegsemd. þar kemr ok fyrr nefndr meistari. ok kallar. Feigr em ek nu. enda hefir ek fullhifat. er fyrri skylldu sannindin tynaz. enn ek. Nu þarf ek ækki sannleiknum
5 at treysta hedan af. þuiat hann er nu tyndr ok tapadr. ok engin ma nu sino uiti treysta. þuiat þat hefir ek vitat fyrir iafn vist sem þetta er ek stendr her nu. at þessi Antigonus sem her ridr nu. skylldi idag deyia i Gledihusum. En sa stadr er hedan d. skeida. at far-
10 lengd. Enn nu er skamt til mids dags. ok ma þetta ækki saman fara. Vel þeim manni er fyrr skal deyia enn slikt finniz i hans munni. Antigonus ridr nu skamt. adr þeir laupa vpp er fyrir honum sátu. ok drepa hann. þetta frettir meistarinn. ok sua hit forna
15 nafn stadarins. ok mællti sua. þetta bleckti mik. en er sannleikr hinn sami. sá er alldri man riufaz. Kongr spyrr nu at brodir hans er drepinn. ok angraz miok. ok nu kemr at honum blodspyia mikil. ok steypir þionostu madrinn ofan fyrir turninn. ok kom þar nidr sem
20 vndir var blod Antigoni. ok kallar folkit er sá. ækki saam ver glöggra Guds dom. edr makligra mark enn offrat væri brodur blod vegandans i blod hins vegna. ok verdr nu þyss mikill ok hareisti. Kongr spurdi hui sætti op þetta hit mikla. honum var sagt. kongr mællti
25 þa. Vhæft. ok haski mikill. at minn glæpr vęri lengr leyndr. Heyr þu hinn hardbrysti likamr. hui villtu helldr hallda enn giallda þina skulld lifit ok ondina. af minni hendi. modurinni ok brædrunum. þuiat ek em þeirra bani. Feginn byrlar ek þeim mitt blod. ok ækki
30 i koppum edr kerum. helldr taki þau allt saman. ok lifit med. Eptir þat andadiz Aristobolus. Sidan let kona hans leysa brædr hans or bondum. ok let gefa

---

[25] lengr] lenģ, *A.* [32] leysa-bondum] *Jvfr. ovenfor side 60, 22.*

k*ongs* nafn hinu*m* ellz*t*a er h*e*t Alexand*er* Jamneus. h*ann* d*r*ap aɴ*ꝫ*an brod*ur* sin*n* en*n* hellt hinu*m* þ*r*idía naudgu*m* f*ra* rikínu. H*ann* feck þa konv er het Alexandria. Sea ge*r*diz hín*n* ve*r*sti k*ongr*. *sua* at æ ví. vet*r*vm. d*rap* h*ann* æ*cki* fǽri. en [lv] hín*n*a meirí m*anna*. 5 h*ann* let g*er*a t*ur*n ein*n* st*er*kan. ok vigi t*ra*ust vm er Baris het. S*ua* v*ar* Alexandr leídr ǫllu*m* mo*nnu*m. f*yrir* sína glæpi. at þa er Títus h*er*iadi æ Iudeam. vndradiz h*ann*. at Gydi*n*g*ar* f*yrir* letu kastalan*n* s*ua* gott vigi. Þat v*ar* eítt sin*n* at k*ongr* sp*yr*r Juda hu*a*t h*ann* 10 skylldi vin*n*a ti*l* sætta m*e*d þa. Ecki ne*ma* deyia sogdu þeír. F*yrir* þe*ss*i suor lætr h*ann* hengia dcccc. kuænt*ra* m*anna*. ok d*r*epa kon*ur* þe*ir*ra ok bǫrn. En*n* er h*ann* letti herf*er*dum. þa kendi h*ann* ridu sott*ar*. ok hugdí at þ*at* mundi vallda. h*ann* rædz nu i h*er*nad æ vet*rar* 15 dag. af nyíu. ok i þ*u*i deyr h*ann*. a vııȷ. ári hins xl. r*ik*iss sins. h*ann* atti íȷ. s*onu*. Hircanu*m*. ok Aristobolu*m*. h*ann* vissi at f*yrir* h*ans* skylld mv*n*du þe*i*r hatadír ok skipadi þ*u*i konu s*inn*i r*ik*it. þ*u*iat ho*n* v*ar* vinsæl. Ok litlu sidaʀ lét ho*n* son sin*n* Hircanu*m* 20 b*yskup* v*er*da. ok spár þo v*m* k*o*ngdom h*ans*. kuad h*ann* til þ*ess* felldan. En*n* Aristobolu*m* setr ho*n* i ecki valld. þ*u*iat h*ann* v*ar* ofsa m*adr* ok akafr i skapi.

[XXIII.]
Fra drottningo *ok* Aristobolum.

J þe*n*na tíma hófz villa nock*ur* med Yf*ir*gydingu*m*. 25 Drottníng kallar villu me*nn*ína til sín. ok af þe*i*m

[3]. Alexandria] Alexandra, quae et Saloma dicta est, *Hist. Schol.* [5] [lv]] *Sål. rettet efter Hist. Schol.* (quinquaginta quinque millia); *åben plads for tallet i A, men B har* ııȷ, *som er urigtigt.* [24] *Overskr. i B*: af villu yf*ir* gydinga.

let ho*n* drepa Diogene*m* miki*nn* hofdíngia. ok allda vín
Alexandri bonda síns. ‖ ok m*a*rga adra hǒfdíng*ia*. A 622
^{da} ix. ári r*ik*is síns fær Alexandria sott. Aristobolus samn-
*a*r nu her. ok ætlar se*r* rikit. en*n* d*r*ottníngín setr
5 h*ann* iprisand. ok litlu sidaʀ. deyr hon. ok efliz þa
Aristobolus moti brod*ur* s*inu*m. ok flyr Hircanus i Ier*u*-
*sa*lem. ok sættaz þ*ei*r brædr. s*ka*l Aristobolus h*a*f*a* r*ik*it.
En*n* Hircan*us* len god. ok b*y*s*ku*ps tign. Sa m*ad*r var
m*e*d Hircano er Antip*at*r het. H*a*n*s* uít ottaz Aristo-
10 bolus. ok uilldi na lifi h*a*n*s*. Ok er Antip*at*r veít þ*at*.
seg*ir* h*ann* Hircano. at brod*ir* h*a*n*s* sitr v*m* þa. Ok
þick*ir* m*er* rád. at þu f*a*rir leyniliga or l*an*di i Arabiam
ti*l* Arethe k*on*g*s*. ok efliz þadan at lidi. Þ*ei*r g*er*a s*ua*.
ok ko*m*u þ*a*r sem Pet*ra* heit*ir* i hǒf*u*d stad Arabie. ok
15 efldu*z* þadan at lidi. F*or*o nu med miki*nn* h*er*. ok
settuz v*m* Ier*usa*lem. ok m*u*ndu uɴit hafa. ef Romue*r*iar
hefdi æ*ck*i hnekt þ*eim*. þ*u*i*a*t þa hafdi Pompeius Magnus
uɴ*i*t und*ir* sik Syrl*an*d. Ciriam ok Armeníam. ok hafdi
sett yf*ir* jarl þ*an*n er Skaurus het. Ok er Skaurus
20 f*r*egn missætti þ*ei*r*r*a brædra. þ*otti* h*onu*m hægt at koma
skatti á Iudeam. kemr h*ann* nu þ*a*r m*e*d miklu lidi. i
þ*an*n tima er þ*ei*r Hircanus. sitia vm b*or*gína. Ok er
þ*ei*r brædr f*r*etta þ*e*tta. sendír huaʀtveɢi m*enn* med
fegiǒfu*m*. J f*yr*stu sendi Aristobolus h*onu*m ccc. pu*n*da.
25 Skaur*us* v*ar* fegiarn sem adr*ir* Romue*r*iar. H*ann* send*ir*
ord k*on*gi af Arabia. at h*ann* lietti atsokníɴí. ok hæt*ir*
þ*ei*m Pompeio. ok Romue*r*ía h*er*. ef h*ann* hyrfi æ*ck*i
skiott f*ra*. Arethas k*on*g*r* ottaz þ*e*ssi ord. þ*u*i*a*t þa var
þ*an*n tima huetuetna hrætt m*e*d Romue*r*ia. Snyr h*ann*
30 nu heím. en*n* setr Hircanu*m* þ*a*r hialp*a*r lausan. En*n*
er Pompeíus kom ti*l* Damasku*m*. kom Hircanus til h*a*n*s*
med stor fé ok agi*e*t*u*m giǒfu*m*. ok bidia h*ann* lægi*a*
ofsa Aristoboli. en*n* setia Hírcanu*m* i riki sítt. Aristo-
bolus treystiz míok Skauro. ok vínmælu*m* h*a*n*s*. ok f*err*

a fund Pompeius. ok fær þar litla sætt edr ǫngua. Sidan setz hann ikastalann Alexandrum. hann var orugt vigí. Einn Roma borgar hofdingi het Manlíus. hann bad Aristobolum ganga til motz med sik or kastalanum. Aristobolus kuedz meiʀ hafa buiz til varnar enn vt gǫngu. hann 5 bad sína menn ækki vpp luka kastalanum. nema bref hans komi til. Enn med radi uína sinna geck hann ofan a ualld Manlíj. enn hann let handtaka hann. Aristobolus komz or valldi Manlij. ok for til Ierusalem. Manlíus sotti eptir honum. ok kom a motí honum. 10 Aristobolus kongr. ok baud honum mikit fe. i kastalanum Alexandro. ok helldi hann riki af Romuerium. Gabínus het sa madr. er sendr var eptir fenu. Enn rads menn kastalans. trudu ækki ordum hans. ok for hann aptr. ok feck ecki feit. Enn er Pompeius spyrr þetta 15 vard hann reidr miok. ok lét setia Aristobolum kong i iárn. ok nu setiaz þeir Pompeius. vm Ierusalem. med ollum Romuería her. ok ætla at uinna borgína. Borgar menn verda ækki asattir. ok uilia sumir vpp gefa. enn sumir veria. ok rada þeir Hircanus er borgína uilldu 20 vpp gefa. enn sueít Aristoboli stǫck imusterit. Ok þegar Pompeíus kom i borgína. sotti hann at musterínu. ok fylldi diki þau er grafín varo um borgína. Faustus son Sille hins rika komz fyrstr at musterínu. ok þordi ækki ínn at ganga. ok sidau huerr at odrum. Þeir 25 saurgadu stadinn. ok letu vera hesta sina i forhusum

[3] Manlíus] *Nævnes hverken i Hist. Schol. eller Josephus i denne forbindelse.* [23] grafín] *Med dette ord begynder det første af de to membranblade af denne saga, der findes i A M. 229 fol., kaldet C. Teksten stemmer næsten ordret med AB, og varianter anføres derfor som noter.* [25] ækki] *Sål. ABC., men udentvivl urigtig. Hist. Schol. har også:* primus ingredi ausus est.

ok afstukum musterissins. ok fyrir þa sauk er sagt at Pom || peíus berdiz alldri sua sidan at hann yrdi æcki (sigradr. Enn adr var hann huerium manni sigrsælli. Aнan dag eptir geck Pompeius í musterit. ok undradi
5 setníng þess. ok prydi. Hann skipadi Hircanum byskup Gydinga. Engan lut tok hann þadan. hann handtok Aristobolum. ok sonu hans íj. Alexandrum. ok Antigonum. ok komz Alexandr i brott. ok for i Judeam. ok ætlar at beriaz med Hircanum. Hann hefir vndir sik
10 dregit óll uígi ilandínu. Alexandrum. Hircanum. Macherontam.

[XXIV.]

Fra Aristoboli ok sonum hans. Capitulum.

A þessum tíma var sendr af Rom Gabínus at vera
15 hófdingi i stad Skauri. er þa var andadr. Vndir honum var einn riddari er het Antonius Markus. mikill hofdíngi. Þeir Gabinus komu i Íudeam. ok settuz vm kastalann. Alexandrum. J kastalanum var þa Alexandr er brott komz af Rom. ok drottníngin kona Aristoboli.
20 ok modir Alexandri. hon gaf þat rad syní sínum. at gefa vpp kastalann. ok sua gerír hann sem hon red honum. ok at hennar rádi. brytr Antoníus Markus ok þeir Gabínus nídr kastalann. at þa vęri bondi hennar betr tekínn i Roma borg. Antipatr vard skiott kięr.
25 Gabíno ok óx þat sua miok at hann feck þeirrar konu er Cipris het. hon var systir Aristoboli kongs. Þau attu

[4] undradi] miok, *tilföjer C.* [13] *Overskr. i B*: Her segir af Gabbíno; *mgl. i C.* [14] A þessum] þenna, *C.* Rom] til Syria, *tilf. C.* [19] af] or, *C.* [20] ok] enn, *C.* Alexandri] hans, *C.* [21—22] sem-honum] *Udel. i C, og i A har noget været skrevet først, men derpå udraderet for at give plads til dette.* [25] óx] geck, *C.* miok] vid, *tilf. C.*

iiij. *sonu*. ok eína dott*ur*. EiꞪ het Phacellus aꞪaʀ H*er*odes. hiꞪ illi. þ*r*idi Phílippus. fiordi Ferotas. Dott*ir* þ*eir*ra het Sabína. — Nu v*er*dr Aristobolus lauss. ok komz i Íudeam. ok lætr vpp reisa kastalan*n* Alexandru*m*. Ok er Gabinus sa þ*at*. send*ir* h*ann* a mot h*onu*m Ant- 5 oniu*m* Marku*m*. med mikiꞪ h*er*. ok v*ar*d Aristobolus en*n* h*an*dtekiꞪ. *ok* færdr í Roma b*or*g. En*n* grid v*ar*o gefin s*onu*m. h*an*s. ok send*ir* heim í Íudeam. þ*u*iat Gabínus hafdi þ*at*. heitít mod*ur* þ*eir*ra. þa e*r* ho*n* gaf vpp t*ur*nin*n*. Ok er Gabínus v*ar* f*ar*in*n* i Syriam. 10 leit*ar* Alexandr til vf*r*idar. moti Hircano b*yskup*i. fődur brod*ur* s*inu*m. En*n* þeg*ar* Gabínus kom aptr leɢr h*ann* þat nídr. ok þ*u*i næst deyr Gabínus. En*n* i stad h*ans* v*ar* settr yf*ir* Syriam M*ar*kus Krassus. h*ann* tok til h*er*nad*ar* moti Parthís. ikostnad skatta af ǫllu Judea. 15 ok iafnval tok h*ann* gullit i Salomons must*er*i. æ*ck*i min*n*a en*n* m̂. punda. En*n* þat þordi æ*ck*i Pompeíus at g*er*a. ok tokz h*onu*m æ*ck*i betr ti*l*. En*n* þa er h*ann* kom i hőf*u*db*or*g rikissíns. v*ar*d h*ann* h*an*dtekin*n*. ok lagdr nídr ok skotít kefli mill*um*. tan*n*a h*onu*m. Þ*eir* 20 m*æl*ltu. Gull villd*ir* þu. ok gull dreck þu. ok helltu i h*an*s muꞪ uellanda gulli. ok gallt ɢ*u*d. h*onu*m *sua* gull f*yrir* gull. Ept*ir* h*ann* v*ar* settr sa m*adr* yf*ir* Syriam. e*r* Cassius het. h*ann* tok Antip*at*rem s*er* til rád giafa. 25

J þ*en*na tima kom upp missætti mill*um*. sealf*ra* Romue*r*ia hőfdíngia Julíj. ok Po*m*pei. Julius kom Pompeío á flotta. ok senatorib*us* med h*onu*m. þa slær Pompeius lausu*m* Aristobolo. ok s*onu*m h*an*s. ok send*ir*

---

[2] Phílippus] Josipp*us*, *ovénsstemmende med Jos. og Hist. Schol.*, *C.* Dott*ir*] En*n* dott*ir*, *C.* [5] sa] *Sål. B, men er noget usikkert i A;* sp*yrr*, *C.* þat] *Skr. to gange i A.* [9] þat] þ*ui*, *C.* [17] m̂] ti*l* ꝏꝏ, *C.* [23—24] sa-Syriam] yfir Syriam sa m*adr*, C. [29] Pompeius] *Sål. ABC fejlagtig for* Julius.

hann heim i Iudeam. ok ætlar at hann skuli koma vndir hann rikínv. Enn þat vard honum at litlu. þui at þa er vuínir Pompeius vissu þetta. suiku þeir Aristobolum. ok blanda æitri idryck hans. ok banna at iarda
5 lik hans. Son hans Alexandr var i Antiochia. ok kom einn hôfdíngi Pompeíus at honum er Sippio het. ok keyrir hann þegar ôxí i hôfud honum. at radi Pompeius. Enn Antigonus. brodir || hans komz brott med íj. systrum 62 sinum. til þess mannz. er Tholomeus het. er bio vndir
10 fiallí eínu. ok gipti honum adra er Alexandria het. Þau attu þann son er Lisanías het. fiordungs hôfdíngi. Litlu sidaʀ verdr mikil orrosta i Emathia. med þeim Julio ok Pompeio. J þeim bardaga. var Antipatr. ok Gydíngar. ok baru sik vel. med Pompeio. ok vard Pompeius sigradr.
15 ok litlu sidaʀ suikinn. Antipatr ottadiz reidi Julíj. ok sendi sonu sina til Mager. sonar Arethe kongs. Ok at daudum Pompeio. ferr Antipatr æ fund Julíj. ok bydr honum sina þeonostu. Julius tok þui val. ok gaf honum grid. Ok eptir þat sendír hann Antipatr med ííí.
20 Iudeorum. til Permagiss. a mot vikingi þeim er Pelucíus het. J þeirri ferd syndiz bratt raustleikr Antipatris. þuiat hann komz fyrstr vpp æ borgar veɢɢinn. ok gat uꝩit sína motstôdu menn. Enn attu þeir adra orrosto med Egiptios. ok fengu sigr. ok vard Antipatr miok
25 sæ̋ʀ. Enn þo grôri hann skiott þeirra sara. ok feck sua mikinn heidr af keisaranum. at hann fal umsea Roma borgar. æ hans skyn. ok giętzlu. ok fyrir hans sakir gefr hann Hircano byskupdominn yfir Iudea.

---

[3] vuínir] *Fejlagtig for* vinir = studiosi Pompeii (*Hist. Schol.*) *og* Pompeiani (*Jos.*). [3-4] suiku-ok ([1])] *Udel. C.* [7] ôxí] ***Mgl. i C.*** honum] Alexandro, *C.* [20] Permagiss] ***Opstået ved misforståelse af tillægsordet*** Pergameum (ɔ: Mithridatem P.). Pelucíus] ***Misforståelse af ordene (i Hist. Schol.):*** ad expugnandum Pelusium (*den bekjendte stad i Ægypten*). [24] Antipatr] þar, ***tilf. C.***

[XXV.]

Her seg*ir* af Antigon*us* ok Hircanu*m*. Cap*itulum*.

J þen*n*a tima kom Antigonus fyr*ir* keisaran*n*. ok berr marg*ar* sak*ir* æ Hircanu*m* b*yskup*. ok Antip*atr*em. ok seg*ir* at af þe*ir*ra radum v*ar* drepin*n* fad*ir* h*ans*. 5 ok brodir. Antip*atr* for af klædu*m*. ok syndi ǒrrin. ok m*æ*llti. h*er*ra. seait. her er vatt*r*iꝗ hu*er*su ek hef*ir* þeonat Romu*er*ium. En*n* Aristobolus er þ*er* haf*i*t h*er* i hǒpt*u*m. stalz or ho*n*dǔ*m* ydr ok flydi. Nu dæm*i*t h*er*ra míllu*m* vár. sem þ*er* vilít. Engín v*ar* s*ua* rikr 10 edr mattugr at h*ann* gieti skilit f*ra* vinattu m*ed* Pompeiu*m* medan h*ann* lifdi. Keisarin*n* bauđ ho*nu*m i Íudea þ*at* tign*ar* nafn sem h*ann* uilldi vnd*ir* b*yskupi*. H*ann* setti h*ann* hofdingi*a* yf*ir* Íudeam. ok skylldi h*ann* efla allar b*orgir* at veꝺiu*m* ok uigiu*m*. Hircanus skylldi v*era* 15 hæstr keꝗí m*adr*. ok b*era* þo æ*cki* k*ongs* nafn. Keisarin*n* setr jarl yf*ir* Syriam. Pompeium Sextu*m*. son Pompeíus Magnus. dott*ur* son sin*n*. en*n* rekr Krassum f*ra*. Ant-ip*atr* setr Phasellu*m* son sin*n* yf*ir* man*n* í Ier*usa*lem. En*n* Her*o*dem aꝗan son sin*n* setr h*ann* yf*ir* Galileam. 20 ok v*ard* h*ann* mikill m*adr* i þe*i*m h*er*udu*m*. Ein*n* mikill vikíngr la æ þe*i*m h*er*udu*m*. ok g*er*di m*art* illt. H*er*odes for at ho*nu*m. ok d*rap* þa alla. ok v*ard* h*ann* af þ*ui* miok agięt*r*. Phasellus brodir h*ans* hugsar at v*era* æ*cki* oagięt*a*rí. Nv af þ*essu* ollu 25

---

[2] *Oversk. i B:* Af Antigonus. Capitulum; *mgl. i C.* [3] kom] kemr, *C.* [6] syndi] keisaranu*m*, *tilf. C.* [9] hǒptum] en hann, *tilf. C.* [11] med Pompeium] Pompei, *C.* [18] enn-fra] *Denne sætning findes hverken hos Jos. eller i Hist. Schol. og er vistnok tilföjet af Brandr Jónsson selv.* Krassum *må i altfald være urigtigt, måske fejlskr. for* Kassium? [23] honum] med sína sveít, *tilf. C.*

vard Antipatr virdr i landinu sem kongr. Enn æcki fyrir þui var hann þess minní vínr. edr otraustari Hircano. Nu af þessu varo enn nockurír þeir hans ofundar menn er toldu þat fyrir Hircano. at Antipatr ok synir
5 hans sæti yfir sæmdum hans. ok þeir uęri meira metnir enn byskup. Hircanus yfiz af þessu med þa. ok stefnir Herode til sín. at suara sǫkum fyrir sik. Herodes hafdi med ser bref Sexti jarls. er budu at byskup skylldi æcki þyngia honum. helldr lína. ok vrdu þessar
10 sakir at óngu. Ok litlu sidaʀ er Herodes gerr af iarlinum hófdíngi yfir herskap hans. hann minníz þa Hircaní byskups. ok mundi þa sárliga hefnt honum hafa stefnunnar. ef eigi hefdi hans uilia nídr brotít fadir hans edr brodir.

[XXVI.]

15 ## Fra fyrirburdum er vrðu fyrir dauda Julíj.

Næst þessu vrdu þau tidíndi i Roma borg. at drepínn var Julius Cesar med væl þeirra Bruti ok Kassi. hann hafdi þa verit hofdíngi yfir heiminum allum. íij. ár. ok víj. manadi. Þa hafdi Romueria riki stadít vndir
20 kongum‖ᵃʳᵃcc. xl. ok íj. ár. enn vndir consulibus cccc. 625
lx. ok ííij. ár. Julius var þa half sextogr at alldri ok vetri meíʀ. Hann var sidan. brendr. ok vpp reistr a torgí steinn hæʀʀ er Mendicus heitir xx. feta hær. ok

[7] at] ok, *C.* [11] hófdíngi] *Mgl. i C.* hans] hofdingia, *tilföjer C.* [12] þa] hafa, *tilf. C.* [15] *Overskr. i B:* Af drapi Julij. Capitulum; *mgl. i C.* vrðu] *Sål. A.* [18] hann] *ok, C.* [23] Mendicus] *Sål. ABC. Jvfr. angående dette sted Hist. Schol. (Venetiis 1729, s. 562):* Statuit autem populus in foro solidam columnam lapidis Numidici viginti prope pedum, super quam tumulatus est, quæ & Julia dicta est; *endvidere de sidste kapp. af Suetonii Julius Cæsar.* xx] *Sål. B; mgl. i AC.*

kallaz Petra Julíj. Þar er aska Julíj. iknappinum vppí. Hundradi daga fyrir dauda Julíj. flaug ellding sua nær likneski Julíj i Roma borg. at laust or stafinn c. or nafni Cesaris. hina næstu natt adr hann dæí. lukuz vpp allír gluggar a herbergi þíj. er hann suaf í. ok liop hann 5 ut or huiluɦi. ok þottíz æcki uita hui gegndi. Þann dag var honum fengit bref þat. er honum sagdi fyrir dauda sinn. Annan dag synduz ííj. solir a hímní. ok gangaz at motí. ok mäetaz. sua at ein vard or þrímr. ok þyddu þat sumir ííj. riki mundu vera. ok vndir einn hǒfdíngia 10 mundu koma sem sidan vard. Sumir trudu þui er sannara var. at þess tilkuama mundi nalgaz. er bædi var þreɦr ok einn. ok eínvalldz kongr er yfir allum heímí. Næst þessu ferr Cassus aptr i Syriam. þar sem hann hafdi iarl yfir verit. ok dregr her saman imotí Augusto. 15 ok Marko Antonío. Hann heímtir xx̂x. punda sylfr i skatt af Iudeis. ok var skiotaztr i þessu Herodes. ok fær honum c. punda. Cassus leggr her mikla víngan imoti. Herodes byz til ferdar ok bardaga med honum. Enn Cassus heítr honum riki yfir Iudea. 20

[XXVII.]

Her segir af þeim Malko ok Herodem. Capitulum.

Malkus het sa madr er var med Herode. hann uilldi hefia sik til kenní mannz skapar. hann setti rád

[4] næstu] *Mgl. i AB.* [9] þrímr] þrím, *A.* [10] ííj] þrenn, *C.* [13] þreɦr] þreɦ, *A.* [16] xx̂x. punda] septingenta talenta, *Hist. Schol., der dog ellers bliver nöje fulgt her.* sylfr] silfrs, *C.* [21] *Overskr. i B:* Af Malko er sik villdi hefia til kennímannz. [22] Malkus-er] Sa madr er nefndr er Malkuss het. hann, *C.* [22-23] Malkus-Herodem] *Dette stykke er taget efter Hist. Schol., men navnene er forvekslede. Ifölge den (s. 562.) opholdt Malicus, som han kaldes der, sig hos Hircanus og vilde forgive Herodes's fader, Antipater, hvilket også lykkedes ham.*

til at suikia Herodem med eitri. ok þotti honum sem honum mundi ecki víŋa. ef Antíochus fadir Herodis lifdi. at suikia Herodem. Nu hôfdu menn grun a honum vm fiðrrád. Herodes berr þetta a Malkum.
5 Enn hann afsakar sik alla vega. Herodes skrifar nu til Cassum. ok segir honum suikín. Enn Cassus bidr hann lata koma suik suikum imoti. hann hafdi ꝯ. manna er hann sendi til illgôrda. ok spordu þeir sik til engiss illz. Herodes bydr nu Hircano. ok Malko til
10 veítzlu. Þar komu ok illgerda mennírnir. ok bera þegar vapn a Malcum. Hircano fell þat sua nær. at hann fell i ouít. Ok er hann uitkadiz. spurdi hann huerr drepit hefdi Malkum. Einn madr segir honum at þat var bod Cassi. Hircanus svarar. Þat var fridván mer.
15 ok mino riki. er Cassus let drepa umsatar maŋ. bædi minn ok landzíns. Nockuru sidaʀ. sykiz Herodes i Damasco. Plemz brodir Malchi. samnar lidi ok ætlar at Phasello brodur Herodiss. Herodes verdr heill adr enn þetta yrdi. ok ferr hann þegar at Hírcano med fiðlmenne.
20 Varo þa borín sáttmǎl millum þeirra. ok fest med mǎegdum. Herodes atti konu er het Dosides. ok med henne son er het Antipatr. Hann fær sonar dottur Hírcaní. er Maríanne hét. ok vann hann þat til at hann tok umskurdar skírn. Herodes hafdi ix. konur
25 ok átti med víj. bôrn. ok þarf her fá at nefna. Antipatr var ellztr. Alexandrum. ok Aristobolum med Marianne. Antipas. Philippus ok Archilaus.

Enn er Kassus var drepinn. ok Antigonus. kom i

[3] at suikia] ef hann suiki, *C.* [10] þar-ok (¹)] Ok nu komu þar, *C.* [17] Plemz] *Eller* Plemr, *AB; usikkert i C.* Felix, *Jos.;* Phenix, *Hist. Schol.* [20] Varo þa] Ok nu ero, *C.* [21] Dosides] Dosidis, *C.* [23] hét] hétt, *A.* [26] med] vid, *C.* [27] *Uden ny udgang i ABC.* [28] Antigonus] *Sål. alle hdskr., men fejlagtig for* Antonius *(jvfr. også straks nedenfor og Hist. Schol. s. 563).*

Syriam. kiǫra hofdíngiar Gydinga. fyrir honum. at Herodes ok Phasellus brædr dragi rikit vndan honum. ok Hircano. sua at hann hafdi æcki meira af enn nafn eítt. Herodes kemr ok þar. ok fylgir sínu mæli med fegiofum. ok minnir hann á huersu fadir hans gerdi 5 honum mikla víngan. Nu orkar Antoníus eínardar ordz a Hírcanum. ok spyrr huerír þar værí mestir skörungar ok bezt til fallnir at styra rikínu. Hircanus svarar. Satt skal til segia. at þat ero þeir brædr
626 synir Antipatris. Herodes. ok || Phasellus, Antoníus 10 tok þa þui val. ok setr þa brædr fiordungs höfdíngia. J þenna tíma kom Pacatus kongr Parthorum austan yfir Eufraten. Lisanías systurson Antigoní. kemr a hans fund. ok bydr honum ↀ. punda. ok c. meira til þess at koma Antigono til rikissíns. Nv feʀ 15 Pacatus kongr til Ierusalem. ok ætlar at uínna borgína. Enn Phasellus veʀ borgína. enn Herodes hallína. ok vann kongr borgína. sua at hann komz ínn i hana ín diebus pentecosten. ok leita menn þa vm sættir. Antigonus uíll ecki aꝥat. enn kongr dæmi einn vm þeirra 20 mál. Þenna kost taka þeir Phasellus ok Antoníus. ok Hírcanus. Enn Herodes vill æcki or hallínní. ok velldr þui mest Marianne kona hans. þuíat hon bad hann alldri trua Pacato Partha kongi. Varo þeir nu badir handteknir. Hircanus. ok Phasellus. Ok er Her- 25 odes fregn þetta. leyniz hann brott ok i Idumeam til frænda sinna. ok let fara fyrir konu sina ok börn. enn hann giǫtti bakslaga. Ok er sagt at Iudeí. ok Parthi bördu z med hann a l͞x. (m) skeida. ok fekk Herodes þar

[4] kemr] kem, *A.* [11] setr] hann, *tilf. C.* [12] Pacatus] Pachorus, *Jos. & Hist. Schol.* [21] ok Antoníus] *Sål. alle hdskr. Dette kan dog næppe være rigtigt, da Antonius ifölge Jos. & Hist. Schol. var rejst tilbage til Rom förend dette skete.* [28] at] þeir, *tilf. C.*

sigr. ok þo miók at vlikíndum. Þar lætr Herodes gera einn kastala miok sterkan. þann kalladi hann Herodiam. af sinu nafní. Hann setr lid sítt i þann stad er Masada heitir. vndir giętzlu brodur síns. En hann ferr i Arabes
5 til frenda síns. Pacatus kongr ok Parthi skípa Antigonum yfir Iudeam. ok honum i hendr Hircanum. ok Phasellum bundna. til kuala seliandi. Antigonus gengr at Hírcano bundnum ok bítr af honum eyrun. sua at þadan fra matti hann alldri fornir færa. þuiat engín madr
10 fornfærdi vanadr i Moyses lögum. Enn Phasellus uilldi æcki þola harmkuæli. hann hafdi lausar hendrnar. ok reisti vpp stein einn. ok let sidan fallaz a ofan. ok lystr höfdínu a steíninn sem fastaz. ok brytr allan hausinn. hann mælti adr en hann do. Gladliga deyr
15 ek. þuiat ek veít. at Hircanus brodir minn man hefna mín. Þat er sumra manna sögn. at Hírcanus væri drepínn. sua at Antigonus. gordi med yfirbragdi. at hann skylldi græda. Enn hann létí þa hella æitri i eyru honum. Enn hítt er saꝥara. at hann sendi hann
20 Parthis. ok var hann þar hafdr at spotti. ok augabragdi.

[XXVIII.]
Er Herodes var coronadr i Roma borg.

Enn er Herodes fretti dauda brodur síns. byr hann ferd sína i Romam ok sua huatliga. at huarki lætr hann hepta sik. seouar grimd. ne suala vetrar. Hann

---

[1] þo] *Udelader C.* [6] yfir—ok([1])] *Mgl. i C.* [7] seliandi] *Mgl. i C.* [9] fra] af, *C.* [15] Hircanus] *Sål. ABC, men fejlagtig for* Herodes *(Hist. Schol. og Jos.)* [17] sua] þuiat, *C.* [20] ok augabragdi] *Udeladt i C.* [21] *Overskr. i B:* Er Herodes fretti dauda sins brodur. *Åben plads for overskr. i C.*

kom til Romab*orgar*. ok tiar f*yrir* Antiocho mal sín. En*n* h*ann* flytr þ*at* f*ra*m vi*d* senatores. at h*ann* sé gǿrr k*ong*r yf*ir* Iudéé. Ok nu var h*ann* coronadr millu*m* þ*eir*ra Augusti ok Antoníj. ok sendr sidan i Íudeam. ok íj. hǿfdíngi*ar* med h*onu*m. Ventidius. ok Silo. at 5 setia h*ann* aptr i rikít. Ok þeg*ar* e*r* þe*ir* ko*m*u þ*ar*. send*ir* Antigon*us* mikít fe Silo. ok duelz nu at íǿrín med Antigonu*m*. En*n* þ*eir* setiaz vm Ier*usa*lem. En*n* sak*ir* vista leysis. ok vet*rar* uurdu þ*eir* at ríufa vmsatína. ok fo*r*o sum*ir* j Idumeam. edr oꝵ*ur* herud. H*er*o- 10 des f*er*r at eínu*m* vikingi. ok ellti h*ann* a fiǿll. ok i nǿckurn helli. H*er*odes let gora ellda stora ute f*yrir* hellis dyrunum. *ok* hellt j helliꝵ reykínu*m*. Þ*eir* kollodu ur hellínum. ok v*ar* þ*ar* f*yrir* ein*n* gamall m*ad*r. med víj. so*nu*m s*inu*m. ok kono. h*ann* kallade a H*er*odem 15 *ok* mǽllti. Eigí uilium v*er* reykiaz in*n*e. sem illdyre. ok æ*c*ki un*n*um v*er* ydr gamans af at hogg*ua* oss. H*ann* stendr i hellís dyrunu*m* *ok* kallar h*ann* þangat

627 hin*n* ellzta son sín*n*. ok ‖ hǿɢr h*ann* þeg*ar* bana hǿɢɢ. ok s*ua* huern ept*ir* aꝵan. ok sidarst konu sina. ok at 20 lyktum. lagdi h*ann* su*er*dinu igegnu*m* sealfan sik. J þe*n*na tíma v*ar* Antoníus i Athenís. ok f*e*rr Herodes a h*an*s fund. at tia h*onu*m væl ok lausung Silonís. En*n* medan H*er*odes v*ar* a b*r*ottu. þa vill Íosíppus vn*n*a s*er* frægd*ar*. af brod*ur* hefndunu*m*. ok f*er*r ti*l* ok berst med 25 Antigonu*m*. ok v*er*dr Iosipp*us* sig*ra*dr ok halshoggín*n* af Pappio. hǿfdingia Antigoní. H*ans* likam trad Antigonus vmylldan vnd*ir* fotu*m* ok sporu*m* til hads ok spottz.

---

[1] Antiocho] *Sål. ABC i stedet for* Antonio (»primoque causam viæ exposuit Antonio«, *Hist. Schol.*) [8] þeir setiaz] nv setiaz þeir, *C.* [14] ur] *Sål. AB;* or, *C.* [23] at tia] *ok* tiar, *C.* [24] Íosíppus] ippus *fuldstændig udraderet i A, men udfyldt efter BC.* [25] frægdar] nockurs, *C.* [25] berst] *Sål. A.;* med] vid, *C.* [26] vnd*ir*] *med*, *C.*

Nu send*ir* Antoníus m*ed* Herode. þ*ann* hôfdíng*ia* er Sessíus het. ok mæta þ*eir* Papio a veg. ok drapu h*ann*. Sid*an* setiaz þ*eir* vm Ier*usalem*. ok sitia vm h*an*a v. manadi. Romu*er*iar komuz i b*or*gina ok eira þ*ar* ôngu.
5 ok drepa þar bædí kon*ur* ok karla. vnga ok gamla. Antigon*us* krypr þa ti*l* fota Sessio. þ*ui*at h*ann* hafdi sik min*n*r *fram*m*í* vm dráp Gydínga. ok villdi helldr lina þ*ei*m. Sessi*us* spott*a*r Antigonu*m*. ok kallar h*ann* sem *kon*u ok lætr sidan fiot*ra* h*ann*. Þa eɢiaz æ allt
10 lidít. at komaz i Salomons must*er*i. ok sea bunad þ*ess* ok dyrdír er miklar sog*ur* ge*n*gu f*ra*. Herodes sv*arar*. Þ*ess*i sigr er v*er*rí en*n* vsigr. ef v*er* rænu*m* nockuru. ę*dr* saurgu*m* þ*en*na hín*n* helga stad. ok f*yr*ri mu*n*u*m* v*er* reyna m*ed* oss. huat í g*er*íz. helldr en*n* þ*er* rænít
15 must*er*it. Sessius hafdi Antigonum bundin*n* m*ed* s*er*. ok fær*ir* h*ann* Antonio. En Antoníus fær*ir* þeg*ar* ôxi i hof*ud* h*onum*. er þ*eir* fínnaz. Nu er H*er*odes full-komíꝗ i r*ik*i. æ iiij.[da] ári f*ra* þ*ui* er h*onum* v*ar* k*ongs* nafn gef*i*t i Roma b*org*. Ok er nu r*ik*it vtl*en*dt vordit
20 y*fir* Gydíngu*m*. ok or ætt þ*eir*ra sem forspær hofdu visat til at v*er*a mundi. þa er Ies*us* K*ristr* væri borin*n*. Þetta f*r*egn Hírcanus. ok kemz nu i b*r*ott fra Parthis. ok til Herodis. ok setti H*er*odes h*ann* aptr i b*ysku*ps tign sína. vtan þ*at* at h*ann* fórn færdi æc*k*i.
25 Þ*ess*u næst g*er*diz metnadr milli þ*eir*ra Marían*n*e *kon*u Herodis. ok Salome syst*ur* h*an*s. Sagdi Saloma at ho*n* pýttiz. en*n* Marian*n*a bra Salome kynsmæd. Saloma letr nu f*yrir* brod*ur* s*inum*. at h*ann* lati drepa Hírcanu*m*. ok seg*ir* at h*ann* eignadiz rikít vndan h*onum*.

---

[1] Herode] Herote, *A.* [2] Sessius] Sosius, *Hist. Schol. og Jos.* [5] karla] karlm*enne*, *C.* [8] þeim] *Herefter er omtr. én linje ulæselig i C.* [11] fra] af, *C.* [13] ok] þ*uiat*, *C.* [25] *Uden ny udg. ABC.* [29] h*onum*] Herode, *C.*

Mariann*a* v*er*dr nu reid med dráp frænda síns. Jonathas het brod*ir* h*en*nar xvíj. vet*ra* gamall. h*ann* setr H*er*odes i b*ysku*psdǽmít til satta med *kon*u sína. Dosidem eliu h*en*nar rekr h*ann* brott. ok Antip*at*rem son sin*n*. ok skylldu þau alldri koma i I*erus*alem ne*m*a íij. hatidír. 5 Saloma rægdi Jonathan vi*d* kong. ok kuad h*ann* þa vilia draga r*ik*it vnd*ir* sik. ok fyr*ir* þ*at* lætr H*er*odes drepa b*ysku*pinn. Þ*u*i næst slær ho*n* þ*u*i vpp at M*a*ri-an*n*e vill h*af*a an*n*an man*n* fr*am* hia h*onum*. ok hon hafi latít g*er*a likneskíu ept*ir* s*er*. sem fegrsta. ok sent 10 Antonio ti*l* asta. Sidan f*er*r Herodes a fund Antoníj. at reyna þ*et*ta. H*ann* fær M*a*rian*n*e i h*en*dr M*a*ríto magi sinu*m*. ok Salome syst*ur* s*inni*. ok bad þau drepa h*an*a. adr en*n* h*ann* kiǫmi heím. ef þ*ei*m kǫmí nockurar iartegn*ir*. Nu duelz heimkuama h*ans*. ok iartegna 15 sendíng. ok þa seg*ir* M*a*rítus M*a*rian*n*e hu*a*t etlat v*ar*. H*er*odes kom heím. ok eina natt *er* h*ann* la i fadmí konu sin*n*ar. þa sp*ur*di ho*n* med gratí. hui h*ann* villdi rada h*enne* dauda. En*n* k*ong*r sprettr vpp. ok f*er*r ti*l* syst*ur* sin*n*ar. ok sp*y*rr h*an*a hu*er*íu gegndi er M*a*rian*n*e 20 528 uissi rada g*er*d þ*eir*ra. ho*n* sv*a*r*ar*. Marítus ‖ mín*n* sagdi h*enne*. h*ann* m*ælltí*. Mu*n*u æ*ck*i þau endímí a v*er*a at h*ann* liggi med h*enne*. Efalaust mattu þat f*yrir* satt h*af*a. Ok þeg*ar* lætr h*ann* drepa mág sin*n*. ok konu. Ok eptir un*n*it þ*et*ta v*er*k ok reidi ran*n* af 25 h*onum*. þa idraz h*ann* *sua* miok ok harm*ar*. at h*ann* fǽr þ*ar* af uítleysi. langa stund. þ*u*iat h*ann* vn*n*í

[3]—[4] Dosidem—brott] rekr h*ann* brott Dosidem eliu h*en*nar, *C.* [5] ne*m*a] vtan, *C.* [10] sem] *Hermed slutter det første blad i AM. 229 fol.* [12] Maríto] *Sål. AB på grund af misforståelse. Hist. Schol., som forfatteren dog følger her, nævner ikke navnet* (»Mariannem sub custodia viri Salome collocans«), *men hos Jos. (XV. 7) hedder han Soëmus.*

engum manni iafn mikit sem Maríanne konu sinní. Enn er af letti hans meíni. tok hann aptr til sín Antipatrem. ok modur hans. Enn sonu þeirra Marianne sendir hann í Roma borg til skola. at nema þar bok-
5 frædí ok íþrottir.

[XXIX.]
Fra Augusto keisara ok Herodem. Capitulum.

Nu verda stortidindi med Actum. mikil orrosta millum þeirra Augusti. ok Antoníj ok sigradiz Augustus. J þeim bardaga var æcki Herodes. þuiat Antoníus ok
10 Kleopatra drottníng. hǒfdu sent hann moti kongi af Arabia. ok uilldi hon taka vndir sik þess riki sem sigradr yrdi. ok adr hafdi hon rægt hann med Antonium Marcum. ok kom þat fyrir ecki. Enn at sigradum Antonío. ok Kleopatra hafdi drepit sik sealf. kemr Au-
15 gustus med eyna Rodum. Ok er Herodes fregn þetta ferr hann a fund Augusti. ok leGGr af ser kongs skrud. ok gengr fyrir keisaraꝤ sem einn riddari. ok kuedr hann. ok mælltí. Med gengr ek þer herra at ek var traustr uín Antoníj. ok þat skylldir þu hafa reynt vid
20 Actum ef ek hefdi þar verit. ok þo senda ek honum bædi vapn ok uístir. ok þat uillda ek at hann hefdi drepit eitr pǒdduna Cleopatram. er rót ok uppspretta var allz vfridar yckar imillí. Enn nu er ek yfir kominn. ok væntandi af lifs ok líma. KeisariꝤ svarar.
25 Heill ser þu. ok halldinn at lífi ok limum. ok riki þinu. ok enn skaltu nockuru meira hafa at styra fyrir þina

---

[6] *Overskr. i B:* Af þeim mykla bardaga er vard med, *og der er ikke plads til mere, hvilket viser, at overskrifterne i dette hdskr. er skrevne senere end selve teksten.* [15] med] vid, *B.* Rodum] Rodun, *A.*

stadfesti. ok trulyndi. Keis*a*rin*n* skund*a*r síꝥí f*er*d til Egipta l*a*ndz. ok hef*ir* Herodes stiorn f*yrir* h*er*ínum. J þ*eir*ri f*er*d bírtiz imorgu*m* man*n*raunu*m* ok bardǫgum uítzka Herodis. ok harddrægi. Nu at daudu*m* Antonío. ok Kleopatre badu Romu*er*íar. at aukít væri 5 riki H*er*odis. ok leggr keisarin*n* med þ*an*n lut r*ik*is er Cleopat*ra* hafdi tekít. ok T*ur*ciam. Þar let H*er*odes g*er*a b*or*g. er h*ann* kalladi Šerateam til uirding*a*r keisaranu*m*. h*ann* let ok g*er*a k*on*gs h*er*b*er*gín Ascalone. ok þadan af v*ar* h*ann* kalladr Ascaloníta. þ*u*iat h*ann* 10 v*ar* Idumeus at mod*ur* ætt. en Arabs at fa*d*ur ætt. Keis*arinn* gaf h*onum* cccc. m*ann*a til fylgd*ar* aluapnadra. h*ann* let gera ij. t*ur*na sterka. i Ier*usal*em. ok kalladi aꝥ*an* Antoniam. en*n* an*n*an Ag*r*ippam. H*ann* lét ok g*er*a ein*n* ara edr orm. ok setia yf*ir* hlid j Salomons 15 must*er*i til tign*ar* Romu*er*iu*m*. h*ann* g*er*di ok kastalan*n* Herodiam. ok i þ*eir*ri v*ar* h*ann* grafin*n* sidan. Morg on*n*ur uígi gordi h*ann* i l*an*dínu. ok engín v*ar* sa stadr i h*ans* r*ik*i. er æc*k*i uattadi med nock*ur*u h*ans* uírding. h*ann* pryddi í morgu*m* lutu*m* Salomons must*er*i. 20 Ok er h*ans* virding ǫk riki skeín med þessu*m* bloma. k*om*u s*ynir* h*ans* f*ra* skola. ok v*ar* Alexandr ordin*n* hín*n* mesti málsnilld*ar* m*ad*r. Þ*eir* kuangaz ok fær aꝥ*ar* dott*ur* Salome en*n* aꝥ*ar* dott*ur* k*on*gs af Arabia. *ok* nu þ*ot*tuz þ*eir* v*er*a algoru*ir* m*enn*. ok leíta 25 med fǫd*ur* sin*n*. at h*ann* skipi þ*eim* nockut riki. þ*ui*at þ*eir* þ*ot*tuz til komn*ir* sak*ir* mod*ur* ættar. Herodes bregdz reidr m*ed* þ*et*ta. þ*u*iat h*ann* vill Antip*at*rem hin*n* ellzta son sin*n*. setia i rikit ept*ir* sik. h*ann* berar þ*et*ta mál a þinghi eínu at Antip*at*r s*ka*l 30 629 k*ong*r v*er*a ept*ir* h*ann*. ok fyr*ir* þ*ess*a sa*k*. sitia ‖ þ*eir* um fiǫrrad vi*d* h*ann*. Ok er H*er*odes v*ar*d varr vid

[7] Turciam] *Sál. AB for* Traconitidem *(Hist. Schol.)*
[24] k*ong*s af Arabia] Regis Cappadociæ, *Hist. Schol.*

þ*et*ta. rekr h*ann* þa b*r*ott f*ra* s*er*. ok f*a*ra þ*ei*r til keis-
arans. ok segi honum osoma Herodis. ok ropadu h*ann*
sem mest mattu þ*ei*r.

[XXX.]
Er fæddr var d*r*ottin vaʀ Iesus Kristr. ok
5 af Herodem.

A þessum tíma vrdu þau hín hæstu tidindi er i heím-
ínum h*af*a vordít. at fæddr v*ar* d*r*ottinn vaʀ I*esus*
K*ristr*. græ̋dari allrar u*er*alld*ar*. a odru ári hins fiorda
tig*ar* rikíss Augustí. ok xx[ta]. ok xvij[da]. Herodis. ok xx[ta]. ok
10 viij[ta]. ept*ir* dauda Cleopatre. ok Autoníj. ok þ*an*n sama
vetr komu Austrvegs k*on*g*ar*. ept*ir* þ*ui* sem guðspiollín
uatta. Nu med þ*ui* at þ*ess*ir uisínda m*enn* k*om*u æcki
til h*an*s sem þ*ei*r hofdu h*onum* heitít. ok h*ann* fretti
spár þ*ei*rra Simeonis ok Anne. þa er sæl Maria færdi
15 sinn blezada son til must*er*is. í hugadi h*ann* miok. ok
hugdi þ*an*n sueín mundu fæddan til þess. at taka rikit
vndan h*onum*. ok s*onum* hans. Ok er h*ann* valkadiz i
þessu. k*om*u h*onum* bod Augusti keis*ar*a. at h*ann* komi
a h*an*s fund i Roma b*org*. ok suarí f*yrir* sik vid s*onu*
20 sína. h*ann* duelr ecki þessa f*er*d. Ok er h*ann* kom i
Ciliciam. frett*ir* h*ann*. at Tharsis b*orgar* m*enn*. hafa
flutt þadan Austrvegs k*on*ga a skipum. ok þau skip lét
Herodes aull brenna. Nu kemr h*ann* i Roma b*org*. ok
er nu þíngat vm mal þ*ei*rra fedga. ok fellr sá domr a̋
25 af senatorib*us*. at þ*ei*r brædr skylldu v*er*a lydn*ir* fedr
sínu*m*. ok lata h*ann* s*ua* skipa l*on*dum ok r*ik*is stiorn

---

[4] *Overskr. i B*: Her segir af þui vor herra var fæddr. [14] Simeonis] *Det sidste s skrevet ovenfor linjen i A.* [23] kemr] kem, *A.*

sem h*onum* likadi. Nu f*oro* þ*eir* allír heím i Ier*usa*lem. ok stefn*ir* Herodes þíng. ok lætr þar vpp lesa bref þau er a v*ar* sættar gðrd Romu*er*ia. ok Iudei skylldu æ*ck*i þ*ur*fa til þ*ess* at snugga. at nockurn tima komi vnd*ir* þa k*on*gdómrin*n* Herodes skip*ar* ok ecki b*ysku*pin*n* ept*ir* ættgang. edr lðgu*m* Gydinga. H*ann* tekr ok allan b*ysku*psskrudan*n*. *sua* at engi b*ysku*p ma sitt embætti fremía. Sliku ollu hellt Archilaus. ok Romu*er*íar ept*ir* h*ann*. Herodes let ok bren*n*a allt ǽtt*ar* tal Gydínga. at æ*ck*i syniz h*ans* ætt suíuirdlig hia þ*eim*. h*ann* þickiz nu fullko*m*iꝧ v*er*a i rikínu. H*ann* lætr þa samna saman ǫllu*m* sueínu*m* i Bethléém. ok h*en*nar h*er*udum. tuęuetru*m*. ok uetrgomlum. ok yngrum. þ*uiat* þ*ett*a allt v*ar* aꝧan vetr. en*n* Austrvegs k*on*gar komu nærí iafnlengdin*n*í. ok let d*r*epa þa alla á einu*m* degi. Nu *sua* sem h*ann* g*er*di m*ar*ga konu sonlausa let h*ann* aumligha sina s*onu*. þ*uia*t af slægd Antip*at*ris vrdu þ*ei*r grunadír vm suik rædi vi*d* fedr sin*n*. K*ong*r rit*ar* til Augustum keis*ar*a. ok telr m*ar*g*ar* sak*ir* a s*onu* sina. Augustus keis*ari* send*ir* m*enn* sína íj. er hetu Satorníus. ok P*ro*mínus. ok bydr þ*ei*m at stefna þíng. ok H*er*odes láti refsa s*onu* sina. ok nu v*ar* *sua* gðrt. Ok at prouadu þ*es*su mæli. *er*o þ*ei*r dæmd*ir* vtlæg*ir*. ok þo æ*ck*i dræp*ir*. H*er*odes lætr setia þa íiarn i Sebasten. ok þionostu m*enn* þ*ei*rra. ok ein*n* þ*ei*rra þoldi æ*ck*i pislina. ok seg*ir* Alexandru*m* h*af*a bodit s*er* mikit fe ti*l* at b*er*a eitr j dryck Herodis. ok sa er meíta skylldi skeɢ h*ans* seg*ir* at Alexandr hafi bodit h*onum* fe til at skera a barka H*er*odís. ok enga l*an*d stiorn mætti eíga vnd*ir* þ*ei*m er lita leti hæru sína. Nv æsiz reidi k*ongs*. ok

[20] Satorníus] Saturninus. *Jos.* Promínus] Peanius, *Hist. Schol.*, *Jos.* *(De bello Jud. I. 27.) anförer to foruden* Saturninus, *næmlig* Pedanius *og* Volumnius.

gerir þegar menn til at lata drepa sonu sína. ok grafa
i kastalanum Alexandro. hia Alexandro modur fedr
s ínum¦ Nu skipar kongr Antipatrem son sinn næstan 630
eptir sik. Antipatr uar miok vþockadr af allu folki
5 fyrir sakir dráps brædra sinna. ok sua af fedr sinum.
enn hann er honum vhægr imotí. fyrir þat er hann
fæddi upp sonu þeirra Alexandri ok Aristoboli. ok feck
þeim god kuanföng. Börn Aristoboli varo þau Herodes
Agrippa. ok Herodia kona Philippi. ok hyGr Antipater
10 at kongr muní vndir þau draga rikít. Kom hann þa
þui til leidar at oþockadiz med þeim brædrum. Herode
ok Ferota. ok stöckr Ferotas or landi. ok byGir eignír
þær er hann attí fyrir utan Iordan.

[XXXI.]

Her segir af sott Herodes kongs
15 ## ok af dauða hans.

Nv ferr ok Antipatr or landi til Romam. at vuília
feðr síns. med radum ok vndirgrepti med hann.
en hann skipadi sinum monnum at lata koma eitr i
dryck Herodis. Enn medan hann er i Roma borg deyr
20 Ferotas. Enn kona hans verdr reid ambatt sinní. ok
slær hana. hon liop i brott. ok segir Herode eitr
suikín. Herodes stefnir til sín brodur konu sinní. ok frettir
hana eptir vm æítr dryckinn. Hon svarar. Þa er
bondi minn. enn brodir þinn. lá i bana sott sinní.
25 baud hann mer at slá nidr eitrínu. at æcki reyndiz
brodurlig suik a honum. Ek gordi sua. þuíat ek var
rædd med ydr. En þo vardueítta ek nockut af. Selr

---

[12] Ferota] Feroras *kaldes han i Hist. Schol. og Jos.* [14] *Overskr. i B:* Af Antiphoro (!) capitulum.

þa fram*m* ke*r*it er æitrít *v*ar í. Ok litlu sidaʀ deyr
ho*n* Med fleiru*m* san*n*índu*m* gat ko*ng*r p*r*ouat þes*s*i
suik. vi*d* Antip*at*rem son sin*n*. Ko*ng*r sendir ept*ir*
Antip*at*re. ok er h*ann* kemr heím. stefn*ir* He*r*odes
k*ong*r þíng. ok be*r*r suik ꝏ son sin*n* med uitnu*m*. Þar
*v*ar vi*d* Varus Jarl af Syrl*an*di. ok dæmdu þe*i*r Varus
Antip*at*rem sekan ok vtlægan. En*n* badu He*r*odem þo
æc*k*i drepa h*ann*. Herodes let þa setia h*ann* í iarn i
kastalanu*m* Iericonta i dyflizu. ok h*ann* let leita at
þe*i*m fleirum. er i suikrædu*m* hǿfdu ue*r*ít med h*onum*.
ok ætladi þe*i*m hardar kualir. Ok þa *v*ar h*ann* lostin*n*
af ɢ*ud*i leidilig*r*i sott. h*ann* hafdi þa mikla mædíng ok
eínkan*n*liga vm sona drápit ok konu. H*ann* *v*ar þa
lxx. at alld*r*i. J Ier*usa*lem *v*aro íj. agiꝑt*ir* meistar*ar*.
er hǿfdu m*a*rga skola klerka vnd*ir* s*er*. Ok nu syndiz
þe*i*m tími til *v*e*r*a. at hrínda af s*er* þe*ir*rí tru skǿm*m*.
ok sidar neisu. ǿrn þ*ann* hín*n* gullliga er Herodes let
setia yf*ir* hít æzta hlid i Salomons musterí. Þe*ir* afla
s*er* sueit*a*r. ok briota þe*tt*a nídr. Þe*tt*a likar He*r*ode
s*ua* illa. at aflit reidin*n*ar sig*r*a*r* siukleik likamans.
h*ann* lét þíng stefna. ok kiꝑrdi þa alla b*or*gar me*nn*ína.
En allt folk bidz undan refsing. ok reidi k*ong*s. ok þ*at*
veit*ir* h*ann* þe*i*m. En*n* hinu*m* ollu*m* sem san*n*ír vrdu
at þessu. *v*ar kastat i bꝏl loganda. ok brendír vpp ti*l*
dauds. F*yrir* þe*tt*a tok He*r*odes m*a*rghattada sótt. ok
kualir af ɢudí. f*yr*st f*yrir* sueina drapít ok adra glæpi
sína. likamin*n* brendi vtan kladi ok ove*r*i. en*n* iꜧa*n* ridu
sott. ok sarligr suídi. Grædgi mat*a*ríns s*ua* mikil. at
h*ann* vard alld*r*i saddr. en*n* su ut sott kuidaríns er
alld*r*i létti. Jdrín sullu íꜧ*a*n. en*n* modku*m* for h*ann*
vtan a̋llr. En*n* vm þe*tt*a fra*mm*. liɢɢr særligr siuk-

[15] meistar*ar*] *Er en oversættelse af* Sophistæ *(Hist. Schol.)*

leikr i golu *sua* at þ*ar* rann or græn*n* lôgr. Af þ*essu* ollu lystr miklum þrota i lærín. ok ilendarn*ar*. En*n* eign*ir*n*ar* fulnadu ok funadu *sua* at þær brun*n*u af h*onum*. Kuidrin*n* v*ar* sem belgr blasin*n*. En*n* ofan a
5 þ*etta* h*ar*mkuæli. þa v*ar* su fylan af h*onum* af fua lik-amans. ok andu*ar*pan briostzíns. at engín matti lengi hia h*onum* v*er*a. Allir lækn*ar* þ*eir* sem sa. kuadu þ*at* ôngu*an* mega græda. vtan G*ud*. er h*ann* sealfr lagdi á. H*er*odes hafdi þa en*n* væntíng a sínu lifi. ok let flytía
10 sik vt yf*ir* Iordan. til v*er*msla nock*ur*a. ok lét þar gora ser laug. Ok er h*ann* la i þui vatni. v*ar* *sua* sem h*ann* mu*n*di leysaz sundr i ollu*m* lidun*um*. ok daudi færi á augun. Er h*ann* nu tekin*n* or þ*eir*ri laugu. ok fluttr i Iericho Þa v*ar* *sua* ko*m*ít at af þyt þeonostu m*ann*a.
15 ok illu*m* latu*m*. ôruænt*ir* h*ann* s*er* lifs. ok kallar þa til sin trunadar m*enn* sina. ok bidr þa samna sam*an* Judeis. þ*eim* allu*m* er mest*ir* hôfdíngi*ar* v*ar*o. ok bioda þ*eim* til agiętr*ar* veítzlu. ok villda ek s*egir* h*ann* at Gyding*ar* ætti nockut at h*ar*ma. *sua* at æ*ck*i gleddiz
20 þ*eir* med min*n* dauda. Ok sem þ*ess*ir m*enn* ko*m*u a h*ans* fund. let h*ann* þa alla setia i myrkua stofu. j þ*eim* stad er Yppodromo heit*ir*. K*on*g*r* send*ir* ord Salome systur sin*n*í. ok Alexandro bonda h*en*nar. at þa er ho*n* f*re*ttí dauda H*er*odís. skylldi hon lata d*re*pa þa alla. at
25 æ*ck*i fagnadi Gyding*ar* h*ans* dauda.

J þ*en*na tíma ko*m*u bod f*ra* Augusto keisara. at H*er*odes skylldi dæma Antipatrem son sin*n*. hu*ar*t *er* h*ann* uilldi ti*l* dauda edr utlegdar. Vi*d* þ*etta* v*ar*d Herodes míok gladr. ok bad fa s*er* epli ok kníf at flysia.
30 þ*ui*at h*onum* þottu epli eínk*ar* god. Ok þa er h*onum*

---

[1] golu] *En oversættelse af det latinske* abdomen *(jvfr. Jos. De bello Jud. 1, 33).* [6] briostzíns] *Utydel. i A, men synes fejlskrevet* briotzíns. [22] Yppodromo] in Hippodromo. id est in Carcere Circii, *(Hist. Schol.).* [25] *Uden ny udg. i AB.* [29] Herodes] Herotes, *A.*

þottu v*erkir*nír fastaz at s*er* ganga ok hnðri for at h*onu*m. þ*ot*tiz h*ann* allr mundu sprínga. Seez h*ann* þa v*m* at engín væri s*ua* næʀʀi at h*ann* mætti stðdua. rekr nu knifínn *fyrir* briost s*er* med hægri h*e*ndi. En*n* Aciabus systrungr h*ans* tok hðndína. ok stðduadi. Ok m*ed* þ*etta* 5 u*a*rd op mikít. ok hareysti. ok ætladu men*n* at k*ong*rinn mu*n*di þeg*ar* istad deyia. Antip*at*r uissi hu*at* tidis var. þ*u*iat h*ann* v*ar* þ*ar* geymdr i veggínu*m*. ok bad geymslu m*enn* lata sik lausan. þa v*ar*d H*er*odes v*a*ʀ þ*ess*. ok þotti h*onu*m v*er*ri h*ans* gledi en*n* sin*n* daudi. ok sendi 10 þeg*ar* m*enn* til at lata drepa h*ann*. ok iarda ĩkastal-anu*m* Hírcano. h*ann* skip*ar* þa rikit Archilao næst s*er*. ok skylldi h*ann* þo æ*cki* b*er*a coronu. f*yr*r en*n* h*ann* tæki af Augusto keisara. Fim*m* dogu*m* sidaʀ deyr H*er*odes. halfu*m* fiorda tigi ara. ept*ir* þ*at* er h*ann* tok 15 coronu i Roma b*or*g. h*ann* v*ar* hin*n* mesti skðrungr ok f*ra*m*m*kuęmdar m*a*d*r* vtan l*an*dz. en*n* hin*n* mesti illzku m*a*d*r* ok ogięfu m*a*d*r* iнȝan l*an*dz.

Ept*ir* dauda H*er*odis let Saloma lausa f*a*ra alla þa m*enn* er k*ong*r hafdi m*ǽ*llt at d*r*epa skylldi. Archilaus 20 let g*r*afa h*ann* í kastalanu*m* H*er*ode. med oll*u*m k*ong*-ligu*m* buníngi. ok víȷ́. daga helldr han*n* rikuliga veitzlu ept*ir* fedr sin*n* i erfí. Ept*ir* þ*at* ge*n*gr h*ann* imust*er*it. ok setz i k*ongs* sætít med ǫllu k*ongs* skrudi vtan coronu. ok seg*ir* þo at h*ann* vill æ*cki* lata 25 sik k*ong* kalla f*yr*r. en h*ann* tekr coronu af Augusto. Ok heítr þ*u*i ollu folkí. at v*er*a míuk*a*ri en*n* fad*ir* h*ans*. Ok nu þiggr hueʀ þ*at* er bidr. ok heímt*ir* h*ann* s*ua* folkít vndír sik m*ed* blidskap. ok ept*ir*lætí. Judei villdu b*r*ott koma or b*ysku*pdomínu*m*. þ*ei*m er H*er*odes 30 hafdi i sett. Nu ko*m* pascha aptan*n*. ok skylldi b*ysku*p

---

[4] Aciabus] Achiahus, *Jos.;* Accianus, *Hist. Schol.* [16] skðrungr] skðrung, *A.* [19] *Tildels ny udgang i A.*

færa lamb i fórn. En*n* folkit villdi æ*ck*i ha*f*a ha*ns*
þeonostu. Ok er k*ong*r vissi þ*at*. send*ir* h*ann* ti*l* ein*n*
hofdíng*ia* at sætta þa. En*n* lydrín*n* v*ar* s*ua* akafr. at
þ*eir* særdu hofdingian*n*. Ok er k*ong*r uissi þ*at*. sendi
5 h*ann* til vapnada r*iddara*. ok let drepa af þ*eim* ıx̂. m*ann*a.
ok var f*yrir* latín þeonostan. ok allt hatidar halld*it*.
Nu f*er*r Archilaus til Roma b*orgar*. at fylla tign sina
ok k*ong*dom. H*ann* hafdi med s*er* ᷾raduneyti sítt.
Nicholaum. Tholomeum. ok Salomam syst*ur* sína. ok
10 m*a*rga goda m*enn* ti*l* uitniss b*ur*dar. vm r*ik*iss skipan
fedr h*ans*. Herodes Antipas. ok Philippus bræ̈drn*ir* tia
ok sítt mæl f*yrir* keis*a*ranu*m* Augusto. Keisariɴ bidr
uit*ra* m*enn* dæma vm mæl þeiʀa ‖ bræ̈dra. Archilaus 632
tiar sítt mal. at fad*ir* h*ans* hafdi sett h*ann* istad sín*n*.
15 Antip*atr* kuad fedr sín*n* f*yr*r h*a*f*a* sett sik i rikit. ok
var h*ann* þa heillí en*n* nu sidaʀ sem marka matti. er
h*ann* uilldi tyna sealfum s*er*. En*n* Archilaus hafdi setz
í rikít. ok rutt þ*at* med drapi ıx̂ m*ann*a. allra saklǽssa.

[XXXII.]

Her segir fra sonu*m* Herodis k*ong*s.

20 Keisarin*n* duelr nu orskurdín*n*. ok hugsar hu*a*rt h*ann*
s*ka*l ein*n* setia yf*ir* rikit. edr s*ka*l h*ann* ollum
s*onu*m Herodis skipa nockut len. Ok v*m* sid*ir* skipar
h*ann* Archilao Iudeam. ok Idumeam. ok het h*onu*m
ællu ef h*ann* færi v*a*l med s*er*. En*n* H*er*odes Antipas.
25 hafdi Galileam. Tet*ra*rcham. ok f*yrir* austan Iordan.
En*n* Philippus brodir þ*eir*ra hafdi Traconidem. ok Itur-

[15] Antip*atr*] *Sål. AB, men fejlagtig for* Antipas. [18] ıx̂] *Ser i A næsten ud som* ıx̂. [19] *Overskr. i B:* Er skipt var riki med sonu*m* Herodis.

iam. Ok ept*ir* iiij. manadi f*oro* þ*eir* heim aptr brædr. Archilaus var grím*m*r. ok slikr edr u*er*ri en fad*ir* h*an*s. A f*yr*sta ári r*ik*iss h*an*s kom váʀ h*er*ra de Egipto. Archilaus gordi þ*at* til suíuírdíng*ar* ætt*ar* siɴ*ar*. at h*ann* let laúsa Maríanne konu sina. ok brod*ur* dottur. 5 en*n* geck at eiga Glasure. er átt hafdi Alexandr brod*ir* h*an*s. En*n* sidaʀ Juba k*ongr* i Libia er nu v*ar* daudr. Ok eina natt dreymdi h*an*a. at h*enne* þ*otti* koma at s*er* Alexandr. *ok* m*æ*ll*ti*. Full g*er*t hafd*ir* þu vm bonda eign. þa er þu att*ir* k*ong* or Libía. eɴ nu hef*ir* þu giptz 10 i aɴat sín*n* imína ætt of*yrir*syniu. þ*u*iat ek s*ka*l þik til mín taka hu*a*rt er þu vill edr æ*cki*. ho*n* seg*ir* draumíɴ. ok lifdi íí*j*. nætr sidan.

Archilaus v*ar* opt rægdr m*e*d keis*aran*n. ok stefndr sidan áh*an*s fund. ok v. nattu*m* ept*ir* dreym*ir* han*n* 15 ix. ak*ra* f*r*ida ok fulluaxta. ok stodu vid vx*ar*. ok atu. H*ann* kallar til sín froda m*en*n. ok sp*ur*di. hu*a*t slikt vǽri. Símon sv*arar*. Niu akrar *ero* ix. ær. en*n* yxn eria. ok um snua. ok skipta l*an*di. ok mu*n*tu rikia ix. ær. ok sidan mu*n*tu fíɴa hamíngíu skipti. ok af snuín*n* 20 ǫllu r*ik*i. ok deyia i þuí. S*ua* bar ok til at æ ix.da æri h*an*s r*ik*is. kom h*ann* i Romab*org*. ok v*ar* þa gõrr vtlægr af keisaranu*m*. ok do h*ann* i þ*u*i. Sidan v*aro* yms*ir* hofdingiar sett*ir* yf*ir* Iudeam medan keisarin*n* lifdi. En*n* þa er Augustus keisari hafdi haft einualldz 25 r*ik*i. yf*ir* ǫllu*m* heimínu*m* l. ok víj. ær. deyr h*ann* in Campanía. ok v*ar* iardadr ín Campo Marcio. Tib*er*íus stiupson h*an*s. v*ar* keisarí ept*ir* Augustu*m*. Julia het stíupmod*ir* h*an*s. h*ann* setti ok ymsa m*enn* yf*ir* Íudeam

---

[2] grím*m*r] *De tre første bogstaver i dette ord er bortfaldne i A på grund af et hul i pergamentet.* [14] *Uden ny udgang i AB.* [18] Símon] Essæus genere, *tilf. Hist. Schol.* [23] do] to, *A.*

til skatta heímtu. ok b*yskup*a skipan*ar*. þ*ar* til er
a xij.[ta] ari síns r*ik*iss. sendi h*ann* til Íudeam Pontiu*m*
Pilatu*m*. en*n* sua byriar af h*onu*m at seg*ia*.

[XXXIII.]
Her hefr vpp ok segir fra Tirus k*on*gi ok af
5 Pilato syni hans. Cap*itulum*.

Tirus h*et* k*on*gr ættadr af þ*ei*m þiodu*m*. er Magutiensis
*er*o kalladar. h*ann* v*ar* af b*org* þ*eir*ri er B*er*seik
het. h*ann* kun*n*i v*al* stiðrnu iþ*r*ott. sem þ*ar* er miok
titt. H*ann* reid ein*n* tíma langt ib*r*ott a dyra veidar.
10 Ok eítt kuelld er natt myrkr ban*n*adi h*onu*m veidi
skapin*n*. ok v*ar* þo heidr himin*n*. ran*n*sakadi h*ann*
loptít. ok gǫngu stiarnan*n*a. tid ok tima stundan*na*.
h*ann* vnd*ir* stendr af stiornu gangínu*m*. at ef h*ann*
ætti þa natt samrædi vi*d* konu. mu*n*di af h*ans* blodi
15 getaz sa m*adr*. at radandi mu*n*di v*er*da m*ar*gs folks.
ok h*er*ada. ok stor*um* agiętr. h*ann* v*ar* fiaʀi staddr
konu sin*n*í. er An*n*a het. En*n* han*n* ‖ uilldi æ*ck*i missa 633
þ*ess*a getnadar. h*ann* send*ir* sína m*enn* i næstu b*org*
at fa h*onu*m konu þa sem h*onu*m væri sæmilig til
20 hiabudar. Þ*ei*r hítta a eina mylnu m*ann*z dott*ur*. frida
er Sopila het. ok huildi hia h*onu*m vm nattína. Ok
sidan eptir rettan tíma þadan f*ra*. fædír hon sueínbarn.
En*n* af þ*ui* at þau Tyrus k*ong*r v*ar*o æina nátt a samt
vissi ho*n* æ*ck*i nafn h*ans*. ok matti æ*ck*i af h*ans* nafni

[3] en*n*—seg*ia*] *Hermed forlader forf. for de følgende 6 kapitlers vedkommende fuldstændig såvel Josephus som Hist. Schol. Disse, der udgør en slags* •Pilatus saga•, *støtter sig til andre kilder (jvfr. fortalen).* [4] *Overskr. i B*: Her seg*ir* af þui *er* Pilat*us* man*n*bickian var getin*n*. [7] B*er*seik] *Eller måske* B*er*leik (?), *AB*.

kalla son sín*n*. Þí kalladi ho*n* af sínu nafni sueíninn Pilatu*m*. Ok er h*ann* v*ar* þreuetr. send*ir* hon h*ann* fedr sinu*m*. þ*ui*at s*ua* hafdi h*ann* f*yrir* m*æ*llt. Nu fædiz Pilatus þar upp med fedr sínu*m*. næʀ iafn alldri brod*ur* sinum syni Aнʒe. Ok s*ua* sem h*ann* var f*yrir* 5
þ*ei*m at mod*ur* ættin*n*í. s*ua* var h*ann* ok ædri i allri atg*er*uí. Þ*et*ta þolir Pilatus æ*ck*i betr en*n* h*ann* drepr brod*ur* sin*n* ok leyn*ir*. En*n* þo kom þ*at* vpp vm sidir. ok h*a*rm*a*r k*ong*r miok. ok lætr stefna þing. ok leit*ar* doms vm mál Pilatí. Folkít allt kallar h*ann* vlifiss 10
man*n*. K*on*gi þick*ir* þa lagdr glæpr á glæp ofan. H*ann* tekr þ*at* rad. at h*ann* send*ir* h*ann* i skatt til Romab*or*g*ar*. þickiz h*ann* þa fiʀa sik son*ar* d*r*api. en*n* leyʒaz vndan skulld ok skattí.

Ok er Pilatus kom i Romab*or*g. feck h*ann* s*er* 15
þ*an*n kompan er Pagrínus het. son k*ongs* af F*r*anz er en*n* v*ar* sendr f*yrir* skatt. Pag*r*inus þick*ir* f*yrir* þ*ei*m i allu. *ok* þ*u*i lykr Pilatus s*ua* med h*ann* sem med brod*ur* sin*n*. at h*an*n drepr h*ann*. Þ*et*ta mislikar Romu*er*ium. ok vilia sum*ir* lata d*r*epá h*ann* þeg*ar*. En*n* 20
sumu*m* þ*o*ttí h*ann* val fallin*n* ti*l* form*ann*z moti vuinu*m* þ*eir*ra. ok taka þ*at* ti*l* rads. at setia h*ann* yf*ir* ey þa er Pontus heit*ir*. þ*at* folk v*ar* s*ua* illt *ok* hart. at þ*at* þoldi ong*uan* hőfdingi*a* yf*ir* s*er*. ok þ*o*ttí þ*ei*m val huart sem helldr væri. at h*ann* bryti þ*eir*ra þriotzku. edr þ*eir* 25
g*er*di med h*ann* ept*ir* verdleiku*m* ok dræpi h*ann*. Nu skilr Pilatus hu*er*su Romu*er*iar h*a*f*a* sett h*ann* i hæ̈ttu. ok giętir sua til. at h*ann* getr vnd*ir* sik brotít folkít sumt med fegiofu*m*. en sumt med hardlyndi. Af þ*ess*u v*er*dr h*ann* miok agiętr er h*ann* feck þat folk tamít er engín 30
gat adr. ok v*ar* sidan kalladr Pontius Pilatus af eyíun*n*í. J þ*en*na tima rikti yf*ir* Galilea ok Ier*us*alem. ok

[15] *Uden ny udgang i AB.* [20] drepr] drep̀, *A.*

allu Iudea. Herodes tetrarcha. hann frettir frammkuemd Pilatí. ok sendir honum ord. at hann kiømi til hans. ok heitr honum ef hann kemr riki yfir Iudea. Pilatus ferr fyrst til Roma borgar. ok gefr Tiberio
5 keisara godar giafir. ok þiggr af honum lén yfir Íudea. þat er Herodes hafdi adr bodit honum. ok þar med iarls nafn. ok ferr hann nu til Ierusalem. þetta mislikar míok Herode kongi. ok reisiz nu mikill fiandskapr millum þeirra. ok stod sa til þess er Gud var píndr.
10 Herodes lætr eína konu sína. Enn tekr Herodiam dottur kongs af Arabia. ok brodur konu sína. Vm þat vandar Johannes baptista. ok fyrir þat lætr Herodes setia hann i myrkua stofu. Ok xíj. manadum sidar lét hann hoggua hann. þuiat hann hræddiz at folkit mundi eptir
15 hans ordum uíkia. ok hafa hann af rikínu. Litlu sidar draga þeir mágar Philippus. ok Arethe kongr lid saman. ok beriaz vid Herodem. ok fellr allt lid Herodis. ok var honum þat gudlig hefnd. fyrir drap Johannis baptiste. Ok fyrir þenna osoma allan saman. var Herodes rekínn
20 af riki. iutlegd [til] Víenne borgar.

[XXXIV.]

Fra Ruben ok konu hans. fæddr Iudam Skarioth.

A dogum Herodis kongs var sa madr i Íudea af ætt . . . . . er Ruben het. enn kona hans het Ciborea. Þat var eína natt er hon hafdi sofnad. eptir samlag átt
25 med bonda sinn. Ok er hon vaknar gret hon sært.

---

[20] [til]] *Tilsat af udgiveren; udel. i AB.* [21] *Overskr. i B:* Her segir af þui er Iudas var getinn ok af vdæmum þeim er hann hendi. [23] . . . .] *Åben plads i AB for navnet, der ifølge lexica skal have været* Ephraim.

634 ‖ Ruben spurdi hui sætti. Hon svarar. Ek þottumz uíta at skipti ockr hofdu veri̇t. Sidan þottumz ek sea barnít i kuidi mer. ok vissa ek at þat barn mundi verda tion ok tapan allz Gydínga lyds. Ruben reiddiz ok mællti. Þetta er annat huart talat af ærslum edr 5 fitons anda. hon suerr vm sínn uisdom. ok segir þat til marks at a rettum tima man ek þetta barn fæda. med miklum lifs haska. ok aꝥat huart er. at hann er af mer daudri tekinn. ella deyr hann tuennum dauda enn folk vart fyrir hann sumt drepi̇t. enn allt hertekit. 10 Nu lida stundir þar til er Ciborea fædir sueín barn med tueꝥum sárleik holldz ok hugar. Ruben veit æcki glǫggt huernveg hann skal nu breyta. Þickir afskapligt at tortima barnínu. enda vradligt vpp at fæda til slikra luta sem fyrir var spád. Hann samtengir nu grimd 15 ok milldi. Hann gorir stock einn. ok bikar vtan. ok leɢr sueínínn þar j. ok setr a vtan hanka sem sagt var fra Moysy. Enn þo bar sína byrdi huaʀ stockrinn. ok til viafnrar frammkuęmdar. Hann kastar stockinum a sio vt. Vedr stod af landi. ok rekr stockinn vpp i 20 ey þa er Skarioth heitir. Drottníng eyiarinnar geck med strondinni. ok þeonostu konur hennar fundu stockinn ok barn liɢianda í. Drottníngín var sonlaus. enn barnít vænligt. þa badu þeonostu menn hennar. at hon fæddi vpp barnít. ok segdi sinn son vera. Hon ferr nu at 25 huila. ok lætr sem hon hafi þetta barn fætt. ok átt med bonda sinum. ok var þat ollum monnum mikill fagnadr. ok er honum nafn gefi̇t. ok kalladr Judas Skarioth. af eyiunni. Litlu sidaʀ attí hon son med bonda sínum. Þeir vaxa vpp badir samt. ok var Iudas 30 hardleikínn. ok geck híꝥ gratandi vndan. Þat þotti drottníngu þungt. þui at hon uissi huat titt var. enn þordi æcki vpp at bera. Enn þo vm sidir segir hon.

[18] Moysy] Moyse, *B.*

Ok er Iudas veít þ*at*. þickiz h*an*n neistr. ok suiuírdr. *Ok* f*yrir* þ*at* drepr h*ann* k*ong*s son leyniliga. ok liopz a b*r*ott med þ*ei*m m*onnum* er skatt fluttu til Romue*r*ía. Judas f*er*r vn*n*z h*ann* kemr til Pilatu*m*. ok bit*tz* h*onum*
5 a h*en*di. ok af þ*ui* at Pilatus hafdi þa fund*i*t m*an*n med skap sítt. þa g*er*ir h*ann* Iudam fehirdi sin*n* ok rædís man*n*. *sua* at allt g*er*di h*ann* med h*an*s samþyckt. þ*ui* at fastaztan felagskap g*er*ir likr liku*m*. Ein*n* dag stendr Pilatus med holl sína. ok s*er* i ein*n* alldín-
10 g*ar*d lystiligan avðxt. ok sua mikil fyst kom at h*onum*. til þ*ess*a alldíns. at lif h*ans* lá vid ef h*ann* feck eigí. þa kallar h*ann* til sin Iudam kompán sin*n*. ok bidr h*ann* taka s*er* alldín i g*ar*din*n*. ok seg*ir* at lif h*ans* liGGr med. Judas leypr ig*ar*din*n*. ok tekr alldinít.
15 Þ*en*na gard attí Ruben fadir h*an*s. h*ann* leypr ti*l* ok m*œllti* h*ar*t med Judam. En h*ann* sv*arar* illa. ok slær i deilu med þ*ei*m. ok illyrdi. þ*uiat* huargi þ*eir*ra kan*n*az med aꝥ*an*. þ*ar* til er Judas slær Ruben m*ed* steini á hals beinít. *sua* at þ*at* brotnar ok deyr Ruben.
20 Ok er h*ann* fín*n*z ætla m*enn* h*ann* ordin*n* brad daudan. Pilatus s*er* nu hue mik*i*t h*ann* let s*i*k kosta. at g*era* h*an*s vilia. ok laun*ar* h*onum* þ*ui* at h*an*n gefr h*onum* konu Rubens ok þ*ar* med alla eigu h*ans*. þ*et*ta þiggr h*ann*. ok fær Ciboream. ho*n* v*ar* iafna*n* i ryGu skapi.
25 er hon kom ihuilu. hia h*onum*. Ok ein*n* tima er þau ko*ma* ihuilu. sp*yr*r h*ann* huat h*ana* ang*rar*. En*n* ho*n* sv*arar* *sua*. Mart *er* m*er* til sorga. Ek atta s*on* med bonda mínu*m*. ok v*ar* h*onum* kastat a seo vt. ok for h*ann* þ*a*r. Bonda min*n* fra ek braddaudan. en þ*at* er eitt er
30 ‖ m*er* þick*ir* mest. at ek s*ka*l maꝥ h*a*f*a* imoti vilia 635 mínum. Judas sv*arar*. Vefni mu*n*u i v*er*a. Ek man v*er*a son þin*n*. En*n* þu mod*ir* mín. ok man ek hafa myrdan fôdur min*n*. en*n* haft at eigin konu mod*ur*

[4] kemr] kem, *A*. [6] med] vid, *B*.

mína. Fær h*onum* þ*et*ta nu mikils. En*n* af fortolu*m* Ciboréé. f*er*r h*ann* aa fund I*esu* K*risti*. ok g*er*iz h*ans* lærisuein*n* s*er* til synda lausn*ar*. ok geymdi þa olmosu sem fatæku*m* m*onnum* v*ar* gefín. ok stal h*ann* þ*ar* iafnan nock*uru* af. ok leiddi h*ann* sua aнʒan glæp a 5 aнʒan ofan. þ*ar* til er h*ann* selldi sealfan ɢ*ud* til dauda. ok píning*ar*. en*n* hengdi sealfan sik i snðru. med ðruilnan. ok deyddi. ok sprack i sundr af aumleik ok fellu vt idrín med illzku.

[XXXV.]

Her seg*ir* fra Adrínus ok Vespasianum. 10

Ept*ir* pínsl ok dauda I*esu* K*risti*. ok h*ans* upprisu þa ihug*ar* Pilatus sítt mal. ok uɢɢir reidi keisar-aranꝯ. f*yrir* þ*at* er h*ann* hafdi til dauda dæmdan sak-lausan man*n*. s*ua* nytsamligan allu folki. sem I*esus* v*ar*. Tok h*ann* nu þ*at* ræd. at h*ann* send*ir* til Roma b*or*g*ar*. 15 þ*ann* m*an*n er Adrianus het vin sin*n* med storfé. ta afsaka sik med keis*arann*. Adrianus lætr i haf. ok rekr h*ann* allt vestr til Galizu l*an*dz. þ*ar* sem nu huilír hin*n* heilagi Jacobus p*osto*li. Þ*ar* f*yrir* er settr Vespasianus eínvalldz höfdíngi af Tib*er*io keisara. Þ*at* 20 v*ar*o þ*ar* lög. at allt þ*at* s*em* þ*ar* ræki a l*an*d vpp. skylldi v*er*a vágrek. ok skylldu l*an*dz m*enn* bædi eigha valld a fé ok m*onnum*. Nu *er*o þ*ei*r Adrianus tekn*ir*. ok leidd*ir* f*yrir* Vespasian*um*. Adrian*us* m*æ*llti. H*er*ra. Ek er nu komin*n* á yduart valld. ok þ*ui* bidr ek at 25 þ*er* gef*i*t oss miskun*n* ok frid. at fara þag*at* sem v*er*

---

[8] deyddi] *Sål. A;* deydi, *B.* [9] med] vi*d*, *B.* [10] *Overskr. i B:* Er Vespasianus læknadiz af kuikum. Adrínus] *Sål. A her, men ellers* Adrianus.

uilium. huat er af fenu verdr. Vespasianus svarar.
Huadan komtu. edr huert uilltu fara. Adrianus svarar.
Ek em af Ierusalem. ok uillda ek fara til Roma borgar.
Enn vedr bægdi oss higat. Vespasianus mællti. Seg
5 mer. Ertu þadan sem menn ero vitrir. Kanntu nôckut
af lækníngum. Leyn mik æcki ef þat er. Vespasianus
hafdi kuikur inôsum. allt fra þíj sem hann var fæddr.
Enn þat meín kalla þeir vespas. ok þui var hann kall-
adr Vespasianus. Adrianus mællti. Engua bót ma ek
10 þer uinna. Enn var sá dyrdligr madr med oss. ef þu
hefdir hann fundít værir þu nu heill. Vespasianus
svarar. Þu kant. ok þar vid skal ligia lif þítt. Ad-
rianus mællti. Sa hinn sami er syn gaf blindum. heilsu
siukum. hreinsadi likþra. græddi ok lifgadi dauda. leid-
15 retti villta. hann veít at ek kann enga lækníng. ok
hann man mík leysa vndan lifs haska. Vespasianus
mællti. huerr er sa er þu segir þetta fra. Hann svarar.
Jesus Nazarenus. Sa madr sem mattugr var i ordi ok
verki. hann dæmdu Gydingar til dauda. ok krossfestu
20 hann. Vespasianus mællti. At visu truír ek ef hann
lifdi. at ek væri þa heill nu. Adrianus mællti. Enn
mvntu heill verda. ef þu truir hans krapti. Vespasianus
mællti. Sannliga truír ek at sá má mik heilan gera
sem daudum gaf lif. Ok þegar sem hann hafdi þetta
25 mællt. fellu allar kuikur or nôsum hans. ok vard hann
þegar heill. Hann vard storfeginn. ok mællti. ôruGGr
om ek i þui at sa er Guds son er mik græddi. ok þegar
ek fær leyfi af keisaranum. skal ek fyrir koma þeim
nidingum er þetta overkan hafa vHjít. Enn þer ok
30 þínu godzi gef ek frid. ok far nu heím aptr. enn ecki

[7] kuikur] *Jvfr.* Postolasögur *(ved Unger. Christiania 1874), s. 602—3, hvor det siges om V.* »at hann hafði a kinninni eitt æxl», osv. [19] dæmdu] tæmdu, *A.*

med þeim órindum sem þer varo bodín. Hann gorir sua. ok snyr nu aptr.

[XXXVI.]
Fra Albano ok Veronico husfru.

A þessum tíma spurdiz í Roma borg. at í Iudea í Ierusalem var sá læknir. at alla síukleika gerdi 5
heila med ordi eínu. Keisarinn vænti ser þadan liknar. þuiat hann var likþrár. enn vissi æcki huat títt var. hann sendi þann mann Pilato iarli er Albanus het. ok
636 bad hann senda ser ‖ lækni þann er Iesus het. ok allt gerír heillt. at hann uínní honum bót síns meins. Al- 10
banus kemr a fund Pilatí. ok segir honum quedio keisarans. ok ordsendíng. Pilatus verdr nu okuedi vid þessu. ok bidr ser halfs manadar frest til andsuara. ok þordi æcki at suara vtan uítra manna rad. þuiat þa var Iesus liflátinn ok þordi hann æcki at segia þat 15
Albano. Kona het Veronica er ímikilli uíngan var med Iesum. God husfru ok raduónd. Hon segir Albano marga agięta luti fra Iesu. ok kuad hann vera Gud sinn. ok drottín. Ok þa er hann var her. var hann mer huggan. ok minu hyskí. Enn Pilatus dæmdi hann 20
til krossfestingar. ok dauda fyrir illuilía Gydínga. sidan reis hann vpp a þridia degi eptir píning sína. ok syndiz sinum monnum. Enn a xl.[da] degi steig hann til hímna vpp. Albanus mælldi. Segir þu þann Iesum til hímna hafa stigit er Pilatus het at senda keisaranum. Vero- 25
nica svarar. Pilatus vGir reidi keisarans. þu at hann veít sik mest sakadan vm þetta mál. Albanus mællti. mikla eyrindlausu ferr ek nu. er ek skal óngua bót

---

[3] *Overskr. i B:* Af forlogum Pilati Jalls. [19] hann ([1])] *Skrevet to Gange i A.*

uinna mínum herra keisaranum. Veroníca svarar. Þa er minn herra ok meistarí for vm landít. at kenna monnum retta tru. var þat stundum at ek mista hans nauistu. þa villda ek nóckura hans likíng hafa mer til
5 huGGanar. ok þa villda ek færa duk einn einum skrifara. at hann pentadi þar a drottíns míns aaseonu. þa mætta ek sealfum honum. Ok er ek sagdi honum spyrianda efni gongu minnar. þa tok hann dukinn or hendi mer. ok strauk med andlit sítt. ok feck mer sidan. ok var
10 þa dukrinn markadr fagrliga hans æsionu ok likneskíu. ok væntir ek þess. ef keisarinn litr þenna duk. at hann fái heilsu sína. Albanus svarar. Er sia gersimí nockuru gulli edr silfri samuirdilig. Nei. segir hon. Engum utan fastri tru. ok fullum goduilia. Albanus mælltí.
15 Huat er nu til ráds. Veronica mælltí. Ek man fara med þer. ok syna keisaranum þessa gudliga ásionu. Þessu verdr Albanus feginn. ok foro þau til Romaborgar. Keisaríꝵ verdr Albano sua feginn. at hann heilsar honum fyrrí. þuiat hann ætladi at Iesus mundi þar
20 vera med honum. Albanus segir keisaranum huat titt var. Keisariꝵ svarar. huart er mer þa engín ván lækníngar. Albanus svarar. Agięt kona er her med mer su er hans þeonostu kona hefir uerit. ok hefir hans likneskíu á einum dukí med sealfs hans hendi skrifada.
25 med hímneskum hættí. þer til heilsu botar. Keisarinn bad þenna heilagan dom þegar til sín bera. ok let breida fyrir allan veginn. med pelli. ok dyrum uefium. Ok iafnskiott sem keisarinn sa þessa gudliga asionu. þa vard hann alheill. Veroníca lofar Gud fyrir sinar iartegnir ok
30 ferr hon sidan heím med miklum giöfum af keisaranum. Sidan lætr keisarinn stefna þíng. ok synir ollum Guds

---

[24] hans] *Hermed begynder det 2. blad af C (AM. 229. fol.).* [26]—[27] dom-fyrir] *Bortfaldet i C på grund af et hul i pergamentet.* [27] uefium] klædum, *C.* [28]—[29] asionu-alheill] *Bortf. i C.* [30] giöfum] *ok* agætum, *tilf. C.* [31] Sidan-keisarinn] *Bortf. i C.*

k*ra*pt æ s*er*. ok bad at Ies*us* væri tekin*n* i goða tǒlu. þ*ui* at s*ua* sem sa ein*n* er nu fullkomin*n* i heilag*ra* m*anna* tolu. sem i Romab*org*. ok af paua e*r* lǒgtekin*n*. s*ua* skylldi sa ok engin*n* i goda tolu. sem æ*cki* væri af Romu*er*iu*m* logtekin*n*. Aulldung*ar* villdu æ*cki* þess*u*. 5 iata. þ*uiat* þ*eim* þ*ot*ti om*er*kilig alþydu sogn um þ*et*ta. Nu urdu þ*eir* at r*ada*. ok f*yrir* þ*essa* sok let keisarin*n* suma senatores drepa: en g*er*di suma vtlæga. En*n* þat v*ar* þa sidr allra l*an*da. at ef nockut bæri ti*l* m*er*kiligt 637 skylldi hv*err* ‖ hofdíngi ríta ti*l* Romu*er*ía. ok skylldu 10 þ*eir* f*yr*st*ir* uisír u*er*da. Pilat*us* tekr nu þ*at* rad. þa er h*ann* s*er* at æ*cki* ma leynaz. at h*ann* skrif*ar* til Ro*ma* b*or*g*ar*. til keísar*ans*. f*yr*st um iartegna g*er*d. vm piníng ok vpprisu G*uds* son*ar*. ok vikr ǫllu*m* sǫku*m* af s*er*. ok á Gydínga. ok vænt*ir* s*er* likn*ar* af keis*ar*anu*m*. ef 15 h*ann* fyndi med h*onum*. san*n*indi ok eínurd. keis*ari*n*n* lætr þ*et*ta bref vpp lesa i Capitolio. ok bidr en*n* at Ies*us* se hafdr í goda tǒlu. En*n* þ*eir* v*ar*o en*n* sam*ir* sem f*yrr*. þ*uiat* þ*eir* þ*ot*tuz suiuírd*ir* i þess*u*. er alþydu ordromr lek adr a ok þ*ot*ti þ*at* nu adr*ir* dǽma. sem 20 þ*eir* attu at dæma. Tib*er*ius keísari v*ar* iafnan sidan uínr truar ok kenníngar Ies*u*.

[XXXVII.]

Her segir af Pilato Jarli *ok* Gyðingu*m*.

Gydinga*r* satu nu hræddu hǒfdi f*yrir* Romu*er*íum. *ok* settu marg*ar* saku*arnir* f*yrir* sik. ok voldu s*er* til 25 formælanda hín*n* heilaga Stephanum. ok sidan tok h*ann*

[13] vm] u*m*, *C.* [14] vikr] vik, *A.* [20] ordromr] ordrom, *A.* lek—a] kom adr, *C.* [23] *Overskr. utydelig i C:* Af otta (orrosto?) Gydínga. *capitulum*; *mgl. i C.* [26] h*ann*—af] *Bortf. i C.*

tru. af Petro p*osto*la. en dauda af Gydingu*m*. Sidan snua Romu*er*íar ǫllu*m* fiandskap a Pilatu*m* ok Gydínga ok *er*o at þ*ei*m hv*er* fadæmí færd. Pilat*us* let færa likneski Tiberíj keis*ar*a eína natt leyniliga i Salomons
5 must*er*i. til lotníng*ar*. ok atrunadar. Ok af þ*ess*u v*ar*d h*ann* *sua* oþockadr folkínu. at þ*ei*r sn*er*u fullum fiandskap vp*p* ǫ h*ann*. En*n* þo v*ar* þ*ei*m þ*ett*a san*n*lig hefnd af G*ud*i. er *sua* koll*ud*u i G*ud*s son*ar*'pinu. Non habemus regem. nísi cesarem. Gyding*ar* samn*az* nu sam*an*. ok
10 bidia Pilatu*m* t*ak*a b*r*ott or must*er*ínu likneskit. Pilatus setz yf*ir* domstol sin*n*. ok setti uapnada *riddara* ikring vm sik. ok heítr þ*ei*m drapi ok dauda. ef þ*ei*r mæla nock*ur*u ímotí. En*n* þ*ei*r vilia helldr deyia. en*n* þola þ*ess*a skom*m*. Ok er Pilat*us* sa þa ǒrugga. lét
15 h*ann* b*r*ott b*er*a liknesk*i*t. Pilatus s*er* at naudigt v*ar* til vatz i Ier*usa*lem. ok uill leita s*er* fræg*dar*. h*ann* let stem*m*a vpp eítt vatn mik*it*. fiaʀi b*or*gin*n*í. ok veit*ir* m*ed* eirtru*m*bum allt ib*or*gína ccc. skeiða. Til þ*ess*a kostnadar tekr h*ann* fe or Salomons must*er*i. þ*at* sem
20 ɢ*ud*i v*ar* gef*i*t til vpphalldz. ok prydi must*er*ínu. Þ*ett*a likadi folkínu *sua* illa. at hellt vi*d* at þ*ei*r mu*n*di ga*n*ga at Pilato. Pilatus bad sina m*enn* koma s*er* ilid þ*ei*r*r*a *sua* at þ*ei*r væri iklǽdu*m* yf*ir* vapnu*m*. ok v*er*a dreift h*er*. ok hu*ar* íj. edr íij. sam*an*. ok h*af*a lurka i h*on*du*m*.
25 Ok þa er jarlin*n* g*er*di þ*ei*m bendíng. lǒmdu ridd*ar*arn*ir* á íj. h*en*dr folkít. Suma drapu þ*ei*r. en*n* suma særdu þ*ei*r. en*n* allír flydu þ*ei*r *er* lif*i*t þagu. Nu geck illt. ok illu v*er*ra yf*ir* Gydínga. f*yrir* sin*n* glæp. sua at alld*r*i geck af þ*ei*m su*er*d ok sut. vf*r*idr ok illzka. þ*ar*
30 til at enda lykt gaf þ*ei*m yfír breizl allra sin*n*a h*ar*ma.

[3] at—hv*er*] *Bortf. i C.* [5—6] v*ar*d h*ann*] *Skrevet to gange i C.* [18] skeiða] *Sál. med ð A.* [20] ok—musterínu] musterinu *ok* prydi, *C.* [21] mu*n*di] mundu, *BC.* [23] v*er*a] *Sál. C; ver, A* var, *B.*

ok kuala. þa er Ierusalem var vpp tekín af Romuerium. Enn þo fell nídr þessi athôfn Pilati. þui at Gydingar hofdu adr bref sent til keisarans. ok sagt honum all þau fadæmí er Pilatus gerdi med þa. ok kuedaz æcki uilia hann hafa lengr yfir ser. 5

[XXVIII.]
Fra dauða Pilati Jarls. *ok* undrum eptir hann.

Nu koma bod fra keisaranum. ok stefnir Pilato a sinn fund til Romaborgar. hann ferr. ok þegar er hann kemr þar. er hann tekinn ok fiotradr. ok settr i dyflizu. Sidan sa keisarinn stefnu vid hofdíngia huat af Pilato 10 edr Gydíngum skal gera. Þottu huarirtueggiu til dauda hafa gort. þar var þa kominn Vespasianus. ok eggiadi huarum tueggium pínu. ok lykr sua at þeir dæmdu dauda Pilato. Enn Vespasiano var vpp gefít valld yfir Íudea. til hernadar. ok folkit allt til dauda ok þrældoms. Pi- 15 638 latus uard þessa vaR. ok vill eigi ‖ bida komandi skulu harmkuæla. hann hafdi lausar hendr j myrkríno. Bregdr saxe er hann hafdi a ser. ok skeR abarka ser. sua ogurliga at driugum geck af honum hofudít. Þetta uar sagt keisaranum. keisarinn mælti. Sannliga hefir hann 20 ualit ser hín uersta dauða. er sealfs hans hônd tortímdi hans lifí. Lik hans var bundít vid einn mylnu steín. ok sokt nidr i aana Tifr. Enn illzku fullir fiandr fagn-

[4] med] vid, *BC.* kuedaz] kuedz hann, *C.* [6] *Åben plads for overskr. i BC.* [8] ok] at hann, *C.* [9] kemr], kem̊, *A.* [13] dæmdu—Pilato] dôma Pilatum, *C.* [16] komandi skulu] *Sål. B*; komanði (!) skulu, *A*; koma skulandi, *C.* [19] driugum] *Sål. BC, og vistnok også A, skøndt det her er utydeligt, da et andet ord har været skrevet først.* [21] dauða] ðauða, *A*; dauda, *BC.*

adu þessu bannsettu valníngar keri. ok gera þar mörg undr yfir. Syna hann stundum standa æ áнʒi. stundum gora þeir þann okyʀleik at þat fellr med forsum ok bylgium. ok huerskonar læti varo þangat at heyra. 5 stundum var þar iloptinu at sía sem elldíngar flygi. edr reidar þrumur gengi. stundum var þangat heyra brak ok brestir. Þetta þola höfdíngiar illa. ok draga menn hann brott ór äнʒí. ok til Vienne borgar. ok badu söckua i æna Rodanum. þuiat Vienne þydiz gata heluítis. 10 ok kuadu makligt at böluadr stadr tæki böluadan buk. Æcki þoldu þeir þat lengi. þuiat slikr illzku kraptr edr meirí. vard þar enn i Roma borg. Þeir flytia hann þadan i þa borg er Sosamne heitir. Litla rid hefir hann þar verít adr enn þar vard slikt edr verra enn i 15 hinum stodunum. Sidan drogu þeir þenna fianda krapt æ vbygd fioll. þau er heíta Septus Mons. þar er lukt vm odrum fiollum. Þeir socktu honum þar i einn díupan pytt. þat er sogn þeirra manna er þar byggia næstir. at ecki fyrníz fiandanum enn til þessa dags vm 20 sitt valníngar ker. at leika med allz kyns ognum ok aumligum latum er þangat er at heyra. þuiat hans pínsla er vpphaf enn æcki endir.

[XXXIX.]

Fra þui huerir dictat hafa sogu þessa.

Eptir Tiberium keisara var Gaíus keisari. ok hellt 25 varla iiij. är. hann skipar þa yfir Íudeam Herodem Agrippam. ok fær med honum íj. hofdíngia. Philippum

---

[1] bannsettu] sinu, *tilf. C.* [3] okyʀleik] j vatnit, *tilf. C.* fellr] fell allt, *C.* [10] makligt] *ok* vidrkvæmiligt, *tilf. C.* [23] *Overskr. mgl. i BC.*

ok Lisaníam fiordungs hofdíng*ia*. Ok litlu sidar fær
h*ann* h*onum* hin*n* þridia fiordu*n*g l*a*ndz. þ*a*nn er haft
hafdi Herodes faudur brodir h*ans*. þ*uiat* sea H*er*odes
v*ar* son Aristoboli. Næstr ept*ir* Gaíum v*ar* Claudius
keis*ar*i. A ix.da æri ept*ir* pínsl I*esu* C*rist*z. let H*er*odes 5
h*a*ndtaka Jacobum brod*ur* Ioh*ann*is. ok drepa. Þat
v*ar* f*yrir* pascha. h*ann* let ok Petr p*ostol*a i íarn setia.
i myrkua stofu. ok v*ar*d ueíttu h*ann* s*ua*. xví. r*iddarar*.
þ*ar* til er engill G*u*ds nam h*ann* or h*on*du*m* þeím.
h*ans* glæpr v*ar* ok æc*k*i lengi vhegndr af Gudi. þ*uiat* 10
h*ann* do litlu sidar.

Þ*es*sa bok færdi hín*n* heilagi Jéronimus p*re*str or
ebresku mæli ok i latínu. En*n* or latínu. ok í norrænu
sn*er*i Brandr p*re*str Ions son. er sidan v*ar* b*ysku*p at
Holum. ok s*ua* Alexandro magno. eptir bodi vi*r*duligs 15
h*err*a. h*er*ra Magnusar k*ongs*. son*ar* Hakon*ar* k*ongs*
gamla. — Nu lykr þ*ar* þ*es*si sógu. ok hafi þ*eir* þock er
hlyddu. en*n* sa gialldi æc*k*i sem las edr skrífadi.

---

[11] *Uden ny udgang i ABC.*

Tillæg.

I.

AM. 238[18] fol. (2 blade).

(1. blad.) . . . . kenimaðr ok annar alldræꝁ m*að*r eigi honum uvirþuligi maðr. hann | þotiz siþann ganga at uin sinvm Onnias b*yskup*i *oc* spyria hann huer sa uæri | enn uirþuligi maþr er sat hia honum. hann svarar. þ*at* æ*r* Eremias spa*maðr* | sa er huern dag biðr til gvþs f*yr*i yþr at er sigris i bardaganum. þa snyʀ | Jeremias at Jvdas Mach*abeo oc* fær honum i hund suerþ gvlli bvit ok mæl*i*r sva | viþ hann tak nv suerð þ*et*ta með þessu muntv mikinn sigr uinna Siþann uaknar hann *oc* segir draumminn ok kemr sia draummur mikinn sty(r)|k *oc* diarfa hanns monnum *oc* mest haufingium

Haf orrostu.

Bʀegða nv þegar til bardaga um myrgininn (e)pter gengr Iudas nv | enn f*ra*m um aþra menn. þegar i

---

Forkortelser gengives ved kursiv og egennavne skrives med et stort begyndelsesbogstav, men iøvrigt følges brudstykkets skrivemåde nøiagtig, når andet ikke udtrykkelig bemærkes. Indholdet svarer til s. 33_{26}—35_{13} og 42_{5}—44_{12} ovenfor.

[8] huern]r *skr. ovenfor linjen med et indførselstegn.* [13] kemr] ˡọkemr, *hdskr. med et punktum under* o. sty(r)|k] r *ulæseligt i hdskr. og tilsat af udg.* [15—16] *Overskr. og kapitelinitialen* (B) *skr. med rødt her og senere.*

aunduerþum bardaganum ryfz | fylkinn Nikanoris. oc fellr hann sialfr fyrst allra manna i bardaganum. en*n* | þegar æ*r* herinn ser hann fallinn. þa kastar hv*err* sinum vapnum a bak ser | oc rennr sliktt æ*r* hann ma Enn þ*eir* Iudas reka flottann dagleið alla fra A|dasor oc til 5 Gazo b*or*gar oc þeyta luðrana sem þ*eir* v*ar*o vanir i flotta rextrinum. en*n* | þ*at* folk æ*r* aðr leyndiz i hreysum æ*ða* kasta*a*lum oc hafðe halldit sik þar f*yr*i hrezlo | sakir oc forðat ser sua f*yr*i heiðingium. þa spret*tr* nu hv*err* up*p* með sinum vap|num. þegar þ*eir* kenna luðra gang 10 Makabæi manna *oc* reka nu flottann | með þeim *oc* kunnum mer þar i fra hoggum at segia en þ*at* vitum mer fra | at sekia með sannendum at þ*eir* Iudas drepa þar hv*er*n mann þann æ*r* | Nikanor hefir fylkt sua at þ*eir* toku þar dauða f*yr*i lif. Siþ*an* taka þ*eir* þar | vapn 15 *oc* kleðe *oc* of lausa fiar. þ*eir*. Judas sk*ar*u tungu or hofði Nikanor *oc* hogg|va hofoð af bolnum. *oc* ha*a*nd ina hegri oc festa vp*p* til synis hátt i fialli|nu Sion hia b*or*ginni þi tunguna at hon m*æll*ti guðlastan mikla i f*yr*stinni | æ*r* hann kom i l*an*dit aþuaddegi. þa spurði 20 hann hui Gyðing*ar* | ynni æ*igi* þann dag honum v*ar* sakt at hifna guð bannaði þeim. Ef ein*n* ‖ æ*r* guð ahimnum sa æ*r* þ*at* bannar sagði hann þa emeg *oc* ein*n* hofðingi a iorðu sa | æ*r* bioða s*kal* oc raða at þér vinnit aþúatdaugum. þi festu þ*eir* vp*p* hofoðit at | hann hafðe 25 suarit f*yr*i þ*at*. þi hondina at hann hafðe rett hana til b*or*garinn*ar* | isuardaganum. v*ar* nu folk*it* imikkilli gleðe *oc* v*ar* nu kyrt um hrið. en þo ihug*ar* | Jvdas nu hv*er*su f*ar*a mvn þikcir sér nu munu v*er*þa afla fátt við Deme-trium k*onung* | enn veít at hann mun æ*igi* una suabunu 30 vil nu leíta sér tra*u*stz nokc*or*s | hann veít þ*at* at Rum-

---

[3] sinum] *Meget utydeligt.* [20] f*yr*stinni] *Skr. 2 gange i hdskr.* [27] imikkilli] *Først skr.* imikle, *men* kil *siden tilføjet ovenfor linjen.*

u*er*iar erv m*en*n rikaztir oc þ*ei*r hafa þ*at* sem við
lig*g*r | ef þa hafa isinni sér þi at þ*ei*r briota allt vndir
sik hvar sem þ*ei*r fara oc | þ*ei*r hallda sítt ʀ*ik*i með þ*eir*ri
samþykt at eingi þ*eir*ra aufundar annan*n* oc var|. cc. oc.
5 xx. senatoris *oc* hofðo aull rað saman oc bar eingi þ*eir*ra
koronu æð*a*. pur|pura. Oc skylldi þo einn f*yr*i þ*ei*m *oc*
sinn ahv*er*iu ari. nu syniz h*onum* at leita þan|gat traꝏstz
æ*r* þ*ei*r eru oc velr nu þangat til sendifarar. ij. hofð-
ingia Ey|sepium. sun Johannes broður síns. *oc* annan
10 Íasón sun Eleazari ins. fiorða | broður sins æ*r* þa hafðe
v*er*it. iii. vetr if*ir* kenni m*að*r. Þesa m*en*n sendir Judas |
til Rómanus at setia f*r*ið *oc* uinattu við þa til þes at
þ*ei*ʀ ræði af þ*ei*m aga*n*g | G*r*ikkia *oc* vfrelsi þ*at* æ*r* þ*ei*r
mattu alldri ro f*yr*i hafa. fara þ*ei*r nu með brefum til |
15 Romam oc koma nu ikuriam Romanam faþar uirþuligar
viðrtaꝏkvr | bera siþ*an* up*p* æyrendi sin *oc* segia sua.
Judas Mach*abeus* oc b*rœðr*. h*an*s oc þ*ar* með al|lir
Gyþingar sendu os til yþar þes æyrendis at semia við
yðr frið *oc* fel|ag skap trua óc traꝏsta uinattu i alla
20 staði b*er*a þa *oc* fram bref sín með | þesum ordum.
Senatui gens Iudeorum friðr oc fullting. Ef nokcuʀ |
ofriðr fellr a yþr. þa s*ku*lo þer til viss uita at v*er*
munum yðr efla oc se*n*|da yðr vapn oc vistir með
albunum skipum oc ef a os. fellr ofriðr | þa samir yðr
25 slikt til vár at g*er*a. þesi ord v*ar*o ritin a eírligum tabolv*m* |
með gullstaꝏfum oc settu Rumv*er*iar þesar tabolur upp
i Capit*ol*io ti*l* | synis aullum. Nu senda Rumu*er*iar sín
bref imoti til friðar oc ful....

(*2. blad.*) .... Ok ganga at biþia at hann skyldi
30 snuaz ti*l* Al*exandrs* konnungs. *oc* segia hann all|drigi

---

[7] traꝏstz] *Først skr.* traꝏzst, *men siden rettet ved hjælp af tegn.* [14] ro] *Skr. ovenfor linjen.* [29] skyldi] skyladi, *hdskr. med punktum under* a. [30] til] *Skr. ovenfor linjen.*

motstauþu ueitt hafa æða agang Iudæis. enn Demetrius hefiʀ drepid bro|þr þinn oc giort mikit illt annat. Simmun legr oc allt iannan staþ kuez hann | alldregi þeim uilia fulltíng ueita ær drap oc dauþi uære broþr þeiʀa ok le|ndir sua mallinu at Jonathas afsuarar uinatu boþi 5 Demetrius konnungi enn snyr sínni uilld oc uinnatu til Alexandrs konnungs.

Kuanfang Alexandri konnungs.

Þat ær nu þingst at Alexandr konnungr safnar at sér her miklum oc þar ær | þa með honum Jonathas með 10 miklu liðe Ebreorum fara siþan at Demetri(o) | konnungi oc tekz þar mikill bardagi þeirra imillum. oc snyr a þa leið at Alexandr | kom aflotta enn Demetri rekr flottann þeir Alexandr snuaz nu iafnan við oc uerþr | þa mann hætta i huaʀa tueggiu liþi oc við solar fall fellr 15 Demetrius konnungr oc | fek Alexandr með þi sigr Eptir þat sendir bref a Egipta land Tholomeo konnungi oc segir sua. | Nu með þi at ek hefi unnit ʀiki mít undir mig oc ek hefi sezt ítignar sæ|ti fauður mins oc ek hefi sigrað Demetrium konnung oc drepit hann. þa vilivm| 20 ver mæla til uinganar oc mægðar við yðr vil ek nu fa dottur yðaʀar enn | þar imót skal ek auka sæmð yþra bǫðe i fegiofum oc ʀiki. Tholomeus suarar. sva | þesu mali lofaðr se sa inn farsæli dagr ær þer vorut settir i tignar se|ti fauður yðars oc vil ek giaʀna yðarn vilia 25 gera. oc finnumz i Tolomadie | Nu sekia huarir tueggio þenna stað oc fundr sem mælltr var kemr þar Alexandr konnungr | oc sua Tholomeus. oc Kleofam. dottir. hans.

---

[5] sua] sáú, *hdskr.* [11] Demetri(o)] o *kan ikke ses, men har dog vistnok stået.* [15] huaʀa] háúʀa, *hdskr.* [17] sendir] hann *er vistnok udel. i hdskr. efter dette ord.*

Siþan *fara* þar fram festar oc siþ*a*n brull*au*ps *ger*þ | með miklum tilf*a*ngum. *oc* tign sem. ij. k*onnungum* somðe enn þo bio her vndir | þ*at* sem siþan kom fram Alexandr býðr Ionath*e* vin sinum til brullaups. | sins oc hann
5 kemr meðr virðuligu f*a*runéyti oc fǽr mikla uirding af| huarum tueg*gi*a k*onnun*gunum þig*g*r gull *oc* gersimar af baðum þ*ei*m þar *er*v | komnir margir ilsku m*en*n af Isr*aels* folki til rogs við Ionath*an* *oc* þa breðr | en k*onnun*gar vilia þ*at* æ*ig*i heyra. helldr byðr *Alexandr* at
10 Jonath*as* legði af ser kleiðe si(n) ‖ oc siðan letr hann skryða *hann* purpura oc setr Jonath*an* i hasæti hia ser oc lætr | haufþingia lið mikit leiþa hann um borginna oc hinum bioða þaʀ | með at engi skylldi þora ne eit orð at m*æ*la til rogz honnum. Nu skæm*az* | allir ouinnir
15 hanns æ*r* þeiʀ sía hann ganga i puʀpuʀa oc sua margfalli¦ga tignaþann af konnungunum. Fer nu Jonath*as* heim til Ier*u*hs*al*em med mik|lum friþ ok fagnaþi fra bruþlaupinu enn þo bar hann æ*ig*i konnu*n*gs naf*n* | þo at hann bæʀe puʀpuran oc kuoʀunu

25 ## B*r*ef sending Apol*lonii* *oc* Jonathas

A hínv fímta are annas hundras kemr Demetrius af C*r*it synn Demet*r*ius | konnungs oc setz þeg*a*r i sǽtte fauþr sinns Viþ þetta uerþr Alexan*dr* miok | otta fullr *oc* iþugar oc snyr heim i Antiokaim i fyrstunne legr
30 Demet*r*ius vndiʀ | sig Siriam oc Se'eth. Ok þar yfiʀ setr hann Apollonium oc litlu siþaʀ setti h*ann* | oc Apollonium hofðingia ifir Sabaliopen *oc* Akcaron *oc* Azotum. Apolloni|um þrutnar nu miog við þ*et*ta æ*r* h*ann* hefir valld sua mik*it* *oc* safnar nu at | ser herliðe

[10] si(n)]n *bortskåret i hdskr.* [14] skæm*az*] *Forkort. utydel. i hdskr.* [23] miok] i *skr. ovenfor linjen.* [27] Sabaliopen] ɔ: Sabal Jopen.

miklu. Siþan sendir hann bref til Jonathas i Iudia *oc* *mællti* sva | brefit. þu einn dregz með flokci afiollum up*p*i imót os *oc* villg*era* spott *oc* gabb | at os *oc* hallda þik if*ir* hau̇fuð os en þ*at* uilium ver f*yri* aungan mun. Nv ef n|akcuað þoran ær með þ*er* æð*a* hrau̇stleikr. þa 5
farðu af fioll um ofan enn | ek kem imot þer fra sæ neþan *oc* finnumz auiðum uelli þar æ*k*ce se stoð ne | stika at styðiaz við hamaʀ ne hreyse hvilld við at taka eykr ne skip vndan | at renna frett oc fyʀi hv*err* ek em oc huilikir þeiʀ er*u* æ*r* mer fylgia en þu ge|rir þik sua 10
diarfan at b*e*riaz við os. ætla sua at ek kann sv*er*þi at beita *oc* ek | ma manzbloð sía minz oc aþ*at* at f*yri* minni atsokn flyðo þinir frændr fyri | Oc æ*ig*i muntu fá ef þu hitt*ir* mik annat hv*a*rt æðru æþa dul nema bæ|ði hliotir þu. Enn æ*r* Jonath*as* heyrir þ*et*ta bref þa 15
feʀ h*ann* þegar m*eð* .v. þv|sundir v́t a Ier*usa*l*em* Kemr þa Símun broðir h*ans* til móz við h*ann* með mik|inn her. þ*eir* f*a*ra f*yr*st til b*or*garrinn*ar* Joppen *oc* vinna hana með þi at b*or*gar . . . . . .

II. 20

AM. 655. fragm. XXV (1 blad).

. . . . hoggv*m* at skipta raþa *eig*i ti*l* *oc* skiliaz við sv*a* bvit. Folk*it* allt i Ivdea er fregn . . . . þytr *oc*

---

[7] æ*k*ci] *Skr.* æ̊ce *i hdskr.* [20] *Både den inderste og yderste rand af dette membranblad er bortskåren, og derved noget af teksten faldet bort. Dette antydes her ved punkter og udgiverens tilføjninger ved klammerne ( ). Teksten svarer til s.* 51_5*—*53_{24}*. Jvfr. også Vulgata (Machab. I. 12, 52—13,47, hvoraf dette er en temlig nøjagtig oversættelse.*

grętr. Jon*athas* *oc* ha*ns* ᴍeɴ er tynd*ir* v*ar*o heiðn*ar*
þioþ*ir* v*m*hv*er*fiss þa of*r*a ser yfir . . . . oc leita at f*yri*
ko*m*a þei*m* *oc* seg*i*a s*v*a. nv hafa þe*ir* ongan ti*l* hofþ-
*in*gia yf*ir* ser drog . . . . (þ)ei*m* *oc* giorv*m* þa vpp *oc*
5 f*yri* ko*m*vm þe*ir*ra virþ*ing* *oc* min*n*i*ng* af ᴍ*onnv*ᴍ *oc*
rindv*m* þe*ir*ra ofsa . . . . (S)im*on* spv*r*r nv at T*r*ifon
dregr he*r* saman oc ętl*ar* at þe*i*m h*ann* ser at folk*it*
allt er ha . . . . (ful)lt oc hrezlv. Feʀ h*ann* nv f*yr*st
ti*l* Hier*usa*lem oc samfn*ar* at ser liþi eggiar *oc* sty . . . .
10 s*v*a mælandi þe*r* vitvð hv*er*sv m*ar*g*ar* orost*vr* *oc* mikla
b*ar*daga męþ*in*g*ar* oc maɴ ra*u*n*ar* min*ir* b . . . . borið
oc þolat langa h*r*ið f*yri* la*u*gv*m* v*ar*v*m* *oc* helgv*m* sta*u*þv*m*
nv hafa all*ir*. b*ræðr*. mi . . . . (þe)ssv*m* of*r*iþi *oc* nv
em ek ein*n* ept*ir* *oc* þ*ar*f ek nv ekci lengr lifinv at
15 þyrma. e*ða*. n . . . . (fra)m at d*r*aga þ*v*i at ek em litils
ve*r*ðr hia .*bræðrvm*. minv*m*. nv em ek bvin*n* mitt bloð
oc li(f) . . . . gefa f*yri* lyð þenna oc la*u*g v*ar* *oc* v*er*ia
yðr oc konv*r* yðrar *oc* sonv me*ð*an. ɢ*uð*. vil þ*v*i at . . . .
vilia nv aoss ga*n*ga meiʀ af fiandskap en f*yri* nein*ar*
20 sak*ir*. Nv orkaz folk*it* hvg*ar* . . . . (þe)ssa fortolv *oc*
svar*ar* diarfl*eg*a. þik vilivm v*er* hofþ*in*gia *oc* h*er*tvga
yf*ir* oss istað Ivde *oc* . . . . þin*n*a nv v*er* þv briost
f*yri* oss en v*er* viliv*m* þ*v*i ollv fylgia sem þv vill fremia
h*ann* . . . . vgi liðsins *oc* h*ann* safnar nv at ser fiol-
25 ᴍeɴi *oc* lętr efla veggi alla i Hier*usa*lem *oc* vigi . . . .
v*m*hv*er*viss *oc* send*ir* Joatha*n* .*son*. Absalon i Ioppen
oc herlið m*ed* honv*m* *oc* reka þa ibra*u*(t) . . . . satv þar
oc settiz h*ann* þar siþan m*ed* sinv*m* ᴍ*onnv*ᴍ. Trifo*n*
dregr nv he*r* saman af Tholomaida . . . . Ivdea*m* oc
30 hef*ir*. en*n* Jon*athas* m*ed* ser igęzlv. Sim*on* feʀ imoti
m*ed* liþi i Iaddiss en e*r* T*r*ifo(n) . . . . (freg)n at Sim*on*
er settr itign*ar* seti. b*ræðra*. sin*n*a þa gior*ir* T*r*ifon
sendiᴍaɴ ti*l* Sim*on*ar s*v*a mælandi . . . . sak*ir* fiar
þess e*r* Jon*athas* b*r*oþ*ir*. þ*inn*. atti k*onvng*i at giallda
35 holldv*m* v*er* h*ann* m*ed* oss. Nv sen*n*tu o(ss) . . . . da

silfrs *oc* tak. *sonv*. h*ans* or gisli*ng* *oc* halld *eigi* skatt-
invm *oc* slaz *eigi* iovina flokc *var*(n) . . . . (þ)v giorir
þetta at varv*m* vilia þa mvnv*m* *ver* lata h*e*ndr af Jon-
athe *oc* sendv*m* yðr. *Simon*. s(er) . . . . bio vnnd*ir* *oc*
ian*n*an stað ser h*ann* at folkit mvn illa lata ef h*ann* 5
gior*ir* *eigi* sem beit . . . . nv h*onv*m kend volld a v*m*
d*rap* Ion*athas* ef h*ann* vill *eigi* leysa h*ann* vt m*ed*
þessv *oc* þ*at* m*œllt*. at h*ann* . . . . betr rikiss en Jon-
athe b*r*oþ*vr* sinv*m* nv f*yri* þetta sendir h*ann* sveina
T*r*ifone m*ed* fenv en h*ann* . . . . (ei)g*i* vpp Ion*athan* 10
þa helldr en aðr T*r*ifon snyr nv m*ed* h*er* sin*n* a h*er*vð
Ivdee *oc* vill þa*r* . . . . leitar a i ymsvm stoþv*m* oc
v*er*ðr ekciat vn*n*et þvi at þ*ar* er Sim*on* avallt f*yri* se(m)
. . . . etl*ar* h*ann* a at riþa h*ann* heitr þa oc þa at
selia fra*m* Ion*athan* ivalld. *Simone*. *oc* dregr þ 15
þ*eir* *er* ikastal*anv*m satv giora sendi boð T*r*ifone at h*ann*
stefni helldr al*an*d vm ob . . . . þv þ*ar* siz m*vn*dv
niosn*ir* f*yri* halldn*ar* *oc* baþv h*ann* senda ser vist*ir*
T*r*ifon byr nv hest ‖ . . . . ętl*ar* vm nottina at riþa
fiallveg al*an*d þa leggr snio mikin*n* f*yri* þa sva at þ*eir* 20
fa *eigi* fr(a)*m* . . . . er T*r*ifon kemr inand Galadithin
þa er þ*ar* Sim*on* f*yri* þ*v*iat h*ann* gęt*ir* s*v*a at þ*eir* *skulo*
hv*er*gi ko*m*az . . . . . en T*r*ifon trestiz *eigi* at beriaz
við h*ann* nv let T*r*ifon leiþa fra*m* Ion*athan* *oc* drepa. *oc*
s*v*a . . . . . ept*ir* þ*at* brot *oc* hei*m* Sim*on* send*ir* ept*ir* 25
liki broþ*ur* sins oc. s*ona*. h*ans* oc iarþ*ar* þa heima im
. . . . *oc* gręt*r* allt folk Israel Marga daga Sim*on* let
nv bva vi*r*þvliga v*m* lik. b*rœðra*. sin*na* *oc* . . . . (g)er*ir*
hava tvrna af tegldv grioti h*ann* let reisa vi piramides
þ*at* *er*v haf*ir* tvrn*ar* tv(eir) . . . . (yf)*ir* leg fa*v*þ*vr* sins 30

---

[9] sveina] i *skr. ovenfor linjen i hdskr.* [16] at] a, *hdskr.* [26] þa] þ^a^a, *hdskr.* [29] tegldv] teglbv, *hdskr.* let] t'*et* *utydel. og ligner* a.

oc moþ*vr* Aðra tva *oc* þ*r*iðiv tva yfir leg. b*rœðra*. sin*na*
oc hafþi hv*err* . . . . (tv)rn hia ser Siaɔnda piramid*em*
let h*ann* ser bva sialfv*m* steinstolp*ar* v*ar*o vpp reist*ir*
vt . . . . . s haf*ir* *oc* þ*ar* við festir vapn þ*ei*ʀa *oc*
5 skilldir A ofan v*er*þv*m* stolpvnv*m* v*ar*o scip grafin . . . . .
T*r*ifone er. þ*at* at segia þa riþa þ*eir* Ant*iochus* k*onung*r
ein*n* dag at skemta s*er* *oc* iþ*eir*ri samreið veit(ir) . . . .
k*onung*i braþ*an* bana *oc* sez i*rik*i siþ*an* *oc* setr koronam
ser ahofvð *oc* gefr s*er* k*onung*s nafn yf*ir* allt . . . . *oc*
10 lętr drepa marga uini Alexand*ers* *oc* giorir þei*m* illt slag
Sim*on* eflir oc styrkir . . . . kastala *oc* uigi il*an*dinv
beþi tvrnv*m* *oc* veggiv*m* husu*m* oc h*er*oþv*m* lokv*m* *oc*
lasum v . . . . *oc* uistu*m* h*ann* giorir sendi ᴍeɴ t*il* De-
m*etrii* k*onvng*s *oc* send*ir* h*on*um gulliga koronv at giof
15 *oc* ba . . . . r allt ranfe T*r*ifon*is* þ*vi* at allt þ*at* er h*ann*
hafþi saman dregit kvað h*ann* ranfe v*er*a hef . . . . iu
þ*vi* slikan viþbvn*in*g fyrstr at hefna. b*rœðra*. sin*na*.
Dem*etrivs* k*onvn*gr send*ir* nv bref. im . . . . ð sendingv
sin*n*i m*eð* þessvm orþu*m*. Dem*etrivs* k*onvn*gr. s*endir*.
20 Q. hinv*m* hęsta ken*n*i ᴍ*anni* *oc* k*onvn*ga vi*r*z . . . .
Gyþ*in*ga þioð. V*er* s*ku*lom m*eð* olvð *oc* ast*ar* þokca v*ið*
yþaʀi giof taka *oc* viliv*m* giarna vi . . . . (y)ðr hafa f*r*ið
oc felagskap *oc* rita til allra hofþinga vaʀa að hv*err*
sendi yðr l . . . . sem aðr hefir halldit yþaʀi eigu nv
25 þ*at* sem ver setiv*m* v*ar* imillv*m* s*ka*l statt v*er*a . . . .
art *(?)* þ*at* sem þ*er* hafit yðr til v*ar*nar *oc* l*an*di yðrv
s*va* skatta alla *oc* skylld*ir* hu . . . . *oc* heþ*an* fra gefv*m*
ver vpp til yð*ar*rar vinattv *oc* þ*eir* *er* t*il* felldir *er*v gioriz
var*ir* . . . . siavtianda ari an*n*ars. c. v*ar* anaɔð *oc*
30 of*r*iðr nv — *oc* se fastr f*r*iðr v*ar* imilli . . . . min af

---

[22] vi] *Utydel. og usikkert i hdskr.* [30] nv] *Efter dette ord står i hdskr. en åben plads for et eller to ord, hvilket her antydes ved en streg.*

Isr*ae*ls folki *oc* v*er*þa all*ir* fegn*ir* frelsinv *oc* rita þetta atabolv*m* hvat til farse . . . . a env fyrsta ari rikiss S*imonar* hins hęsta ken*ni* M*annz oc* hins mikcla h*er*-tvga *oc* haf . . . . a Gyþinga. J þenna tima b*ra*tt feʀ Sim*on* m*eð* h*er* til Gaza*m* *oc* setr h*er*bvþ*ir* vmhv*er*fis 5
. . . . (g)ior*ir* vigflaka til at sokn*ar* *oc* leggr at fyst *oc* vin*n*r t*vr*n ein*n* fyrst *oc* þ*eir* er r . . . . dd*ir* af bo*r*g*ar* M*o*H*v*M hlapa vpp a b*or*gar veggina m*eð* konv*m* sinv*m* *oc* bornv*m* *oc* vęina . . . . lla til griþa. Ger *eigi* sogþv þ*eir* ept*ir* ti*l* giorþv*m* var*vm* helldr ept*ir* hvggeþi þin*n*(i) 10
. . . . (m)aþi er h*ann* sa *oc* gaf ollv*m* grið rak þo ib*ro*t or b*or*gin*ni* þa alla *oc* hreinsaþi . . . .

Navneliste.